

Міністерство освіти і науки України
Первомайська філія
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова

Гавриленко Н.В.

Оподаткування

Методичні вказівки та завдання для проведення практичних, семінарських
занять

Первомайськ, 2018

ББК

С 103

Автори: Гавриленко Наталія Вікторівна – к.е.н., доцент ПФ НУК імені адмірала Макарова

Розглянуто та ухвалено цикловою комісією економіки та бухгалтерського обліку
Протокол № 5 від 14.02.18 р.

Рекомендовано до друку навчально-методичною радою ПК НУК імені адмірала Макарова

Посібник містить вимоги, завдання до практичних робіт, методичні вказівки щодо їх виконання, питання для обговорення, теми рефератів, тестові завдання та рекомендовану літературу. Спрямований на поглиблення та розвиток теоретичних і практичних знань студентів про організацію податкової системи та податкової політики, методику розрахунків, порядку сплати податків і зборів юридичними та фізичними особами. Призначений для підготовки бакалаврів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Комплектація завдань подана відповідно до Варіативної компоненти Тимчасової освітньо-професійної програми дисципліни «Оподаткування».

Гавриленко Н.В. Оподаткування. Методичні вказівки та завдання для проведення практичних, семінарських занять та організації індивідуальної роботи студентів – Первомайськ, 2018 - с. 102

© Гавриленко, 2018

©ПК НУК імені

адмірала Макарова, 2018

ЗМІСТ

сторінка

Вступ.....	4
Критерії оцінювання знань студентів.....	5
Семінарське заняття № 1.....	6
Практична робота № 2.....	7
Практична робота № 3.....	11
Практична робота № 4.....	14
Практична робота № 5.....	20
Практична робота № 6.....	26
Практична робота № 7.....	32
Практична робота № 8.....	36
Практична робота № 9.....	40
Практична робота № 10.....	45
Практична робота № 11.....	49
Практична робота № 12.....	52
Практична робота № 13.....	59
Практична робота № 14.....	62
Практична робота № 15.....	65
Практична робота № 16.....	68
Практична робота № 17.....	71
Практична робота № 18.....	75
Практична робота № 19.....	80
Практична робота № 20.....	84
Практична робота № 21.....	88
Практична робота № 22.....	93
Практична робота № 23.....	95
Практична робота № 24.....	98

ВСТУП

У методичних вказівках наведені рекомендації та завдання щодо виконання практичних робіт з дисципліни «Оподаткування» для підготовки бакалаврів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Навчальний курс „Оподаткування” розглядає теоретичні засади податкової системи та податкової політики, відіграє важливу роль у підготовці висококваліфікованого фахівця, що володіє вміннями аналізувати наслідки реалізації відповідної податкової політики держави, розраховувати суми податкових зобов’язань щодо загальнодержавних та місцевих податків та зборів.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок з основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, альтернативних систем оподаткування, діяльності державної фіскальної служби.

Предметом навчальної дисципліни виступають економічні відносини з приводу перерозподілу валового внутрішнього продукту і національного доходу для створення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів.

Завдання дисципліни полягають у засвоєнні: 1) теоретичних та організаційних основ побудови податкової системи та основ здійснення податкової політики в державі; 2) особливостей діяльності контролюючих органів щодо сплати податків та зборів в Україні; 3) теоретичних і практичних знань щодо видів податків та особливостей їх функціонування в податковій системі з урахуванням економічної специфіки країни; 4) механізму розрахунку та стягнення окремих видів податків, визначення платників, об’єктів оподаткування та заходів податкового контролю для забезпечення недопущення помилок та шахрайства при нарахуванні та сплаті податків; 5) аналіз особливостей та умов переказування податків; 6) організації податкової служби та податкової роботи.

Дисципліна „Податкова система” має міжгалузевий характер і вивчається після опрацювання загальноекономічних та природничо-наукових і професійних дисциплін та тісно пов’язана з іншими дисциплінами фахового спрямування та виступає логічним продовженням таких дисциплін, як Економічна теорія, Макро- і Мікроекономіка, Фінанси, Гроші і кредит, Статистика.

Для більш ефективного засвоєння матеріалу лекцій, а також вивчення матеріалу, що не увійшов у лекційний курс, передбачено семінарські та практичні заняття, які структуровані в планах занять даних методичних вказівок і ґрунтуються на таких методичних принципах:

- формування з кожної теми кола питань, які орієнтують студентів на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та вивчення теоретичних і практичних проблем податкової політики та податкової системи;
- активізація творчого мислення шляхом обговорення ділових ситуацій та проведення дискусій за темою доповідей;
- виконання студентами практичних завдань, що сприятиме формуванню навичок творчого використання сучасних досягнень науки й практики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Процес оцінювання підготовленості студента можна розділити на такі етапи:

- перевірка знань і розуміння фізичної суті інформаційного мінімуму з курсу;
- вміння використати цей мінімум для вирішення практичних завдань;
- творчо проникнути в зміст інформації і вміти її розширити, тобто додати нові знання.

Визначальним критерієм позитивної оцінки знань є інформаційний рівень. Студент повинен не лише пам'ятати та відтворити заучене, а вміти творчо осмислити повний обсяг інформації. Перший етап оцінювання направлений на визначення знань інформаційного мінімуму. Якщо студент твердо засвоїв визначену навчальним планом суму формальних знань, то це означає, що він уміє використати їх при вирішенні різних практичних завдань.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою. Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів; знання теоретичного матеріалу з теми; розв'язування задач; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення. Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни в деяких практичних роботах оцінюється тестуванням.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат Податкової системи; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіпкі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент не дав відповіді на теоретичне питання, не розкрив суть творчого чи ситуаційного завдання, не вміє логічно мислити, не вміє практично використовувати теоретичні знання

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 1.

ТЕМА: З'ясування ролі податків у державі

МЕТА: поглибити уявлення про роль і значення податків в державі

План семінару:

- 1 Назвіть основні етапи історії виникнення податків
- 2 Охарактеризуйте суть і ознаки податків
- 3 У чому полягає необхідність, еволюція та суть податків в умовах ринкової економіки
- 4 Назвіть основні елементи податків
- 5 Назвіть функції податків
- 6 Прокласифікуйте податки
- 7 Які Ви знаєте види податків в економічно розвинутих країнах світу

Тематика рефератів

1. Історичні передумови виникнення податків як сучасної економічної категорії.
2. Сучасна світова та вітчизняна фінансова думка суті та функцій податків.

Питання для підготовки до практичного заняття:

1. Дискусійні питання суті і функцій податків в економічній літературі.
2. Види податків в економічно розвинутих країнах світу.
3. Еволюція податків.

Тестові завдання

Виберіть єдино правильну відповідь:

1. Що таке податки?

- а) це грошові кошти, які надходять в дохід бюджету;
- б) це обов'язкові платежі юридичних і фізичних осіб до бюджету;
- в) це надходження в бюджет належних сум.

2. Для чого існують податки?

- а) Для забезпечення виконання державою її функцій;
- б) для забезпечення коштами дохідної частини бюджету;
- в) для соціального забезпечення громадян.

3. За економічним змістом податки - це:

- а) фінансові відносини між державою і платниками податків з метою створення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів;
- б) фінансові відносини між бюджетом і платниками податків;
- в) фінансові відносини між державою і юридичними особами з метою наповнення доходів бюджету.

4. Об'єкт оподаткування - це:

- а) предмет, який підлягає оподаткуванню;
- б) доходи, які підлягають оподаткуванню;
- в) особа, на яку законом покладено обов'язок сплачувати податок.

5. Суб'єкт податку - це:

- а) фізична або юридична особа, на яку законом покладено обов'язок сплачувати податок;
- б) предмет, який підлягає оподаткуванню;
- в) суб'єкти підприємницької діяльності, які мають взаємовідносини з бюджетом.

6. Що таке джерело податку?

- а) це доход суб'єкта, з якого сплачується податок;
- б) це предмет, який підлягає оподаткуванню;
- в) це майно, товари, з яких сплачується податок

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1.

Провести класифікацію податків і зборів на загальнодержавні і місцеві:

1. Податок на доходи фізичних осіб; 2. Податок на додану вартість;
3. Мито; 4. Плата за землю; 5. Акцизний податок; 6. Туристичний збір; 7. Екологічний податок; 8. Рентна плата; 9. Податок на майно; 10. Податок на прибуток підприємств;
11. Плата за використання інших природних ресурсів; 12. Єдиний податок.

Ситуаційна справа 2.

Визначте правильне чи неправильне кожне з наступних тверджень та поясніть відповідь:

1. Згідно із змінами, внесеними у податкове законодавство України у 2014 році, кількість податків і зборів зменшено.
2. Згідно із змінами, внесеними у податкове законодавство України у 2014 році, плата за користування надрами, збір за користування радіочастотним ресурсом України та збір за спеціальне використання води об'єднано у рентну плату.
3. Згідно з п. 10.2 Податкового кодексу України, до місцевих зборів належать: збір за місця паркування транспортних засобів, збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, туристичний збір.
4. Непрямі податки визначаються розміром споживання і не залежать від доходу чи майна платника, входять до складу собівартості продукції та платником яких є кінцевий споживач цього товару чи послуги.
5. Непрямі податки сплачує одна особа (покупець), а відповідальність за сплату несе інша особа (продавець).
6. Військовий збір є прикладом надзвичайних податків/зборів, що вводяться у зв'язку з військовими діями на Сході України.
7. Порядок обчислення податку здійснюється шляхом множення об'єкта оподаткування на ставку податку із/без застосування відповідних коефіцієнтів.
8. Особа, яка може здійснювати представництво його законних інтересів та ведення справ, пов'язаних із сплатою податків, на підставі закону або довіреності є податковим агентом.
9. Платник податку – це особа, на яку на кінцевому етапі процесу споживання покладається податковий тягар певного податку.
10. За порушення платником податку встановлених правил оподаткування передбачається відповідальність у вигляді штрафів.

Література:

1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010р., № 2755 – VI (з діючими змінами та доповненнями).
2. Соколовська А. М. Основи теорії податків: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2010. – 326с
3. Гавриленко Н. В. Податкова система. Навч. посіб. — Львів: Новий Світ — 2000, 2007. — 328 с

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2

ТЕМА: Визначення податкового навантаження

МЕТА: Набуття практичних навичок щодо визначення типу податкової системи держави, податкового навантаження на макро- та мікрорівнях

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Податкове навантаження характеризує сукупний вплив податків на економіку країни загалом чи на окремих суб'єктів господарювання, тобто фактично є показником ефективності податкової політики, який впливає на наповнення державних доходів, рівень податкових надходжень у структурі ВВП. Чим вищий податковий тягар, тим менше доходів залишається у підприємств і населення для виробничого, соціального і особистого споживання, а значна частина вартості створеного продукту концентрується у держави і навпаки. Податкове навантаження/податковий коефіцієнт (ПН) визначається як відношення (у відсотках) суми сплачених у державі податків (Пф) до валового внутрішнього продукту :

$$\text{ПН} = (\text{Пф} / \text{ВВП}) \times 100\%$$

Податковий коефіцієнт є найбільш простим показником з тих, що прийнято використовувати під час характеристики податкового навантаження. За допомогою цього показника визначається межа втручання держави у перерозподіл ВВП. Загальне податкове навантаження (ЗПН₁) визначається як відношення суми фактичних податкових надходжень (Пф), обов'язкових платежів податкового характеру (НП) – неподаткові надходження, які мають характер податків (наприклад, державне мито); та внесків на соціальне страхування (ЄСВ) до ВВП:

$$\text{ЗПН}_1 = \frac{\text{Пф} + \text{НП} + \text{ЄСВ}}{\text{ВВП}} \times 100\%$$

Загальне податкове навантаження (ЗПН₂) визначається співвідношенням (у відсотках) загальної суми податкових та інших платежів податкового характеру, а також заборгованості зі сплати податків і зборів до величини чистої доданої вартості – величина ВВП без частки сектору тіньової економіки та амортизації:

$$\text{ЗПН}_2 = \frac{\text{Пф} + \text{НП} + \text{ЄСВ} + \text{Пб}}{\text{ВВП} - \text{ВВП} \times \text{КТ} - \text{А}} \times 100\%;$$

де Пб – заборгованість з податків, зборів (обов'язкових платежів);

КТ – коефіцієнт тінзації економіки;

А – амортизація.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1.

Розрахувати ефективні податкові ставки для різних видів доходів, визначити податкове навантаження на доходи населення. На основі отриманих даних зробити висновки про рівномірність розподілу податкового навантаження серед платників податків. Визначити, чи є дана податкова система соціально справедливою, обґрунтувати чому.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Ефективна податкова ставка (ЕСП) – це рівень щорічного податкового навантаження на різні види економічних доходів або діяльності, таких як праця, споживання і капітал. ЕСП відображає агреговані податкові надходження у вигляді процентного співвідношення до потенційної бази оподаткування по кожному виду. Даний показник є офіційним у ЄС, на його основі здійснюється аналіз ефективності податкової політики держави, рівень її розвитку, приймаються рішення щодо необхідності покращання податкового режиму тощо. За своєю суттю ЕСП обчислюється як відношення податкових надходжень до бази оподаткування і

відображає усереднений фактичний рівень оподаткування, що є репрезентативним для сукупності об'єктів та суб'єктів оподаткування.

Ефективна ставка податків на споживання (ЕСПс):

$$\text{ЕСПс} = (\text{Пспож}/\text{КСВ}) \times 100\%$$

де Пспож – податки на споживання;

КСВ – кінцеві споживчі витрати домашніх господарств

Ефективна ставка податків на працю (ЕСПп):

$$\text{ЕСПп} = (\text{Ппрац}/\text{ЗП}) \times 100\%;$$

де Ппрац – податки на працю; ЗП – заробітна плата населення;

Ефективна ставка податків на капітал (ЕСПк):

$$\text{ЕСПк} = (\text{Пкап}/\text{ВП}) \times 100\%;$$

де Пкап – податки на капітал;

ВП – валовий прибуток.

Податкове навантаження на доходи населення (ПНн):

$$\text{ПНн} = \frac{\text{Пп} + \text{НП} \times \text{Кд}}{\text{ГДН}} \times 100\%;$$

де ГДН – грошові доходи населення;

Пп – прямі особисті податки;

НП – непрямі податки, які сплачує населення у складі роздрібних цін на товари та послуги;

Кд – коефіцієнт частки непрямих податків, сплачених населенням.

ЗАДАЧА 2

Визначити тип податкової системи держави шляхом розрахунку ефективної податкової ставки. Підтвердити висновок про тип податкової системи шляхом виявлення характеру перерозподілу доходів громадян після сплати податків.

Вихідні дані

До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 80 млн. грн, доходи групи платників з високими доходами складають 260 млн грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами становить 9 млн грн, групою платників з високими доходами – 21 млн грн.

Розрахунки занесіть в таблицю:

Група платників щодо доходу	Доходи платників, тис. грн	Структура доходу до сплати податків, %	Сума сплачених податків, тис. грн	Ефективна податкова ставка, %	Доход після сплати податків, тис. грн	Структура доходу після сплати податків, %
1. З низькими доходами						
2. З високими доходами						
Разом						

ЗАДАЧА 3

Визначити тип податкової системи держави шляхом розрахунку ефективної податкової ставки. Підтвердити висновок про тип податкової системи шляхом виявлення характеру перерозподілу доходів громадян після сплати податків.

Вихідні дані:

Варіант 1

До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 60 млн грн, доходи групи платників з високими доходами складають 240 млн грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами становить 3,6 млн грн, групою платників з високими доходами – 26,4 млн грн.

Варіант 2

До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 80 млн грн, доходи групи платників з високими доходами складають 260 млн грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами становить 1,8 млн грн, групою платників з високими доходами – 58,5 млн грн.

Варіант 3

До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 150 млн грн, доходи групи платників з високими доходами складають 630 млн грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами становить 25,8 млн грн, групою платників з високими доходами – 69,5 млн грн.

Варіант 4

До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 100 млн грн, доходи групи платників з високими доходами складають 480 млн грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами становить 12 млн грн, групою платників з високими доходами – 57,6 млн грн.

Варіант 5

До оподаткування доходи групи платників з низькими доходами становлять 450 млн грн, доходи групи платників з високими доходами складають 960 млн грн. Сума сплачених податків групою платників з низькими доходами становить 85 млн грн, групою платників з високими доходами – 144 млн грн.

ЗАДАЧА 4

Розрахувати коефіцієнт еластичності податків, зробити висновок про залежність податкових надходжень від ВВП. Методичні вказівки щодо виконання завдання Коефіцієнт еластичності податків (K_e) відображає зміни податкових надходжень при зміні ВВП на один пункт. Коефіцієнт еластичності податків розраховується за формулою:

$$K_e = \frac{\Delta P}{P} : \frac{\Delta \text{ВВП}}{\text{ВВП}} ;$$

де P – початковий (базовий) рівень податкових надходжень;

ΔP – приріст податкових надходжень;

ВВП – початковий (базовий) рівень ВВП;

$\Delta \text{ВВП}$ – приріст ВВП.

Якщо $K_e = 1$, то частка податкових надходжень у ВВП, не змінюється.

Якщо $K_e > 1$, податкові надходження зростають більш швидкими темпами порівняно із зростанням ВВП, а частка податків у ньому також зростає.

Якщо $K_e < 1$, то питома вага податків знижується.

Переважним для економіки вважається значення $K_e < 1$.

ЗАДАЧА 5

Розрахувати податкове навантаження умовного ТОВ «Мрія», що займається готельним бізнесом. ДФС визначила середній рівень навантаження для такого виду бізнесу як 9%. Виручка підприємства за даними фінансового звіту за 2017 рік склала 40 млн. грн. Податкові декларації, подані фірмою в цьому році, показали такі суми податкових відрахувань:

ПДВ - 1, 1 млн грн; податок на прибуток - 1,2 млн грн; податок на майно організацій - 520 тис грн; транспортний податок - 250 тис грн. Із заробітних плат співробітників було утримано ПДФО на 750 тис грн

ЗАДАЧА 6

ТОВ «Астра» (на загальній системі оподаткування) у 1 кварталі 2017 року здійснила такі господарські операції: 22 січня був відвантажений покупцеві товар загальною вартістю 112 000 грн, у тому числі ПДВ - 17084,75 грн. Оплата за цю партію товару була отримана в грудні 2016 року, з оформленням рахунки-фактури на аванс і сплатою податку. 4 лютого була отримана передоплата - 50% в рахунок майбутньої поставки продукції. Сума передоплати склала 40 000 грн, виставлений рахунок-фактура на аванс. Відвантаження продукції на загальну суму 80 000 грн, в тому числі ПДВ 12203,39 грн на адресу покупця відбулося 24 лютого, залишок оплати покупець перерахував в березні.

9 березня надані послуги вартістю 100 000 грн в тому числі ПДВ 15254,20 грн, акт підписаний з постачальником, виставлений рахунок-фактура. Оплата по наданим послугам була проведена в квітні. Протягом 1 кварталу ТОВ «Альфа» придбало товарів і послуг з виділенням ПДВ на суму 65800 грн, у тому числі ПДВ 10037,29 грн, а також на суму 42560 грн без виділення ПДВ.

Заробітна плата персоналу з урахуванням сплачуваних внесків склала 64560,00 грн. Визначте сукупний показник податкового навантаження з податку на прибуток і ПДВ за аналізований квартал.

Завдання 1

ТОВ «Житлобуд» займається зведенням будівель і споруд. У 2016 році компанія вказала в бухгалтерській звітності 553 000 гривень прибутку, відсотки до отримання - 0 грн., Інші доходи - 5 000 грн. При цьому «Житлобуд» перерахував 15 000 грн. податків, з яких 3 000 грн. було повернуто. Розрахувати рівень податкового навантаження. Середній рівень податкового навантаження в будівельній сфері - 11%. Як Ви вважаєте чи відповідає розрахований рівень податкового навантаження середньогалузовому?

Завдання 2

ТОВ «Первомайськторг» займається оптовими продажами. За поточний рік організація вказала 1 356 000 гривень прибутку. Відсотки до отримання склали 5 000 гривень, а інші доходи - 19 000 грн. У той же час ТОВ виплатило в бюджет 63 000 грн. Повернення склало 4 000 грн. Середній рівень податкового навантаження в сфері - 2,4%. Як Ви вважаєте, чи відповідає розрахований рівень податкового навантаження середньогалузовому?

Література:

1. Сердюк О.М., Заверчацька Т.В. Податкова система (практикум): Навчальний посібник - Київ.:2007 с.10-23.
2. Мединська Т.В., Власюк Н.І. Податкова система: Навчальний посібник – Львів: «Магнолія-2006», 2010 с.26-38.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3

ТЕМА: З'ясування функцій Державної фіскальної служби

МЕТА: Визначення ролі Державної фіскальної служби в формуванні доходів бюджетів різних рівнів

Питання для обговорення

1. Коли та за яких обставин в Україні була створена Державна податкова служба?
2. Які основні етапи створення і розвитку податкової служби в Україні?
3. Надайте характеристику структурним елементам Державної фіскальної служби України.

4. Визначте роль департаментів у формуванні політики ДФС України. Проаналізуйте розподіл обов'язків між керівництвом служби.
5. Яка роль і значення податкової міліції в діяльності ДФС України?
6. Які спільні та відмінні риси функціонування ДФС в Україні та аналогічних податкових служб в зарубіжних країнах?
7. На основі аналізу закордонного досвіду визначте позитивні та негативні сторони об'єднання податкової та митної сфер в діяльності ДФС України.
8. Яка місія, бачення та принципи роботи ДФС України?
9. Охарактеризуйте основні завдання функціонування ДФС України.
10. Назвіть функції ДФС України, які здійснюються відповідно до покладених на службу завдань.
12. Сутність податкового контролю та повноваження ДФС України щодо його здійснення?
13. Охарактеризуйте призначення та складові елементи обліку платників податків у межах повноважень ДФС України.
14. Розкрийте сутність та складові інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності ДФС України.
15. Охарактеризуйте види, строки та порядок проведення перевірок ДФС України.

Теми рефератів

1. Історія становлення та розвитку податкової служби в Україні.
2. Порівняльний аналіз структури та функцій вітчизняної та закордонних податкових служб.
3. Роль і місце податкової міліції у функціонуванні ДФС України.
4. Аналіз та оцінка результативності роботи ДФС України.
5. Адміністрування податків, зборів і платежів в межах діяльності ДФС України.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Ситуаційне завдання 1

На основі даних офіційних сайтів податкових служб різних країн світу, а також інших доступних джерел проаналізуйте та складіть порівняльну характеристику структури, функцій та цілей функціонування податкових служб.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Під час виконання завдання слід обрати країни, що є представниками різних моделей податкової системи (англосаксонська, євроконтинентальна, латино-американська та змішана). Результат аналізу варто представити у вигляді таблиці 1, у якій зазначити країну, модель податкової системи до якої вона відноситься, структури органу податкової служби та характеристику засад його функціонування.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика податкових служб різних країн світу

Країна	Модель податкової системи	Структура податкової служби	Характеристика діяльності податкової служби

Ситуаційна вправа 2.

На основі даних офіційного сайту Державної фіскальної служби України (<http://sfs.gov.ua>) проаналізуйте організаційну структуру служби.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Під час виконання завдання слід проаналізувати розподіл обов'язків керівного складу та апарату Державної фіскальної служби України, надати коротку характеристику функцій та

завдань департаментів, управлінь і територіальних підрозділів служби. Важливим є також зазначення ролі і місця Громадської ради в діяльності служби. Результат аналізу варто представити у вигляді структурно-логічної схеми завдань, функцій та взаємовідносин складових елементів Державної фіскальної служби України.

Ситуаційна вправа 3.

Проаналізуйте періодизацію становлення та розвитку податкової служби в Україні. Визначте характерні особливості кожного з етапів.

Методичні вказівки щодо виконання завдання

Результати дослідження слід узагальнити у таблиці 2, у якій зазначити етап періодизації, час його проходження, характеристику та результати діяльності податкової служби в Україні.

Таблиця 2

Характеристика становлення та розвитку Податкової служби в Україні

Етап(хвиля) періодизації	Роки	Характеристика та результати діяльності податкової служби

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Знайдіть єдино правильну відповідь:

1. Функціонування центрального органу з адміністрування податків в Україні розпочалося в:
 - а) 1989 році;
 - б) 1995 році;
 - в) 1990 році;
 - г) 2014 році.
2. До завдань ДФС України не відноситься:
 - а) реалізація державної податкової політики та політики у сфері державної митної справи;
 - б) внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування державної податкової політики;
 - в) розробка форм податкових декларацій;
 - г) затвердження ставок податків і зборів.
3. До переліку адміністративних послуг ДФС України відноситься:
 - а) реєстрація платника єдиного податку, внесення установи (організації) до Реєстру неприбуткових організацій та установ, видача ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями;
 - б) реєстрація платника єдиного податку, внесення установи (організації) до Реєстру неприбуткових організацій та установ, видача ліцензії на право роздрібної торгівлі нафтопродуктами;
 - в) реєстрація платника єдиного податку, внесення установи (організації) до Реєстру прибуткових організацій та установ, видача ліцензії на право роздрібної торгівлі нафтопродуктами;
 - г) правильної відповіді немає.
4. До переліку послуг, що надаються виключно фізичним особам відносяться:
 - а) реєстрація та облік фізичних осіб-платників податків, подання декларації про доходи, врегулювання податкових спорів;
 - б) реєстрація та облік фізичних осіб-платників податків, подання декларації про майновий стан і доходи фізичної особи, врегулювання податкових спорів;
 - в) реєстрація та облік платників податків єдиного податку, подання декларації про майновий стан і доходи фізичної особи, врегулювання податкових спорів;

г) правильної відповіді немає.

5. Основними завданнями Головного оперативного управління ДФС України є:

а) запобігання кримінальним та іншим правопорушенням у сфері оподаткування, митній та бюджетній сферах, їх розкриття та припинення;

б) організація здійснення заходів щодо попередження та припинення незаконного відшкодування податку на додану вартість, у тому числі у сфері зовнішньоекономічної діяльності;

в) організація боротьби з фіктивним підприємництвом та конвертаційними центрами, мінімізаторами податкових зобов'язань;

г) всі відповіді правильні.

6. Показниками роботи ДФС України є:

а) надходження податків і зборів, динаміка податкового боргу, контрольно-перевірочна діяльність;

б) виявлення конвертаційних центрів, врегулювання податкових спорів, контрольно-перевірочна діяльність;

в) надходження податків і зборів, динаміка податкового боргу, кількість наданих адміністративних послуг;

г) нарахування податків і зборів, динаміка податкового боргу, кількість наданих адміністративних послуг.

7. Електронний кабінет платника податків передбачає такі елементи (сервіси):

а) подання податкової звітності в електронному вигляді, доступ до банківських рахунків платника податків, податковий календар, облікові дані платника податків;

б) подання податкової звітності в електронному вигляді, система сплати податків і штрафів, податковий календар, облікові дані платника податків;

в) подання податкової звітності в електронному вигляді, розрахунки з бюджетом, податковий календар, облікові дані платника податків;

г) подання податкової звітності в електронному вигляді, розрахунки з бюджетом, податковий календар, перевірка потенційних бізнес-партнерів.

8. Електронні сервіси, які надаються через «Єдине вікно подання електронної звітності»:

а) реєстраційна заява платника податку;

б) витяг з єдиного реєстру податкових накладних;

в) відповідь на запит від про суми виплачених доходів та утриманих податків з Державного реєстру фізичних осіб – платників податків;

г) всі відповіді правильні.

Література:

1. Податковий кодекс України. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 594 с

2. Податки та бухгалтерський облік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : basa.tav.kharkov.ua.

3. Іванов Ю. Б. Податкова система : підручник / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – К. : Атіка, 2006. – 920 с.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4

ТЕМА: Визначення бази оподаткування ПДВ

МЕТА: Засвоєння методики розрахунку ПДВ, визначення податкового зобов'язання і податкового кредиту

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Розкрийте сутність податку на додану вартість.

2. Охарактеризуйте переваги і недоліки податку на додану вартість.

3. Дайте характеристику системі реєстрації осіб як платників податку на додану вартість.

4. Дайте визначення термінів об'єкту, бази і ставки оподаткування податку на додану вартість.
5. Які господарські операції можуть виступати в якості об'єкту оподаткування податку на додану вартість?
6. Назвіть операції, які не можуть виступати в якості об'єкту оподаткування податку на додану вартість.
7. Які методи обчислення податку на додану вартість існують в Україні?
8. Які пільги існують при стягненні податку на додану вартість?
9. Назвіть умови застосування нульової ставки з податку на додану вартість.
10. Розкрийте сутність податкового зобов'язання.

Теми рефератів

1. Особливості та специфіка адміністрування податку на додану вартість в поточному році.
2. Відповідальність (фінансова, адміністративна та кримінальна), що накладається на платників податку на додану вартість при вчиненні ними різних правопорушень.
3. Виникнення та еволюція процесу автоматичного відшкодування податку на додану вартість в Україні.
4. Проблеми та напрямки удосконалення процесу нарахування та стягнення податку на додану вартість в Україні.
5. Роль податку на додану вартість у податкових системах країн світу.

Формули для розрахунків

На сьогодні вчені не дійшли згоди щодо кількості методів, за якими можна визначати суму ПДВ.

Чотири способи стягування податку: прямий адитивний (бухгалтерський), непрямий адитивний, метод прямого вирахування та метод непрямого вирахування (метод заліку).

Розглянемо кожен метод більш детально.

Прямий адитивний метод передбачає безпосередньо оподаткування створеної на підприємстві доданої вартості. Тобто, сума податку визначається за такою формулою (1):

$$\Sigma \text{ПДВ} = \text{ДВ} \times \text{Ст} \quad (1)$$

$\Sigma \text{ПДВ}$ – сума податку на додану вартість;

ДВ – додана вартість;

Ст – ставка податку на додану вартість.

Таким чином, щоб застосовувати прямий адитивний метод потрібно, щоб у звітності підприємства знаходив своє відображення показник доданої вартості.

Непрямий адитивний схожий до прямого адитивного методу обчислення ПДВ, проте різниця полягає в тому, що оподатковується одразу не вся сума доданої вартості, а її складові (формула 2).

$$\Sigma \text{ПДВ} = (\text{ЗП} \times \text{Ст}) + (\text{Ст} \times \text{А}) + (\text{Ст} \times \text{П}) + (\text{Ст} \times \text{ПК}) + (\text{Ст} \times \text{ПВ}) + (\text{Ст} \times \text{І}) \quad (2)$$

$\Sigma \text{ПДВ}$ – сума податку на додану вартість;

ЗП – заробітна плата разом із нарахуваннями;

ПВ – податки, що відносяться до витрат підприємства;

ПК – плата за користування капіталом;

П – прибуток;

А – амортизаційні відрахування;

І – інші витрати, що збільшують додану вартість підприємства.

Вважаємо, що такий метод є більш трудомістким, оскільки потребує окрім виокремлення складових доданої вартості обраховувати суму податку за кожним із них, а потім отримані результати підсумовувати.

Метод прямого вирахування (віднімання) дозволяє обчислити ПДВ за такою формулою (3):

$$\Sigma \text{ПДВ} = (\text{В} - \text{М}) \times \text{СТ} , \quad (3)$$

де:

$\Sigma \text{ПДВ}$ – сума податку на додану вартість;

В – виручка від реалізації товарів (робіт, послуг);

М – матеріальні витрати;

СТ – ставка податку.

При цьому до обрахунку мають прийматися лише ті матеріали, що придбані у інших суб'єктів господарювання.

Непрямий метод віднімання (метод накладних, кредитний або інвойсовий) полягає у тому, що сума ПДВ, яка підлягає сплаті в бюджет відрізняється від нарахованої суми ПДВ підприємством (формула 4).

$$\Sigma \text{ПДВ}_6 = V \times \text{СТ} - M \times \text{СТ}, \quad (4)$$

де:

$\Sigma \text{ПДВ}_6$ – сума податку на додану вартість, що підлягає перерахуванню до бюджету;

V – виручка від реалізації товарів (робіт, послуг);

M – придбані матеріали (товари, роботи, послуги);

СТ – ставка податку.

База оподаткування податком на додану вартість залежить від виду здійснюваних операцій: постачання на митній території та імпорту (формула 5).

$$\text{БО} = C/v + \text{П} + \text{АП} \quad (5)$$

Де:

БО – база оподаткування;

C/v – собівартість;

П – прибуток;

АП – акцизний податок.

Базою оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України, є договірна (контрактна) вартість, але не нижче митної вартості цих товарів, визначеної відповідно до розділу III Митного кодексу України, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті і включаються до ціни товарів.

Під час визначення бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України, перерахунок іноземної валюти у валюту України здійснюється за офіційним курсом НБУ, що діє на 0 годин на день подання митної декларації (формула 6).

$$\text{БО} = (C/v + \text{П} + \text{М} + \text{АП}) \times K; \quad (6)$$

де:

М- мито;

K- офіційний курс іноземної валюти НБУ.

Також ПК встановлені особливості визначення бази оподаткування для деяких специфічних операцій постачання.

Ст.193 В Україні застосовується **три ставки ПДВ** - 20 % 7% та 0 %. Ставка 20% є основною та застосовується до операцій, що є об'єктом оподаткування

За ставкою 7% оподатковуються операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

Податок становить 20 або 7 відсотків бази оподаткування та додається до ціни товарів/послуг (формула 7).

$$\text{ПДВ} = \text{БО} \times \text{СТ}; \quad (7)$$

$$\text{Ц} = \text{БО} + \text{ПДВ}, \quad (8)$$

де:

Ц – ціна.

Сума податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або бюджетному відшкодуванню, визначається як різниця між сумою податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту такого звітного (податкового) періоду.

При позитивному значенні суми, така сума підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету у строки, сплати податку (формула 9).

$$\text{ПДВ} = \text{ПЗ} - \text{ПК}, \quad (9)$$

Частка використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях визначається у відсотках як відношення обсягів з постачання оподатковуваних операцій (без урахування сум податку) за попередній календарний рік до сукупних обсягів постачання оподатковуваних та неоподатковуваних операцій (без урахування сум податку) за цей же попередній календарний рік. Визначена у процентах величина застосовується протягом поточного календарного року (формула 10).

$$k = \text{ОО} / (\text{НО} + \text{ОО}) \times 100\% \quad (10)$$

де:

к- частка використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях;

ОО- обсяги з постачання оподатковуваних операцій (без урахування сум податку);

НО - обсяг постачання неоподатковуваних операцій;

ОО - обсяг постачання оподатковуваних операцій.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

Визначити суму ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету, та строки сплати в таких випадках:

а) у січні загальний обсяг продажу продукції власного виготовлення підприємства становить 20 тис. грн (без суми ПДВ). У цьому ж місяці воно сплатило вартість сировини та матеріалів, яка належить до складу валових витрат, на суму 10 тис. грн (без суми ПДВ);

б) 15 лютого підприємство ввозить на митну територію України товари, контрактна вартість котрих становить 1,5 тис. дол. США. У цьому самому місяці підприємство реалізувало ці товари за 90 тис. грн (без суми ПДВ);

в) підприємство займається продажем підручників вітчизняного виробництва, У лютому обсяг продажу становив 40 тис. грн (без суми ПДВ), загальна сума придбаних товарів, що використовувались у господарській діяльності, у лютому становила 20 тис. грн (без суми ПДВ);

г) підприємство 16 лютого ввозить на митну територію України товари, контрактна ціна яких становить 1 тис. доларів США. На суму податкового зобов'язання платник надав митним органам простий вексель строком погашення 30 днів. Крім цього, обсяг оподатковуваних операцій у лютому становить 20 тис. грн (без суми ПДВ), у березні — 30 тис. грн (без суми ПДВ), у квітні — 40 тис. грн (без суми ПДВ);

д) 29 січня підприємство відвантажило по бартеру продукції власного виготовлення на суму 50 тис. грн (без суми ПДВ), а отримало й оприбуткувало за обліком товари за цією операцією від іншого підприємства 10 лютого. 15 лютого ці товари було продано за 70 тис. грн (без суми ПДВ);

ж) загальний обсяг продажу в липні становив 200 тис. грн (без суми ПДВ), з них — 40 тис. грн — обсяг експорту. У липні придбано основні виробничі фонди, які використовуються для виробництва як експортної, так і неекспортної продукції, на суму 50 тис. грн (без суми ПДВ);

з) поліграфічне підприємство займається виготовленням рекламних проспектів і видає підручники. У червні обсяг продажів рекламних проспектів становив 10 тис. грн (без суми ПДВ), підручників — 5 тис. грн (без суми ПДВ). У тому самому місяці підприємство придбало папір, що буде використовуватись як для виготовлення рекламних проспектів, так і підручників, загальною сумою 2 тис. грн (без суми ПДВ).

ЗАДАЧА 2

Визначити суму бюджетного відшкодування. Загальна сума придбаних у звітному періоді товарів, що належать до складу витрат господарської діяльності підприємства, становить 10 тис. грн (без суми ПДВ). Загальний обсяг продажу у звітному періоді становить 8 тис. грн (без суми ПДВ), у тому числі обсяг експортного продажу — 5 тис. грн.

ЗАДАЧА 3

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету в поточному місяці підприємством, яке не має пільг щодо сплати ПДВ:

сума, отримана від продажу товарів — 100 тис. грн (без суми ПДВ), від емісії цінних паперів — 150 тис. грн (без суми ПДВ). Підприємство безоплатно передало основні виробничі фонди, вартістю 100 тис. грн (без суми ПДВ), іншому підприємству. Вартість придбаної сировини, що належить до складу валових витрат, становила 50 тис. грн (без суми ПДВ), а придбаних основних фондів, котрі не підлягають амортизації, — 40 тис. грн (без суми ПДВ).

ЗАДАЧА 4

Підприємство займається виготовленням холодильників, звичайна ціна продажу яких — 10 тис. грн за одиницю (без суми ПДВ). У звітному періоді ним продано 20 холодильників за 180 тис. грн (без суми ПДВ); реалізовано підприємству, котре не є платником ПДВ, 30 холодильників за 250 тис. грн (без суми ПДВ); реалізовано в межах бартерних операцій 10 холодильників за 150 тис. грн (без суми ПДВ); передано на баланс свого пансіонату 2 холодильника та своїм працівникам в рахунок оплати праці — 5 холодильників. Визначити суму податкового зобов'язання за звітний період.

ЗАДАЧА 5

Підприємство Райагробуд (комітент) в січні купує товари на суму 80 тис. грн (без суми ПДВ) та передає їх підприємству Зодчий (комісіонеру) у січні, доручаючи йому продати їх та повернути підприємству Райагробуд 100 тис. грн (без суми ПДВ). Підприємство Зодчий продає ці товари в лютому за 120 тис. грн (без суми ПДВ) і перераховує підприємству Райагробуд 100 тис. грн (без суми ПДВ) у березні. Визначити суми податкових зобов'язань та податкових кредитів у підприємств за відповідні місяці їх виникнення.

ЗАДАЧА 6

Визначити необхідність реєстрації як платника ПДВ та строки подання платником документів на реєстрацію до податкових органів у таких випадках:

- а) фізична особа не є суб'єктом підприємницької діяльності й здійснює несистематичний продаж (2 рази на рік) куплених товарів;
- б) юридична особа розпочинає підприємницьку діяльність із торгівлі за готівкові кошти з 1 вересня і прогнозує, що обсяг операцій із продажу на рік не перевищить 300 тис. грн;
- в) юридична особа розпочала підприємницьку діяльність із промислового виробництва в травні поточного року. Обсяг оподатковуваних операцій у цьому ж місяці становив 10 тис. грн, у червні, відповідно за датами: 2.06 — 50 тис., 5.06 — 150 тис., 16.06 — 200 тис., 20.06 — 100 тис., 25.06 — 20 тис., 29.06 — 340 тис., 30.06 — 450 тис. грн;
- г) юридична особа, суб'єкт малого підприємництва, планує розпочати роботу з жовтня поточного року і сплачувати єдиний податок за ставкою 5 %;

г) фізична особа — суб'єкт малого підприємництва — планує розпочати роботу в липні поточного року.

ЗАДАЧА 7

Визначте ПДВ за такими даними:

- собівартість продукції 18 000 грн;
- прибуток - 3000 грн;
- мито - 500 грн;
- акцизний збір - 150 грн;
- інші податки - 200 грн.

ЗАДАЧА 8

Визначте суму ПДВ за такими даними

- собівартість - 684 500 грн;
- прибуток - 100 800 грн;
- мито (з урахуванням митного збору) - 48 100 грн
- акцизний збір - 3200 грн;
- інші податки - 1800 грн.

ЗАДАЧА 9

Підприємство А реалізувало підприємству Б (кінцевий споживач) автомобільний бензин. Вартість реалізованого бензину без ПДВ і без акцизного збору становили 20000 грн. Необхідно визначити розміри ПДВ і акцизного збору від продажу бензину (при ставці акцизного збору - 35%) і суму, яку підприємство Б має заплатити підприємству А за поставлений бензин.

ЗАДАЧА 10

Визначити податок на додану вартість за такими даними:

№ з/п	Показники	Сума, грн
1	Собівартість продукції	24500
2	Прибуток	5000
3	Мито	500
4	Акцизний збір	150
5	Інші податки	100

ЗАДАЧА 11

Підприємець займається комерційною діяльністю. У другому кварталі він закупив товарів на суму 450 000 грн. На кінець кварталу залишилося нереалізованих товарів на суму 76 000 грн за ціною закупівлі. Виторг від реалізації громадянин підприємець одержав у розмірі 430 000 грн. Визначте суму податку на додану вартість, що підлягає сплаті в бюджет.

ЗАДАЧА 12

Суб'єкт підприємницької діяльності реалізував 2500 т продукції. Собівартість 1 кг продукції - 80 грн. Відпускна ціна 1 кг продукції - 120 грн. Визначити суму податку на додану вартість.

ЗАДАЧА 13

Нафтобаза реалізує різні нафтопродукти автотранспортному підприємству. Ціна 1 т бензину марки А-76 - 1350 грн. Кількість бензину марки А-76, яку потрібно реалізувати,

становить 4 130 т. Податковий кредит дорівнює 62 500 грн. Визначити: а) суму виторгу від реалізації бензину марки А-76; б) суму ПДВ, що має бути внесена в бюджет.

ЗАДАЧА 14

Підприємство закупило сировини на суму 75 400 грн з урахуванням ПДВ. 80 % закупленої сировини використано на виробництво різних товарів. Собівартість вироблених товарів становила 226 200 грн. Накладні витрати становили 26 %. Прибуток - 25 %. 75 % виготовленої продукції реалізовано в II кварталі поточного року. Визначте суму ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет, і терміни його сплати, а також терміни подання декларації в податкову адміністрацію.

Приклад розв'язання задачі

Загальний обсяг продажу в липні становив 1,2 млн грн (без суми ПДВ), з них — 800 тис. грн — обсяг експорту. У липні придбано основні виробничі фонди, які використовуються як для виробництва експортної, так і неекспортної продукції, на суму 200 тис. грн (без суми ПДВ). Визначити суму та строки сплати ПДВ:

Задача розв'язується в декілька етапів:

1. Оскільки обсяг експорту оподатковується за нульовою ставкою, його розмір необхідно виключити для визначення оподатковуваного обороту, який становив:

$$1200 \text{ тис.} - 800 \text{ тис.} = 400 \text{ тис. грн.}$$

2. Розраховується сума податкового зобов'язання:

$$400 \text{ тис.} \times 20\% = 80 \text{ тис. грн.}$$

3. До податкового кредиту ми маємо право зарахувати суму ПДВ за виробничими фондами, які підлягають амортизації та використовуються для виробництва продукції, котра не має звільнень від ПДВ або не є виключеною з об'єкту оподаткування ПДВ. Оскільки в даному разі продукція оподатковується за нульовою ставкою, ми маємо право віднести до податкового кредиту всю суму ПДВ за основними фондами. Сума податкового кредиту:

$$200 \text{ тис.} \times 20\% = 40 \text{ тис. грн.}$$

4. Сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету не пізніше 20.08:

$$80 \text{ тис.} - 40 \text{ тис.} = 40 \text{ тис. грн.}$$

Література:

1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010р., № 2755 – VI (з діючими змінами та доповненнями).
2. Гавриленко Н. В. Податкова система. Навч. посіб. — Львів: Новий Світ — 2000, 2007. — 328 с
3. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: РМОіНУ / Н. В. Гавриленко. — Львів : Новий світ-2000, 2008. — 352с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

ТЕМА: Розрахунок ПДВ в операціях різного виду

МЕТА: засвоєння методики розрахунків за ПДВ в операціях різного виду , набуття навичок первинного обліку ПДВ.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Який порядок нарахування і сплати ПДВ?
2. Що таке податкова накладна та яка її необхідність?
3. Що таке податковий кредит?
3. Які документи , крім податкової накладної можуть бути підставою для податкового кредиту?

4. Які податкові періоди для розрахунку ПДВ?
5. Які терміни подання Декларації з ПДВ та додатків до неї?

Стислі теоретичні дані та формули для розрахунку

Пунктом 200-1.3 ст. 200-1 НК України встановлено ліміт, в межах якого платник ПДВ може оформляти на користь покупців і замовників податкові накладні. Якщо цього ліміту на ПДВ-рахунок недостатньо, суб'єкт повинен поповнити рахунок в системі електронного адміністрування.

Сума податку, на яку платник податку має право виписати податкові накладні, розраховується за такою формулою (1):

$$\Sigma \text{Накл} = \Sigma \text{НаклОтр} + \Sigma \text{Митна} + \Sigma \text{поправоч} - \Sigma \text{НаклВід} - \Sigma \text{Відшкод} - \Sigma \text{Перевіщ}, \quad (1)$$

де

$\Sigma \text{НаклОтр}$ - загальна сума ПДВ за отриманими платником податковими накладними, які зареєстровані в ЄРПН;

$\Sigma \text{Мітн}$ - загальна сума ПДВ, сплаченого платником податків при ввезенні товарів на митну територію України;

$\Sigma \text{ПопРрах}$ - загальна сума поповнення рахунку в системі електронного адміністрування ПДВ з власного поточного рахунку платника;

$\Sigma \text{НаклВід}$ - загальна сума податку за виданими платником податковими накладними, які зареєстровані в ЄРПН;

$\Sigma \text{Відшкод}$ - загальна сума ПДВ, заявлена платником до бюджетного відшкодування;

$\Sigma \text{Перевіщ}$ - загальна сума перевищення податкових зобов'язань, зазначених платником податків у поданих податкових деклараціях над сумою ПДВ, яка міститься в складених таким платником податкових накладних, зареєстрованих в ЄРПН.

У разі, якщо платник ПДВ реалізує товари (роботи, послуги) на суму, що перевищує вартість закупівель у звітному періоді, в тому числі імпорту товарів (робіт, послуг), то він повинен перерахувати суму, якої бракує ПДВ на рахунок системи електронного адміністрування, тобто заплатити ПДВ авансом.

Приклад оплаченої поставки товару в межах одного звітного періоду

Підприємство «А» закупило у підприємства «Б» товар на суму 1 200 000 грн, в т.ч. ПДВ 200 000 грн. У цьому ж звітному періоді «А» реалізувало товар підприємству «В» на суму 1 500 000 грн, включаючи ПДВ 250 000 грн. Оплата між усіма контрагентами пройшла в одному звітному періоді.

Будемо виходити з того, що сума ліміту для оформлення податкових накладних $\Sigma \text{Накл}$ підприємства «А» на початок періоду дорівнює нулю. Виходячи з даних прикладу, різниця між ПДВ від суми закупівлі та податковими зобов'язаннями з ПДВ при продажу товару становить:

$$250\,000 \text{ грн} - 200\,000 \text{ грн} = 50\,000 \text{ грн}$$

Для реєстрації податкової накладної на користь покупця необхідна сума 250 000 грн. За фактом закупівлі від постачальника «В», виходячи з вартості товару 1 200 000,00 грн, у підприємства «А» сума $\Sigma \text{Накл} = \Sigma \text{НаклОтр}$ і вже становить 200 000 грн. Решту суми ПДВ для оформлення податкової накладної на 250 000 грн слід перерахувати на ПДВ-рахунок. Таким чином, розрахунок по ПДВ підприємства «А» буде виглядати так:

$$\Sigma \text{Накл} = \Sigma \text{НаклОтр} (200\,000) + \Sigma \text{поправоч} (50\,000) - \Sigma \text{НаклВід} (250\,000)$$

На кінець звітного періоду на ПДВ-рахунок компанії «А» залишиться сума $\Sigma \text{поправоч}$ 50 000 грн, яка підлягає перерахуванню до бюджету в строки, передбачені законодавством,

якщо вона відповідає сумі податкових зобов'язань, які підлягають сплаті за даними податкової звітності з ПДВ.

Приклад поставки товару з відстрочкою платежу в межах одного звітного періоду

Підприємство «А» закупило у підприємства «Б» товар на суму 1 200 000 грн. в т.ч. ПДВ 200 000 грн. У цьому ж звітному періоді «А» реалізувало товар підприємству «В» на суму 1 500 000 грн. включаючи ПДВ 250 000 грн. Оплата між усіма контрагентами не провадилась, реалізація за умовами договору проходить з відстрочкою платежу на термін до 65 днів.

Припустимо, інших операцій підприємство «А» не здійснювало і вільних грошових коштів на рахунку підприємства «А» немає. Як і в попередньому випадку, різниця між ПДВ від суми закупівлі та податковими зобов'язаннями з ПДВ при продажу товару становить:

$$250\,000 \text{ грн.} - 200\,000,00 \text{ грн.} = 50\,000 \text{ грн.}$$

Для реєстрації податкової накладної потрібне забезпечення, розраховане за формулою:

$$\Sigma \text{Накл} = \Sigma \text{НаклОтр} (200\,000,00) + \Sigma \text{поправоч} (50\,000) - \Sigma \text{НаклВід} (250\,000)$$

Компанія «А» для забезпечення оформлення і реєстрації податкової накладної на користь покупця «В», як і раніше, зобов'язана перерахувати з розрахункового рахунку на ПДВ-рахунок відсутню суму 50 000 грн. Оскільки податкова накладна оформляється в день здійснення операції, а терміни її реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних - 15 днів, у платника податків залишається 15 днів на пошук коштів для перерахування суми «ПДВ-забезпечення» на спецрахунок. Далі з ПДВ-рахунку в термін до 30 числа місяця, наступного за звітним, сума ПДВ повинна бути оплачена підприємством до бюджету (згідно з даними податкової звітності з ПДВ).

І якщо до введення електронного адміністрування з використанням ПДВ-рахунків грошові кошти фактично було потрібно перерахувати до 30 числа місяця, наступного за звітним, то зараз термін сплати ПДВ для компанії «А» - протягом 15 днів від дати операції. І якщо компанія поставляє товари на умовах відстрочки платежу в кілька місяців, вона фактично депонує на ПДВ-рахунку суму ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету тільки через місяць.

Приклад поставки товару на експорт

Підприємство «А» - експортер, набуває у постачальника «Б» товар вартістю в гривневому еквіваленті 1 200 000 грн, в т.ч. ПДВ 20% - 200 000 грн. Реалізація товару нерезиденту здійснюється в режимі експорт за ціною в еквіваленті 1 300 000 грн, ПДВ 0%, згідно зі ст. 195 ПКУ. Оплата від нерезидента надійде в наступному звітному періоді, оплата постачальнику здійснюється в поточному звітному періоді. «А» перераховує 1 200 000 грн. (включаючи ПДВ) з поточного рахунку на поточний рахунок постачальника «Б».

Сума податку $\Sigma \text{Накл}$, на яку підприємство-експортер має право оформити податкові накладні, або використовувати для зменшення податкових зобов'язань в наступному звітному періоді, або ж заявити право на бюджетне відшкодування, в тому випадку, якщо платник податків відповідає критеріям, зазначеним у ст. 200 ПКУ, складає 200 000 дол.:

$$\Sigma \text{Накл} = \Sigma \text{НаклОтр} (200\,000)$$

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1.

6 березня 2017 р. ДП «Сумський агролісгосп» здійснив поставку 20 кубічних метрів дров хвойних порід за ціною 600 грн. з ПДВ за 1 метр кубічний на користь ТОВ «Укрплит» на загальну суму 12 000 грн. (перша подія-відвантаження ТМЦ). Код товару згідно з УКТЗЕД - 4401210000. Визначте суму ПДВ і складіть податкову накладну.

ЗАДАЧА 2

ТОВ «Консоль» здійснило поставку ТОВ «Укрплит» 10 кубічних метрів ДСП за ціною 750 грн. за 1 метр кубічний з ПДВ імпортного виробництва на загальну суму 7 500 грн. (перша подія-відвантаження ТМЦ). Код товару згідно з УКТЗЕД - 4410111000. Визначте суму ПДВ і складіть податкову накладну

ЗАДАЧА 3

ТОВ «Консоль» 06.03.2017 року здійснило ряд поставок ДСП неплатникам ПДВ: 10 кубічних метрів ДСП вітчизняного виробництва на загальну суму 6600 грн. з ПДВ; 10 кубічних метрів ДСП імпортного виробництва на загальну суму 9000 грн з ПДВ. Код товару згідно з УКТЗЕД - 4410111000. У результаті було прийнято рішення скласти зведену податкову накладну на ці поставки. Визначте суму ПДВ і складіть податкову накладну.

ЗАДАЧА 4

ТОВ «Укрплит» замовило доставку закуплених у ДП «Сумський агролісгосп» ТМЦ. Вартість автотранспортної послуги становить 600 грн з ПДВ. Визначте суму ПДВ і складіть податкову накладну.

ЗАДАЧА 5

ТОВ «Укрплит» на прохання профспілкового комітету набуло тренажерний апарат «Гольф» за 15 300 грн з ПДВ для задоволення культурно-соціальних потреб колективу підприємства. Оскільки даний ОЗ не буде використовуватися у господарській діяльності підприємства, то відповідно до п. 198.5 ПКУ, підприємство змушене самостійно нарахувати собі зобов'язання з ПДВ. Визначте суму ПДВ і складіть податкову накладну.

ЗАДАЧА 6

Підприємство «А» 02.03.2017 року продало 10 шт. товару за ціною 150 грн з ПДВ за 1 шт. підприємству «Б». Цей товар було вироблено в Україні. Отже, у ПН потрібно зазначити тільки перші чотири цифри коду УКТ ЗЕД – 1234. Визначте суму ПДВ і складіть податкову накладну.

ЗАДАЧА 7

На основі наведених даних про господарські операції ВАТ "Всесвіт" за II квартал 2017 р. заповнити податкові накладні, визначити суми податкових зобов'язань і податкового кредиту, обчислити суму ПДВ належну до сплати в бюджет.

1. Відвантажено згідно з товарно-транспортною накладною №002116 від 7.04.2017 р. СП "Тютюн" свігильники "Медея" у кількості 18 шт. на суму 1800 грн (у т.ч. ПДВ) і "Лотос" у кількості 30 шт. на суму 900 грн (у т.ч. ПДВ).

2. Отримано від СП "Вот так" за податковою накладною №14 від 10.04.2017 р. сталь листову на суму 7300 грн (у т.ч. ПДВ).

3. Відвантажено згідно з товарно-транспортною накладною №002117 від 12.05.2017р. ДП "Мехолона №18" свігильники РКУ-250 у кількості 6 шт. На суму 1020 (у т.ч. ПДВ).

№	Назва підприємства	№ свідоцтва платника	Індивідуальний податковий № платника ПДВ	Юридична адреса

1	СП "Тютюн"	25679054	140345679185	м. Первомайськ, вул. Одеська, 46
2	СП "Вот так"	33171810	011346793540	м. Первомайськ, вул. Карпенка, 17
3	ДП "Мехколона №18"	26511314	221715834115	м. Миколаїв, вул. Шевченка, 3

ЗАДАЧА 8

Визначити суми податкового зобов'язання, податкового кредиту, суми ПДВ, належного до сплати в бюджет ТзОВ "Спецтехприлад" за І квартал на основі таких даних.

1. ТзОВ "Спецтехприлад" відвантажило 5.01.2017 р. покупцям продукцію на суму 19000 грн. (у т.ч. ПДВ).

2. У лютому на ТзОВ "Спецтехприлад" проведений добровільний аудит АФ "Консул" на суму 9000 грн (у т.ч. ПДВ). Податкова накладна відсутня.

3. Нарахована орендна плата за І квартал за взяті в оренду у МП "РИФ" основні засоби (у т.ч. ПДВ) на суму 1800 грн.

ЗАДАЧА 9

На основі наведених даних необхідно:

- а) обчислити суми податкового зобов'язання та податкового кредиту;
- б) визначити суму ПДВ, належну до сплати в бюджет;
- в) заповнити відповідний додаток до податкової накладної;
- г) заповнити податкову накладну;

1. Підприємство МП "Термокомпозит" 5 серпня відвантажило 100 шт. колб для виготовлення термосів "Сузір'я" СП "Електроприлад" на суму 1700 грн. (у т.ч. ПДВ - 283 грн). Частина колб виявилася нестандартними, і за домовленістю сторін вартість усієї партії було зменшено на 13%.

2. Здійснене коригування зайво нарахованого ПДВ - 36,79 грн.

3. 1 вересня МП "Термокомпозит" придбало за податковою накладною матеріали вартістю 21560 грн (у т.ч. ПДВ), попередньо вже оплачені (у ІІ кварталі).

4. Прийнято 11 вересня до оплати рахунок підрядної організації за проведений капітальний ремонт обладнання на суму (в т.ч. ПДВ) 18000 грн. До рахунку додають податкову накладну.

ЗАДАЧА 10

Для укладення зовнішньоекономічної угоди з американською фірмою необхідно визначити конкретну вартість експорту, якщо:

- собівартість товарної продукції – 30 000 грн;
- страхові витрати – 4200 грн;
- витрати на пакування – 2100 грн;
- транспортні витрати в межах України – 8000 грн;
- транспортні витрати за межами України – 2 200\$;
- вантажні роботи на митниці – 12000грн;
- розвантажувальні роботи у нерезидента – 1000\$;
- мито – 10% від контрактної вартості товарної продукції;
- митний збір – 235 грн.

При розрахунку застосовується середній курс НБУ – 25,33 грн/\$

ЗАДАЧА 11

Згідно з угодою з декларантом на декларування експортних товарів був відвантажений товар підприємством “Атлантика” на суму 48 000 дол США. Курс НБУ – 25,35 грн/1\$. Згідно з угодою всі витрати по оформленню ВМД сплачує підприємство “Атлантика”:

- мито – 3,5%;
- митний збір – 0,2%;
- ПДВ – ?%.

Декларант виконує послуги оформлення ВМД за винагороду у сумі 2,5% від контрактної вартості товару.

Необхідно знайти суму всіх сплачених податків і зборів.

ЗАДАЧА 12

Підприємство “Фрегат” уклало з польською фірмою договір консигнації, яким передбачається ввезення товару і реалізація його з ліцензійного складу на території України. 12.02. надійшов товар від нерезидента контрактною вартістю 18000 дол. США. Курс НБУ – 25.35 грн/дол. При цьому підприємство “Фрегат” сплатило:

- страховій компанії 1000 дол США за страхування товару;
- транспортній організації за транспортування від митного кордону до ліцензійного складу – 1000 грн. Під час митного оформлення було сплачено:
- мито – 7%;
- акцизний податок – 20%.

Комісійна винагорода склала 7%, при цьому було сплачено за охорону товару 10 дол.

Необхідно знайти суму сплачених податків і зборів.

ЗАДАЧА 13

Визначити суму ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету в січні й лютому, на основі таких даних:

Операції щодо продажу товарів:

№	Сума продажу, грн (без ПДВ)	Дата відвантаження	Дата отримання коштів на рахунок
1	2000	20.01	1.02
2	1000	15.02	10.01
3	3000	10.02	5.02
4	5000	4.01	4.01
5'	6000	1.01	2.02

'у випадку № 5 — продаж товарів бюджетній організації

Операції щодо купівлі сировини, яка підлягає зарахуванню до складу витрат господарської діяльності:

№	Сума придбаної сировини, грн (без суми ПДВ)	Дата перерахування коштів	Дата отримання податкової накладної
1	1000	1.02	20.01
2	2000	2.02	20.02
3	3000	3.01	10.02

Література:

1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010р., № 2755 – VI (з діючими змінами та доповненнями).
2. Гавриленко Н. В. Податкова система. Навч. посіб. — Львів: Новий Світ — 2000, 2007. — 328 с
3. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: РМОІНУ / Н. В. Гавриленко. – Львів : Новий світ-2000, 2008. – 352с
4. ПДВ-рахунки: замальовки практичних схем роботи- [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<https://news.dtki.ua/taxation/pdv/30992>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

ТЕМА: Визначення акцизного податку

МЕТА: засвоєння методики та набуття практичних навичок розрахунку акцизного податку

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Розкрийте сутність та місце акцизного податку серед непрямих податків.
2. Які основні види акцизного податку Ви знаєте? Дайте їх характеристику.
3. Охарактеризуйте об'єкт оподаткування акцизним податком.
4. Розкрийте поняття об'єкта оподаткування акцизним податком імпортованих товарів при продажу їх на митній території України.
5. Які особливості оподаткування акцизним податком категорій продукції з використанням акцизної марки?
6. Охарактеризуйте акцизний податок згідно з двома елементами: податкові ставки, база оподаткування.
7. Які операції є об'єктами оподаткування акцизним податком?
8. Які підакцизні товари не є об'єктом оподаткування акцизним податком?
9. Розкрийте порядок нарахування акцизного податку.
10. Розкрийте поняття мінімального акцизного зобов'язання з акцизного податку.

Теми рефератів

1. Історія введення та становлення акцизного податку в Україні.
2. Акцизний збір та його роль у доходах бюджету в Україні.
3. Декларування максимальних роздрібних цін на підакцизні товари.
4. Проблеми вдосконалення акцизного податку.
5. Вплив акцизного податку на фінансово-господарську діяльність підприємств.

Методичні вказівки щодо виконання задач і формули для розрахунку

Акцизний податок нараховується на максимальну роздрібну ціну. Максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію) встановлюються виробниками або імпортерами товарів (продукції) шляхом декларування таких цін.

Особливості обчислення податку з тютюнових виробів

1. Обчислення сум податку з тютюнових виробів здійснюється одночасно за адвалорними та специфічними ставками.

2. При визначенні податкового зобов'язання на сигарети одного найменування сума акцизного податку, обчислена одночасно за встановленими адвалорною та специфічною ставками акцизного податку, не повинна бути меншою встановленого мінімального акцизного податкового зобов'язання.

3. За наявності у місці торгівлі тютюновими виробами таких виробів одного найменування, на пачках, коробках та сувенірних коробках яких зазначені різні максимальні роздрібні ціни, продаж таких тютюнових виробів здійснюється за цінами, не вищими ніж ті, що зазначені на відповідних пачках, коробках та сувенірних коробках.

Акцизи на сигарети розраховуються за такою формулою (1):

$$Ca = (Oc \times Ac) + (Oa \times Aa), \quad (1)$$

де Ca - акцизний збір,

Oc - кількість проданого товару,

Ac - тверда податкова ставка,

Oa - ціна на продукцію, що продається,

Aa - адвалорна ставка.

Приклад: Організація з виробництва тютюну продала 1 000 кілограм продукції. Ціна на кілограм товару складає 7 000 грн. Ставка рівна 1 800 грн за кілограм. Знаходимо вартість тютюну: $1\,000 \times 7\,000 = 7\,000\,000$ грн. Розраховуємо акцизи: $1\,000 \times 1\,800 = 1,8$ мільйонів грн

Отже, для того, щоб обчислити суму акцизного податку по вітчизняних товарах, ставки по яких визначено у відсотках, необхідно визначити оподатковуваний оборот, що включає суму акцизного податку:

$$OO_v = (C + P) / (100 - A) \times 100\%, \quad (1)$$

де C – собівартість виробництва;

P – прибуток;

A – ставка акцизного податку.

По імпортних товарах, придбаних за іноземну валюту, оподатковуваний оборот визначається, виходячи з їх митної вартості з урахуванням фактично сплачених сум мита:

$$OO_i = MB + M, \quad (2)$$

де MB – митна вартість товару;

M – сума сплаченого мита.

Сума акцизного податку визначається за формулою:

$$A_3 = OO \times A / 100\% \quad (3)$$

Нарахування суми акцизного податку при ввезенні громадянами на митну територію України транспортних засобів здійснюється відповідно до розділу VI Податкового кодексу України за ставками, визначеними підпунктами 215.3.5–215.3.8 пункту 215.3 статті 215 розділу VI цього Кодексу.

Розрахунок суми акцизного податку із застосуванням специфічних ставок здійснюється за такою формулою 4:

$$Ca = H \times A, \quad (4)$$

де: Ca – сума акцизного податку;

Н – кількісна або фізична характеристика товару в натуральному вираженні;

А – ставка акцизного податку.

Розглянемо, як підрахувати суму акцизного збору при здійсненні роздрібною торгівлі на прикладі продажу пачки сигарет. Ті, хто регулярно купує сигарети, знають, що на кожній пачці імпортер або виробник вказує певну ціну. Це і є максимальна роздрібна ціна. Будь-який роздрібний торговець не може продавати цю продукцію за вищими цінами. Єдине, що має право зробити торговець, так це збільшити максимальну роздрібну ціну на суму акцизного збору для таких торговців.

На даний момент ставка акцизного збору для роздрібних торговців становить 5% від вартості реалізованих підакцизних товарів, причому, як ми вже з'ясували, ця вартість вже включає в себе ПДВ. Фактично в даному випадку один податок нараховується на інший. Отже, припустимо, що роздрібний торговець реалізує сигарети з фільтром, на пачці вказана максимальна роздрібна ціна від виробника – 16 грн. Тоді розрахунок максимальної роздрібною ціни для роздрібного торговця, з урахуванням акцизного збору буде мати такий вигляд:

$$\text{МРЦ} = 16 / 100 \times 105 = 16,8 \text{ грн.}$$

У свою чергу можна йти й з іншого боку, тобто розрахувати фактичну роздрібну ціну (ФРЦ), за якою реалізуються дані сигарети, само собою зрозуміло, що вона не повинна перевищувати максимальних роздрібних цін (МРЦ).

Припустимо, що торговець хоче продавати сигарети по 12 грн. (без урахування всіх непрямих податків ПДВ, акциз), тоді тут можливо два варіанти:

Для роздрібних торговців, які сплачують ще й ПДВ розрахунок такий:

$$\text{ФРЦ} = (12 / 100 \times 120) / 100 \times 105 = 15,12 \text{ грн.},$$

де 12 грн. – це певна торговцем роздрібна ціна на сигарети без ПДВ.

Крім цього, сума акцизного збору міститься в ФРЦ рахуємо так:

$$15,12 / 105 \times 5 = 0,72 \text{ грн.}$$

Сума ПДВ, що повинна бути нарахована в якості податкового зобов'язання з ПДВ, що рахується так:

$$(15,12 - 0,72) / 120 \times 20 = 2,4 \text{ грн.}$$

Для роздрібних торговців не платників ПДВ, розрахунок ФРЦ буде таким:

$$12 / 100 \times 105 = 12,6 \text{ грн.}$$

І навпаки, сума акцизного збору становитиме:

$$12,6 / 105 \times 5 = 0,6 \text{ грн.}$$

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

ВАТ, яке розташоване у обласному місті, займається виготовленням підакцизного товару.

За вихідними даними, наведеними в таблиці, визначити:

- 1) відпускну ціну продукції, що виробляється на підприємстві;
- 2) суму акцизного податку, що припадає на одиницю продукції;
- 3) періодичність сплати та подання звітності по ПДВ та акцизного податку;
- 4) суму ПДВ, яку сплатить ВАТ за звітний період.

Показники	№ варіанту									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Собівартість одиниці продукції, грн.	100	150	140	130	110	120	160	180	200	170

Прибуток від собівартості, %	20	10	30	20	15	25	10	15	25	30
Кількість продукції, що виробляється протягом кожного місяця, шт.	100	200	50	150	110	170	160	80	130	90

Приклад розв'язку (варіант № 1)

Визначаємо відпускну ціну продукції за формулою:

$$Ц_{\text{в}} = C + П.$$

Де: C - собівартість продукції, $П$ - прибуток.

$$Ц = \frac{100 + 100 \times 20\%}{100\%} = 120 \text{ грн.}$$

Визначаємо суму акцизного податку за формулою:

$$CA = \frac{Ц_{\text{в}} \times 100}{(100 - A\%)}$$

де: $A\%$ - ставка акцизного податку, що становить для нашої продукції 55% (умовно)

Приклад розрахунку акцизного податку

Максимальна роздрібна ціна на сигарети з фільтром за власною назвою „Екстра” становить – 3, 46 грн, без ПДВ і акцизного податку – 2, 36 грн.

Фактичні обсяги реалізації сигарет з фільтром – 5 000 пачок або 100 000 штук сигарет.

Оборот з реалізації обчислений за максимальною роздрібною ціною (без ПДВ та акцизного податку) складає 11 800 грн (2,36 x 5000 пачок).

Акцизний збір обчислюється:

а) за ставками у твердих сумах з одиниці продукції:

обсяги реалізації сигарет з фільтром – 100 тис. штук, ставка акцизного податку, перерахована на 1 сигарету, - 0,0115 грн, нарахована сума акцизного податку за ставками у твердих сумах з одиниці продукції складає 1150 грн. (100 000x0,0115);

б) за ставками у відсотках до обороту з реалізації товару:

оборот з реалізації складає 11800 грн., ставка акцизного податку у відсотках до обороту – 8%, нарахована сума акцизного податку складає 944 грн (11800грнх8):100;

в) сума акцизного податку, обчислена одночасно за ставкою акцизного податку у твердих сумах та у відсотках до обороту з реалізації товару, складає 2094 грн (1150грн + 944грн)

Відсотки максимальної роздрібної ціни (без ПДВ і акцизного податку), помножені на обсяги реалізованого товару, складають 2596 грн. (22%х 2,36х5000 пачок). Обчислені суми порівнюються, до нарахування береться сума 2596 грн.

ЗАДАЧА 1

Підприємство ввозить в Україну автомобіль вартістю 8000 доларів США. Вартість транспортування, страхування та брокерські послуги становлять 300 доларів США. Об'єм циліндрів двигуна 1590 см³.

Необхідно визначити податки, які сплатить підприємство:

1. Суму ввізного мита;

2. Суму акцизного податку;
3. Суму ПДВ.

ЗАДАЧА 2

У січні підприємство — виробник тютюнових виробів — виготовило сигарет з фільтром 80 млн шт., собівартість яких становила 4 млн грн; прибуток — 100 тис. грн. Задекларована виробником максимальна роздрібна ціна за 1 пачку (20 шт.) сигарет з фільтром, котрі він виробляє, без податку на додану вартість та акцизного податку становить 2 грн. Визначити суму акцизного податку і ПДВ (ставки АП — 11,5 грн за 1 тис. шт. та 5 % бази оподаткування).

ЗАДАЧА 3

У січні підприємство ввозить на митну територію України сигарети з фільтром у кількості 5 млн шт., контрактна ціна яких становить 100 тис. доларів США. Задекларована виробником максимальна роздрібна ціна за 1 пачку (20 шт.) сигарет з фільтром, що він імпортує, без податку на додану вартість та акцизного податку становить: а) 25 грн; б) 20 грн.

Визначити суму мита, АП та ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету (ставка Мита — 3 євро за 1 тис. шт.).

ЗАДАЧА 4

Собівартість 1 пляшки горілки (0,5 л, 40 %) для підприємства-виробника становить 70 грн, розрахунковий прибуток на 1 пляшку — 25 грн. Визначити ціну реалізації 1 пляшки горілки, суму АП і ПДВ (ставка АП — 45 грн за 1 л 100 % спирту).

ЗАДАЧА 5

Підприємство ввозить на митну територію України 1 тис. пляшок горілки (0,5 л, 40 %), контрактна вартість якої становить 2 тис. доларів США. Визначити суму мита, АП і ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету (ставка мита — 7,5 євро за 1 л 100 % спирту).

ЗАДАЧА 6

Підприємство ввозить в Україну автомобіль вартістю 8000 доларів США. Вартість транспортування, страхування та брокерські послуги становлять 300 доларів США. Об'єм циліндрів двигуна 1590 см³.

Необхідно визначити податки, які сплатить підприємств: 1. Суму ввізного мита; 2. Суму акцизного податку; 3. Суму ПДВ.

ЗАДАЧА 7

Визначте суму акцизного податку на товари, що не підлягають обкладанню митом, за такими даними:

- митна вартість - 52 300 грн;
- ставка акцизного податку - 35 %;
- митні збори - 2500 грн.

ЗАДАЧА 8

Розрахуйте ціну реалізації і визначте суму акцизного податку за такими даними;

- собівартість виробництва - 245 150 грн;
- прибуток - 55 250 грн;
- ПДВ - 60 800 грн;
- ставка акцизного податку - 50 %.

ЗАДАЧА 9

Розрахуйте розмір акцизного податку, що сплачується тютюновою фабрикою при виробництві цигарок, якщо відомо, що повна собівартість становить 152 001 грн, рівень рентабельності - 28 %, а ставка акцизного податку - 15 %.

ЗАДАЧА 10

Суб'єкт господарювання 14 вересня виробив алкогольну продукцію і реалізував на суму 12 600 грн. Ставка акцизного податку - 30 %. Нарахований акцизний податок перераховано в бюджет 20 вересня. Визначити: а) суму акцизного податку; б) суму нарахованої пені за несвоєчасне перерахування акцизного податку.

ЗАДАЧА 11

Розрахуйте суму акцизного податку з товару, купленого за митною територією України за іноземну валюту, за такими даними:

№ з/п	Показники	Митна вартість, курс гривні і ставки акцизного збору
1	Митна вартість товару (за даними митної декларації), \$ США	80
2	Курс долара до гривні	25,50
3	Митна вартість товару, грн	?
4	Митні і комісійні збори, грн	100
5	Ставка ввізного мита, %	20
6	Сума ввізного мита, грн	?
7	Ставка акцизного податку, %	10
8	Митна вартість товару, включаючи податки і збори, грн	?
9	Сума акцизного податку, грн	?

Ситуаційна вправа 1.

У травні 20_x р. нафтохімічним підприємством виготовлено 110 тонн уайт-спіриту, 60 тонн бензину моторного А-95 і 320 тонн скрапленого газу (пропану). У звітному періоді підприємством реалізовано покупцям за безготівковим розрахунком 70 тонн уайт-спіриту, 85 тонн бензину і 250 тонн пропану на загальну суму 4 500 000 грн. з ПДВ і без акцизного податку. Курс НБУ на перший календарний день звітного кварталу – 32,00 грн за 1 євро.

Завдання. Визначити суму акцизного податку і податкового зобов'язання з ПДВ за травень 20_x р.

Ситуаційна вправа 2

Одеський завод шампанських вин у березні 20_x р. продав за кордон 20 000 пляшок шампанського (0,7 л) по 8 доларів США за пляшку. Своїм робітникам реалізував 1000 пляшок шампанського за собівартістю і 500 пляшок жінкам до свята – без оплати. Крім того, завод реалізував 15 000 пляшок по 56 грн (з ПДВ і акцизним податком) через магазин.

Завдання. Визначити суму акцизного податку і податкового зобов'язання з ПДВ, якщо собівартість 1 пляшки шампанського – 41,00 грн, а курс НБУ за 1 дол. США становить 28,00 грн.

Ситуаційна вправа 3

Розрахувати суму акцизного податку, якщо підприємство–виробник підакцизних виробів реалізувало у звітному періоді 10 тис. літрів спирту, у тому числі – 4 тис. літрів для

виробництва лікувальних засобів. Для розрахунку необхідно використовувати діючі ставки акцизного податку.

Ситуаційна вправа 4

Розрахувати суму мита та акцизного податку, якщо на територію України імпортується партія пива “Балтика”. Обсяг партії становить 50 тис. літрів, а митна вартість дорівнює 30 тис. доларів США. При цьому потрібно врахувати, що розмір акцизного збору для пива солодового становить 0,72 грн. з 1 літра, а для мита передбачено адвалерну податкову ставку у 7% від вартості. Курс євро становить 11,2 грн, а долара США – 8,05 грн.

Ситуаційна вправа 5

Визначити суму акцизного податку, яку необхідно сплатити підприємству–виробнику тютюнових виробів, якщо натуральний обсяг виробництва становить 9 млн. штук, а вартісна величина обороту з реалізації – 2 млн грн. При цьому слід врахувати що: а) виготовлені сигарети з фільтром; б) виготовлені сигарети без фільтра (цигарки).

Ситуаційна вправа 6

Визначити суму акцизного податку, яку необхідно нарахувати на підакцизний товар підприємству виробнику, якщо про вид та обсяги виробництва підакцизної продукції відомо таке: - пиво – 500 тис. літрів; - вино кріплене – 100 тис. літрів; - спирт етиловий, не денатурований з концентрацією не менше 80 об.% - 300 тис. літрів. Для розрахунку необхідно використовувати діючі ставки акцизного податку.

Література:

1. Офіційний веб-сайт Міністерства доходів і зборів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Пенсійного фонду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Гавриленко Н. В. Податкова система. Навч. посіб. — Львів: Новий Світ — 2000, 2007. — 328 с
6. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: РМОіНУ / Н. В. Гавриленко. — Львів : Новий світ-2000, 2008. — 352с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

ТЕМА: Визначення мита

МЕТА: Набуття практичних навичок визначення мита при різних митних режимах

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Охарактеризуйте сутність мита і його види за основними класифікаційними ознаками.
2. Хто здійснює митну політику в Україні? Які основні інструменти митної політики?
3. Назвіть платників мита та операції, що підлягають оподаткуванню митом.
4. Що є базою оподаткування митом? Дайте визначення митної вартості.
5. Які методи визначення митної вартості товарів, що ввозяться на митну територію України, можуть застосовуватися?

6. Дайте характеристику основним методам визначення митної вартості товарів, що вивозяться з митної території України.
7. Які види ставок мита можуть застосовуватися? Якими нормативними документами регулюється їх розмір?
8. Визначте основні документи, які подаються для декларування товарів та підтвердження заявленої митної вартості.
9. Охарактеризуйте механізм нарахування і сплати мита.
10. Які пільги при стягненні мита застосовуються в Україні?
11. У яких випадках та розмірах стягується плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів?
12. Охарактеризуйте умови та особливості стягнення плати за зберігання товарів і транспортних засобів на складах митних органів.
13. Що таке митний режим? Охарактеризуйте основні види митних режимів.
14. Які особливості пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон громадянами?
15. Які норми застосовуються щодо ввезення на митну територію України алкогольних і тютюнових виробів громадянами?

Теми рефератів

1. Порядок митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України.
2. Митно-тарифна політика України на сучасному етапі.
3. Порядок створення та діяльність митних складів.
4. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами.
5. Організація митного контролю.

Формули для нарахування митних платежів

1. Нархування суми мита на товари, що ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України, здійснюється відповідно до статті 374 Митного кодексу України. Розрахунок суми мита в разі застосування адвалорних ставок мита (у відсотках до частини фактурної вартості товарів, що перевищує їх неоподаткований розмір) здійснюється за формулою (1):

$$C_m = (ЧФВ \times C_t): 100\%, \quad (1)$$

Де: C_m – сума мита;

ЧФВ – частина фактурної вартості товарів, що перевищує неоподаткований розмір (у грн.);

C_t – ставка мита, установлена у відсотках від фактурної вартості товару, що дорівнює 10%.

Розрахунок мита з вартості товарів, що обчислюється пропорційно до ваги, яка перевищує 50 кг, здійснюється за формулою (2):

$$C_m = \frac{ФВ \times (ЗВ - 50 \text{ кг}) \times C_t}{ЗВ} : 100\%, \quad (2)$$

де: C_m – сума мита;

ФВ – фактурна вартість товару (у грн.);

ЗВ – загальна вага товару;

C_t – ставка мита, установлена у відсотках від фактурної вартості товару, що дорівнює 10%.

Нарахування суми податку на додану вартість при ввезенні громадянами на митну територію України товарів здійснюється відповідно до розділу V Податкового кодексу України за ставками, визначеними підпунктом "а" пункту 193.1 статті 193 розділу V та пунктом 10 підрозділу 2 розділу XX Податкового Кодексу.

Розрахунок суми податку на додану вартість, нарахованого на частину фактурної вартості товарів (крім підакцизних товарів), що перевищує неоподаткований розмір, здійснюється за такою формулою (3):

$$\text{Спдв} = (\text{ЧФВ} + \text{См}) \times \text{Ст}, \quad (3)$$

де: Спдв – сума податку на додану вартість;

ЧФВ – частина фактурної вартості товарів, що перевищує неоподаткований розмір товарів (у грн);

См – сума мита;

Ст – ставка податку на додану вартість.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1.

Підприємство купує у закордонної фірми партію сировини, митна вартість якої 300 тис. грн ; митні збори — 8 тис. грн; ввізне мито — ?; акцизний податок — 10%. Товар перевозиться у вигляді багажного відправлення. Визначити податки, які сплатить підприємство в державний бюджет.

ЗАДАЧА 2

Визначити роздрібну ціну на імпортований товар і її структуру. Товар закуповується організацією роздрібною торгівлі за рахунок власних валютних засобів і реалізується населенню. Товар перевозиться у вигляді ручної поклажі поїздом. Дані для розв'язку: 1) митна вартість товару - 50\$. 2) Курс НБУ за 1\$ - 30 грн. 3) Митні збори – 2%.

ЗАДАЧА 3

У січні підприємство ввозить у супроводжувальному багажі вантажним автомобілем на митну територію України ювелірні вироби, контрактна ціна яких становить 2000 доларів США. Визначити суму мита, АП та ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету (ставка АЗ - 55%, мита - ?).

ЗАДАЧА 4.

Підприємство ввозить на митну територію України у вантажному відправленні кораблем 9000 кг дизельного пального, контрактна вартість якого становить 3000 доларів США. Визначити суму мита, АП, ПДВ (АЗ - 10 євро за 1000 кг).

ЗАДАЧА 5

Підприємство у супроводжувальному багажі поїздом ввозить на митну територію України ювелірні вироби, контрактна ціна яких становить 67000 доларів США. Визначити суму мита, АП та ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету (ставка АП - 55%)

ЗАДАЧА 6

Розрахувати митні платежі за таких умов:

Товар:	Муранське скло
Код ТН ЗЕД:	7018101900
Країна походження	Італія

Ціна за одиницю товару:	0,1 євро
Кількість:	10000 шт.
Вага	100 кг
Тип перетину митного кордону	Міжнародне відправлення

ЗАДАЧА 7

Підприємство у міжнародному поштовому відправленні ввозить на митну територію України товар з оголошеною вартістю 700 євро. Визначити суму мита, АП та ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету (ставка АП - 15%)

ЗАДАЧА 8

Підприємство у міжнародному поштовому експрес-відправленні ввозить на митну територію України товар з оголошеною вартістю 400 євро. Визначити суму мита, АП та ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету (ставка АП - 15%)

ЗАДАЧА 9

Підприємство у міжнародному відправленні ввозить на митну територію України товар з оголошеною вартістю 40000 євро. Визначити суму мита, АП та ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету (Повна ставка митного тарифу – 20%, ставка АП - 15%)

ЗАДАЧА 10

Підприємство у міжнародному супроводжувальному багажі поїздом ввозить на митну територію України товар з оголошеною вартістю 5000 євро. Визначити суму мита, АП та ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету (ставка АП - 15%)

Ситуаційна вправа 1

Громадянин Шевченко С.І. 12 вересня поточного року ввозить в Україну новий автомобіль Honda, митна вартість якого становить 12 000 доларів США. Об'єм циліндрів двигуна ввезеного автомобіля становить 1590 см³. Митне оформлення автомобіля здійснювалося поза місцем розташування митних органів у робочий час (2 працівники митниці, 3 години роботи). Ставка ввізного мита – 10%. Курс НБУ на момент подання документів становить 2550 грн за 100 доларів США та 2140 грн за 100 євро.

Завдання. Визначити суму коштів, які сплачено громадянином на митниці

Ситуаційна вправа 2

ТОВ «Альфа» у квітні поточного року ввезло в Україну: пиво солодове – 4320 пляшок (2 л), коньяк міцністю 45 % – 1550 л, чай - 1500 кг вартістю загальною вартістю 1240 доларів, сигарети з фільтром – 3200 пачок (в пачці 20 шт.). Відповідно до вантажної митної декларації митна вартість імпортованих товарів становить 63400 доларів США, супутні послуги – 20000 грн. Митне оформлення товару здійснювалося на території митниці у вихідний день (3 працівники митниці, 6 годин роботи). Курс НБУ: 1 долар США – 22,00 грн., 1 євро – 27,00 грн. Максимальна роздрібна ціна з ПДВ і акцизним податком 1 пачки сигарет з фільтром – 41,40 грн. Ввізне мито: пиво – 0,05 євро за 1 л; коньяк – 3,5 євро за 1 л 100 % спирту; чай – 10%; сигарети з фільтром – 1,5 євро за 1000 шт.

Завдання. Визначити відповідні суми митних платежів, які підлягають сплаті до бюджету при ввезенні товару на митну територію України.

Ситуаційна вправа 3

ТОВ «Авангард» 15 жовтня поточного року ввозить на митну територію України бензин А-95 в кількості 150 тонн вартістю 59200 доларів США. Слід зазначити, що підприємство

сплатило мито за повною ставкою 10%. Митне оформлення товару здійснювалося одним працівником митниці на території підприємства у святковий день (1 година). Курс НБУ на момент оформлення становить 21,85 грн за 1 долар США та 26,35 грн за 1 євро.

Завдання. Визначити відповідні суми митних платежів, які підлягають сплаті до бюджету при ввезенні товару на митну територію України.

Ситуаційна вправа 4

Громадянин Петров В.М. 1 жовтня поточного року ввозить в Україну автомобіль Ford 2008 року випуску, митна вартість якого становить 5000 євро. Об'єм циліндрів двигуна ввезеного автомобіля становить 1700 см³. Ставка ввізного мита – 10%. Митне оформлення автомобіля здійснювалося у робочий час на території митниці. Курс НБУ на момент подання документів становить 21,85 грн. за 1 долар США та 26,45 грн. за 1 євро.

Завдання. Визначити суму коштів, які сплачено громадянином на митниці.

Ситуаційна вправа 5

ТОВ «Дельта» у квітні поточного року ввезло в Україну: горілку міцністю 40 % – 5200 пляшок (0,5 л), тютюн для куріння – 200 кг, сигарети без фільтра – 5000 пачок (у пачці 20 шт.). Відповідно до митної декларації митна вартість імпортованих товарів становить 30000 доларів США, супутні послуги – 11500 грн. Митне оформлення товару здійснювалося на території підприємства у робочий час (1 працівник митниці, 4 годин роботи). Курс НБУ: 1 долар США – 31,00 грн., 1 євро – 25,10 грн. Максимальна роздрібна ціна без ПДВ і з акцизним податком 1 пачки сигарет без фільтра – 16,00 грн. Ввізне мито: горілка – 3,5 євро за 1 л 100 % спирту; тютюн для куріння – 1,8 євро за 1 кг; сигарети без фільтра – 1,5 євро за 1000 шт.

Література:

1. Таможенный кодекс Украины. ВР Украины Кодекс таможенный от 13.03.2012 № 4495-VI.
2. Постанова № 342 - постанова Правління НБУ «Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України» від 07.06.16 р № 342.
3. Перелік № 977-р - Перелік держав (територій), які відповідають критеріям, встановленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України (додаток до розпорядження КМУ від 16.09.15 р № 977-р).
4. Методрекомендації № 2 - Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом МФУ від 10.01.07 р № 2.
5. Гавриленко Н. В. Податкова система. Навч. посіб. — Львів: Новий Світ — 2000, 2007. — 328 с
6. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: / Н. В. Гавриленко. — Львів : Новий світ- 2000, 2008. — 352с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

ТЕМА: Визначення державного мита

МЕТА: закріпити теоретичні знання та набути практичних навичок щодо сутності, видів державного мита, порядку його сплати та перерахування до бюджету.

Питання для обговорення:

1. На Вашу думку державне мито: податок чи збір?
2. Від яких чинників залежать розміри державного мита?
3. Охарактеризуйте порядок сплати державного мита.
4. Назвіть які види державного мита не підлягають поверненню?

5. Які особливості сплати державного мита?
6. Наведіть приклади юридично значущих дій, які обкладаються державним митом
7. Неведіть приклади юридично значущих дій, які не обкладаються державним митом
8. Які, на вашу думку, положення Податкового кодексу України, що регламентують справляння місцевих податків і зборів потребують удосконалення?
9. Які, на вашу думку, положення Декрету Кабінету Міністрів України "Про державне мито" № 7-93 від 21.01.1993 р. (із змінами і доповненнями, внесеними 07.08.2011 р.) щодо порядку нарахування державного мита потребують удосконалення і чому?

Методичні рекомендації

Для виконання ситуаційних завдань практичного заняття необхідно знати порядок і методику обчислення місцевих податків і зборів та державного мита, а також строки їх сплати до бюджету. Для цього необхідно керуватися окремими положеннями Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI, Бюджетного кодексу України від 08 липня 2010 року № 2456-VI, Наказу Міністерства фінансів України від 14.01.2011 року № 11 «Про бюджетну класифікацію», Декрету Кабінету Міністрів України "Про державне мито" № 7-93 від 21.01.1993 р. (із змінами і доповненнями, внесеними 07.08.2011 р.). При цьому потребують спеціального розгляду і відповіді такі питання: що являють собою місцеві податки і збори та державне мито; хто є їх платником; що є їх об'єктом обкладання; за якими ставками вони справляються; який перелік пільг передбачений з цих платежів та який порядок стягнення і перерахування їх до бюджету.

Судовий збір справляється у відповідному розмірі від мінімальної зарплати у місячному розмірі, встановленої на 1 січня календарного року. Відповідно до частини першої статті 4 Закону України "Про судовий збір" судовий збір справляється у відповідному розмірі від мінімальної заробітної плати у місячному розмірі, встановленої Законом на 1 січня календарного року, у якому відповідна заява або скарга подається до суду, - у відсотковому співвідношенні до ціни позову та у фіксованому розмірі.

Зазначаємо, що згідно з нормами частини другої статті 41 Бюджетного кодексу України до набрання чинності законом про Державний бюджет на поточний період діють норми Закону про Державний бюджет України на попередній бюджетний рік. Пунктом 4 частини другої статті 41 названого Кодексу встановлено, що соціальні стандарти та соціальні гарантії, у тому числі прожитковий мінімум, рівень його забезпечення, мінімальна заробітна плата, надання пільг, компенсацій і гарантій населенню, у поточному бюджетному періоді застосовуються у розмірах та на умовах, що діяли у грудні попереднього бюджетного періоду.

Розміри адміністративного збору за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, внесення змін до записів Єдиного державного реєстру та надання інформації з Єдиного державного реєстру з 1 січня 2018 року становлять:

№ п/п	Види адміністративного збору	Розміри адміністративного збору
1.	за державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу (крім громадських об'єднань та благодійних організацій), що містяться в Єдиному державному реєстрі, крім внесення змін до інформації про здійснення зв'язку з юридичною особою	0,3 прожиткового мінімуму для працездатних осіб (530 грн.)

2	за державну реєстрацію змін відомостей про прізвище, ім'я, по батькові або місцезнаходження фізичної особи - підприємця	0,1 прожиткового мінімуму для працездатних осіб (180 грн.)
3	за державну реєстрацію на підставі документів, поданих в електронній формі	75 відсотків адміністративного збору, встановленого статтею 36 Закону
4	за виправлення технічної помилки, допущеної з вини заявника	30 відсотків адміністративного збору, встановленого статтею 36 Закону
5	за надання відомостей з Єдиного державного реєстру справляється плата в такому розмірі:	
5.1	за надання витягу в паперовій формі	0,05 прожиткового мінімуму для працездатних осіб (90 грн.)
5.2	за надання документа в паперовій формі, що міститься в реєстраційній справі	0,07 прожиткового мінімуму для працездатних осіб (120 грн.)
5.3	за надання витягу в електронній формі та документа в електронній формі, що міститься в реєстраційній справі	75 відсотків плати, встановленої частиною 4 статті 36 Закону за надання відповідного документа в паперовій формі

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Ситуаційне завдання 1

Громадяни зареєстрували шлюб.

Необхідно:

Визначити суму державного мита, що підлягає сплаті до бюджету за вчинення дій громадянського стану.

Ситуаційне завдання 2

У районний суд поступили позовні заяви:

- Від гр. Лях О.Г. про розірвання повторного шлюбу з гр. Лях С.К.
- Від гр. Опришко І.Ф. про відшкодування гр. Івановим П.А. матеріального збитку в сумі 14600 грн. Іванов П.А. подав зустрічний позов на суму 11800 грн.
- Від гр. Лирик Н.С. про стягнення аліментів на утримання 2 дітей з гр. Лирика Ф.К., середньомісячна заробітна плата якого за останній рік (за відрахуванням податку на доходи фізичних осіб) склала 3600 грн.
- Від гр. Сидорчука М.С. про визначення недійсним договору найму житлового приміщення.

Необхідно:

- Вказати платників державного мита.
- Визначити суму державного мита для кожного платника.

Ситуаційне завдання 3

Нотаріальна контора протягом жовтня здійснила такі дії:

- Видала свідоцтва на спадщину житлового будинку вартістю 155000 грн. трьом дітям померлого, один з яких неповнолітній.

2. Засвідчила договір про продажу житлового будинку за 170000 грн. Оцінка будинку за даними БТІ – 180000 грн.
3. Засвідчила договір дарування дачі сину громадянина. Вартість – 30000 грн.
4. Видала свідоцтво на спадщину, оцінка якого 127000 грн., в т.ч. вклад в банку – 30000 грн.
5. Засвідчила договір найму житлового будинку на 2 роки, щомісячна плата за які складає 1800 грн.
6. Видала дублікат нотаріально засвідчених документів.

Необхідно:

1. Вказати платників державного мита.
2. Визначити суму державного мита для кожного платника.

Ситуаційне завдання 4

ВАТ «Аматор» звернулося до господарського суду з позовною заявою про стягнення з приватного підприємця Сидорова А.Р. 426000 грн., в тому числі 314000 грн. - заборгованість по оплаті вартості отриманого товару, 112000 грн. - неустойка за договором. За клопотанням ВАТ «Аматор» йому надана відстрочка зі сплати державного мита.

Рішенням господарського суду з Сидорова А.Р. на користь ВАТ «Аматор» стягнуто 268000 грн. В іншій частині позову відмовлено.

На підставі заяви ВАТ «Аматор» були повторно видані копії рішення суду та інших документів зі справи (8 сторінок).

Визначте суму державного мита, сплаченого ВАТ «Аматор» і приватним підприємцем Сидоровим А.Р.

Ситуаційне завдання 5

ВАТ «Аматор» звернулося до господарського суду з позовом до ВАТ «Комфі» про розірвання договору оренди приміщення, що належить ВАТ «Аматор» на праві власності. За клопотанням ВАТ «Аматор» йому надана відстрочка зі сплати державного мита. Рішенням господарського суду позов задоволено в повному обсязі.

Не погодившись з рішенням господарського суду, ВАТ «Комфі» звернулося з апеляційною скаргою до вищестоящего господарського суду. Постановою апеляційної інстанції господарського суду рішення суду першої інстанції залишено без зміни.

Визначте платника і суму державного мита.

ЗАДАЧА № 1

Позивач подав заяву про порушення справи про банкрутство ТОВ „Олімпія” з зареєстрованим статутним фондом 400000 грн. Окрім цього позивач звернувся з вимогою про стягнення з „Олімпії” боргу в сумі 450 тис. грн та пеню за прострочення платежу в розмірі 550 грн. Розглянувши справу, суд задовольнив позов по майновій частині на суму 340 тис. грн. Розрахувати державне мито.

ЗАДАЧА № 2

Юридична особа придбає квартиру у фізичної особи. Договірна вартість квартири становить 25000 грн. Вартість квартири, вказана в довідці-характеристиці БТІ, дорівнює 20 тис. грн. Розрахувати державне мито.

ЗАДАЧА № 3

Підприємство подало апеляційну скаргу на рішення місцевого господарського суду про незгоду з частковим (на 30 тис.грн) задоволенням позову про стягнення з відповідача 100 тис грн, у якій просить досягнути 700 тис. грн. Розрахувати державне мито.

ЗАДАЧА № 4

Позивач у позовній заяві просить суд стягнути з відповідача 650 тис. грн. Розрахувати суму державного мита, яке сплачується позивачем перед поданням позовної заяви. Місцевий

господарський суд виніс рішення про стягнення з відповідача тільки 450 тис. грн. Позивач подав апеляційну скаргу на рішення місцевого господарського суду про незгоду з частковим задоволенням позову із проханням про додаткову виплату 200 тис. грн Розрахувати державне мито.

ТЕСТИ

Оберіть єдино правильну відповідь

1. Порядок обчислення та сплати державного мита визначені у:

- а) Податковому кодексі України;
- б) Бюджетному кодексі України;
- в) Декреті Кабінету Міністрів України “Про державне мито”.

2. У Наказі Міністерства фінансів України від 14.01. 2011 року №11 «Про бюджетну класифікацію» значаться:

- а) види державного мита;
- б) ставки державного мита;
- в) порядок перерахування державного мита до бюджету;
- г) усі відповіді вірні.

3. Згідно із Декретом Кабінету Міністрів України “Про державне мито”, державне мито сплачується:

- а) протягом 3-х календарних днів;
- б) в кредитних установах;
- в) за місцем розгляду та оформлення документів.

4. Об’єктом оподаткування державного мита є:

- а) позовні заяви;
- б) видача дублікатів нотаріально засвідчених документів;
- в) реєстрація актів громадянського стану;
- г) усі відповіді вірні.

5. Сплачується державне мито:

- а) у гривнях;
- б) в іноземній валюті;
- в) митними марками;
- г) шляхом перерахування із рахунку платника;
- д) правильні відповіді а), г);
- е) усі відповіді вірні.

Література:

1. Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік», стаття 7 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/law-348/section-1238/article-20795/>
2. Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», частина 7 статті 34 [Електронний ресурс]/Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T041952.html

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

ТЕМА: Визначення податку на прибуток

МЕТА: закріпити теоретичні знання та набути практичних навичок щодо порядку визначення доходів, які формують базу оподаткування податком на прибуток та їх складу

Методичні рекомендації

Під час виконання ситуаційних та тестових завдань практичного заняття необхідно керуватись розділами III, ст. 134 – 137; XVIII, ст. 336; XX, підрозділом 4 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI. Здійснюючи розрахунки визначення суми податку на прибуток, що підлягає сплаті до Державного бюджету України, необхідно керуватися вище вказаним Кодексом у такому порядку:

Згідно зі ст. 134 – 137 окремо визначити доходи, що враховуються при обчисленні об'єкту оподаткування податку на прибуток та ті доходи, що не враховуються при його визначенні, а також слід звернути увагу на певний порядок визнання цих доходів

У 2018 році ставка податку на прибуток становить 18%. З точки зору як порядку сплати податку на прибуток, так і порядку надання звітності, серед платників податку на прибуток можна виділити дві основні групи: 1. Юрособи, чия річна виручка (виручка - це розмір суми всіх доходів без урахування витрат) становить менше 20 млн . грн в рік. Такі підприємства платять податку на прибуток раз на рік за підсумками подання податкового звіту - Податкової декларації з податку на прибуток. 2. Підприємства, виручка яких складає більше 20 млн. грн. на рік. Для таких підприємств введений особливий режим - сплата податку на прибуток кварталними платежами (авансові платежі скасовані).

Загальний дохід підприємства включає в себе дохід від основного і іншого виду діяльності.

Питання для обговорення

1. У чому полягає роль та значення податку на прибуток підприємства в системі оподаткування?
2. Охарактеризуйте основні переваги та недоліки податку на прибуток підприємств.
3. Охарактеризуйте платників податку на прибуток підприємств з числа резидентів.
4. Охарактеризуйте платників податку на прибуток підприємств з числа нерезидентів.
5. Що є об'єктом оподаткування податку на прибуток підприємств?
6. Дайте характеристику бази оподаткування та ставок податку на прибуток підприємств.
7. Які коригування слід виконувати підприємствам для приведення свого об'єкту оподаткування податку на прибуток підприємств до законодавчо визначеного рівня (ст.138 нової редакції ПК України)?

Теми рефератів

1. Роль і значення податку на прибуток у формуванні бюджету України.
2. Визначити основні та додаткові елементи податкового механізму податку на прибуток.
3. Проблеми вдосконалення оподаткування прибутку підприємств в Україні.
4. Особливості оподаткування прибутку підприємств у зарубіжних країнах.
5. Усунення подвійного оподаткування з податку на прибуток.

ЗАДАЧА 1

Розрахувати суму доходів, які формують базу оподаткування податком на прибуток за IV квартал **20_ р.**, враховуючи зазначені дані:

- від перерахунку іноземної валюти отримано позитивну різницю - 3333 грн;
- відпущено зі складу матеріали на потреби заводууправління — 1270 грн;
- безкоштовно отримано матеріали за звичайними цінами - 5800 грн;
- відвантажено покупцям, ще не оплачену продукцію (в тому числі ПДВ) - 11240 грн;
- нараховано винагороду працівникам підприємства - 1890 грн;
- від перерахунку іноземної валюти отримано негативну різницю - 4120 грн;
- проведено добровільний аудит (в т. ч. ПДВ - 1600 грн) - 9600 грн;
- від перерахунку дебіторської заборгованості отримано позитивну різницю - 1840 грн;

- отримано доходи від торгівлі борговими зобов'язаннями - 4150 грн.

ЗАДАЧА 2

Розрахувати суму доходів, які формують базу оподаткування податком на прибуток за III квартал 20__р., використовуючи такі дані:

- від продажу акцій отримано виручку - 3500 грн;
- нараховано орендну плату за здані в оренду основні засоби (в т. ч. ПДВ) - 1240 грн;
- придбано підприємством акції для перепродажу - 450 грн;
- отримано дохід від продажу іноземної валюти - 18000 грн;
- від перерахунку кредиторської заборгованості отримано від'ємну різницю - 8300 грн;
- нараховано орендну плату за взяті в оренду основні засоби (в т. ч. ПДВ) - 2720 грн;
- від перерахунку дебіторської заборгованості отримано позитивну різницю - 1050 грн;
- від ліквідації основних засобів отримано запчастини - 480 грн;
- нараховано допомогу у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю - 2129 грн;
- отримано відшкодування страхової суми за завдані збитки - 1320 грн.

ЗАДАЧА 3

Розрахувати суму доходів, які формують базу оподаткування податком на прибуток за I квартал 20__р., використовуючи такі дані:

- отримано на розрахунковий рахунок кошти від продажу товарів, відвантажених — 36000 грн.;
- при перерахунку сум податкових зобов'язань за завершеним довготерміновим договором виявлено заниження сум податкових зобов'язань у попередніх податкових періодах - 7300 грн;
- за результатами перерахунку 31.03.20__р. виявлено позитивну курсову різницю за валютними цінностями - 1250 грн;
- нараховано зарплату працівникам апарату управління - 13800 грн;
- безкоштовно передано основні засоби - 7000 грн;
- списано капітальний дохід - 1400 грн;
- придбано підприємством акції для перепродажу - 3000 грн;
- отримано на розрахунковий рахунок дивіденди - 780 грн.

Завдання 4

Використовуючи наведені дані, розрахувати суму доходів, які формують базу оподаткування податком на прибуток за II квартал 20__р.:

- нараховано проценти за борговими зобов'язаннями платника податку - 7300 грн;
- придбано науково-технічну літературу - 3200 грн;
- прийнято до оплати рахунок постачальника за отримане пальне - 800 грн;
- відвантажено згідно з товарно-транспортною накладною попередньо оплачену продукцію (в т. ч. ПДВ) - 2800 грн;
- за рішенням господарського суду отримано штрафи за несвоєчасну оплату товарів — 3150 грн;
- нараховано роялті працівникам підприємства - 2300 грн;
- отримано відшкодування страхової суми за збитки - 850 грн;
- оприбутковано від ліквідації основних засобів матеріали - 460 грн.

Завдання 5

1. На підставі наведених даних розрахувати суму доходів, які формують базу оподаткування податком на прибуток з 1.01.20__р. до 31.12.200__р.

- оприбутковано готівку в касі 14.02.20__р. за реалізацію матеріалів - 1500 грн;
- представлено авансовий звіт з товарним чеком на придбані товари 7.09.20__р. - 18000 грн;
- оприбутковано матеріали 14.07.20__р. для виробничих потреб - 21400 грн;
- з банківського рахунку 29.12.20__р. списано кошти на оплату матеріалів для потреб виробництва - 4800 грн;
- вилучено виручку з касового апарата 7.04.20__р. - 820 грн;
- нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва 4.01.200__р.- 120000 грн;
- здійснено відрахування на соціальні заходи 4.01.20__р. згідно з діючими тарифами - ? грн;
- нараховано роялті 17.01.20__р. - 4200 грн;
- отримано на розрахунковий рахунок дивіденди 5.05.20__р. - 11280 грн;
- від перерахунку іноземної валюти отримана позитивна різниця 31.03.20__р.- 12350 грн.

Завдання 6

Визначити доходи підприємства, які формують базу оподаткування податком на прибуток, якщо про його фінансово-господарську діяльність у звітному періоді (І квартал) відомо таке: відвантажено продукції в рахунок передоплати, що надійшла на розрахунковий рахунок підприємства у грудні минулого року, в сумі 60 тис. грн (з ПДВ); через касу підприємства реалізовано продукції на 90 тис. грн (з ПДВ); дохід від операцій із облігаціями внутрішньої державної позики становить 100 тис. грн; надійшли кошти за довгостроковим банківським кредитом в сумі 1 млн. грн; на розрахунковий рахунок надійшли кошти від оренди в сумі 50 тис. грн; дохід у результаті розміщення тимчасово вільних коштів на банківському рахунку становить 30 тис грн; дохід від реалізації необоротних матеріальних активів склав – 120 тис. грн (з ПДВ); отримано штрафні санкції від постачальників на суму 30 тис. грн; надійшла передоплата на суму 600 тис. грн (з ПДВ); емісійний дохід від розміщення акцій платника на біржі становив 2 млн. грн відвантажено продукції на суму 300 тис грн(з ПДВ).

Завдання 7

Ситуація 1. ТОВ «Ранок» отримало 1-го лютого від ТОВ «Зоря» (платника податку на прибуток на загальних умовах) поворотну фінансову допомогу (ПФД) в сумі 50 000 грн. На кінець І-го кварталу вона не повернута. Базовий звітний період – рік. Ставка НБУ на 01.02.1х р. – 7%, а з 20.03.1х р. – 6%. З'ясувати, які податкові наслідки буде мати ТОВ «Ранок» у зв'язку з отриманою ПФД у звітному податковому періоді.

Ситуація 2. ТОВ «Відпочинок» (звітний період – квартал) у першому півріччі 201х р. отримало ПФД:

- 20.01. 1х р. від ТОВ «Ірма», платника єдиного податку, терміном на 45 днів в сумі 15000 грн;
- 09.02.1х р. від ТОВ «Фінанси», платника податку на прибуток на загальних умовах, терміном на 3 місяці в сумі 60000 грн;
- 10.03.1х р. від засновника терміном на 6 місяців в сумі 20000 грн. Частково ПФД була повернута 25.06.1х р. в сумі 8000 грн;
- 25.04.1х р. від свого філіалу, який не має статусу юридичної особи та розташований на території України, в сумі 15000 грн терміном на рік. З'ясувати, які податкові наслідки буде мати ТОВ «Відпочинок» у зв'язку з отриманням ПФД у звітному податковому періоді.

Довідка. Облікова ставка НБУ з 01.02 по 28.02.1х р. – 12,0%; з 01.03 по 20.04.1х р. – 10,5%; з 21.04 по 30.06.1х р. – 9,0%.

Завдання 8

ТОВ «Імпорт» (квартальний платник податку на прибуток) у червні 201х року ввезло товари на загальну суму 300 тис. євро, у тому числі:

05.06.1х р. – на 100 тис. євро (оформлення МД здійснено о 10 год.);

09.06.1х р. – на 200 тис. євро (оформлення МД здійснено о 17 год.). Оплату товарів проведено частинами:

13.06.1х р. – 150 тис. євро (платіж відправлено о 12 год. 30 хв);

04.08.1х р. – 150 тис. євро (платіж відправлено о 10 год. 10 хв).

Курс НБУ грн/євро встановлений відповідного календарного дня: на 00 год 00 хв на 12 год.

04.06.1х р. –	23,8890	23,8920
05.06.1х р. –	23,9250	23,9500
08.06.1х р. –	24,1945	24,1985
09.06.1х р. –	24,2050	24,2140
12.06.1х р. –	24,2150	24,2135
13.06.1х р. –	24,2120	24,2200
30.06.1х р. –	24,2550	24,2580
01.07.1х р. –	24,2600	24,2850
31.07.1х р. –	24,3540	24,3545
03.08.1х р. –	24,3550	24,3570
04.08.1х р. –	24,3580	24,3595
05.08.1х р. –	24,3600	24,3620

Необхідно: 1) Визначити за яким курсом НБУ буде здійснюватись розрахунок суми курсових різниць у відповідних звітних періодах (зростання/зменшення), обчислити їх суму

Завдання 9.

Підприємство за звітний квартал одержало такі показники:

Показники	Суму (тис. грн)
1. Виручка від реалізації продукції	65,4
2. Дивіденди, отримані від нерезидентів	1,2
3. Витрати на охорону	3,4
4. Придбано сировину, матеріали (з ПДВ)	26,8
5. Витрати на оплату праці	3,4
6. Витрати на страхування	0,9
7. Організація та проведення прийомів	3,5
8. Амортизаційні відрахування	?
9. Суми списаної безнадійної кредиторської заборгованості	0,7

На підставі таких даних необхідно визначити суму амортизаційних відрахувань за прискореним методом зменшення залишкової вартості:

- балансова вартість комп'ютерної техніки на початок попереднього звітного періоду – 30,0 тис. грн;
- сума витрат на придбання комп'ютерної техніки – 10,0 тис. грн;
- сума списаних комп'ютерів протягом звітного періоду – 5,0 тис. грн;
- сума амортизаційних відрахувань, нарахованих у попередньому періоді – 4,0 тис. грн;
- первісна вартість – 45 тис. грн;
- ліквідаційна вартість – 15 тис. грн;
- термін корисного використання основних засобів 4 років.

Необхідно обчислити суму податку на прибуток, що підлягає сплаті в бюджет.

Література:

1. Налоговый кодекс Украины: Раздел III. Налог на прибыль предприятий [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://dtkt.com.ua/show/2cid19903.html>
2. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: / Н. В. Гавриленко. – Львів : Новий світ- 2000, 2008. – 352с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

ТЕМА: Визначення податку на прибуток

МЕТА: Засвоєння методичних особливостей визначення витрат; податкової амортизації основних фондів, які формують базу оподаткування податком на прибуток

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Назвіть основні види витрат, що включаються та не включаються з метою визначення об'єкта оподаткування.
2. Який порядок визнання витрат при визначенні бази оподаткування податку на прибуток?
3. Порядок визначення витрат та їх класифікація в оподаткуванні податком на прибуток.
4. Розкрийте порядок визначення собівартості реалізованої продукції та товарів.
5. Назвіть витрати, які включаються і не включаються до складу витрат в оподаткуванні податком на прибуток
6. Назвіть витрати щодо яких встановлені обмеження для включення до складу витрат з метою оподаткування
7. Який принцип формування доходів і витрат діє в оподаткуванні податком на прибуток?
8. Поняття та групування основних засобів в податковому обліку.
9. Поняття амортизації та порядок її визначення при оподаткуванні податком на прибуток.
10. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів в податковому обліку

Стислі теоретичні відомості та методичні поради

Сума до оподаткування, з якої віднімаються непрямі податки, відбивається в "Звіті про сукупний дохід" і являє собою дохід від продажу товарів і послуг, фінансових операцій та інших джерел. Відповідно до Податкового кодексу оподатковувану суму можна як зменшити, так і збільшити з урахуванням корегувань, що впливають на розмір прибутку і збитків: амортизації основного капіталу; створення резервних коштів; фінансових операцій

(процентних нарахувань, пайової участі, роялті, виплачування офшорів); реструктуризації заборгованості і інших різниць, передбачених ПК.

Підприємствам з річним доходом нижче 20 млн. грн. дозволено не використовувати коригування, що збільшують фінансовий результат. Крім цього, з податку на прибуток в Україні віднімається податок на нежитлову нерухомість (якщо вона не є земельною ділянкою). У разі, якщо останній перевищує податок на прибуток (або ж прибуток відсутній), неврахована сума не враховується для зменшення подальших виплат.

Для вкладників і акціонерів з оподаткованої суми віднімається:

дохід інших пайових учасників;

дивіденди, отримані від інших платників авансових внесків;

дохід учасників, які виплачують єдиний податок IV групи.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

Розрахувати суму витрат, які формують базу оподаткування податком на прибуток за I квартал 20_р., використовуючи наведені дані;

- сума акцептованих (попередньо не оплачених) рахунків постачальників за сировину, матеріали, паливо (в т. ч. ПДВ) - 25600 грн;
- сума відрахувань до Пенсійного фонду за I квартал - 6250 грн;
- сума коштів, добровільно перерахованих до Державного бюджету України у межах 4% - 1480 грн;
- сума перерахованого ПДВ до Державного бюджету у I кварталі - 12150 грн;
- сума дебіторської заборгованості, що залишилася непогашеною і списується з балансу відповідно до законодавства - 670 грн;
- сума витрат на оплату праці за I квартал - 23150 грн;
- балансова вартість матеріалів на складі, у незавершеному виробництві та залишках готової продукції на початок кварталу перевищує їх балансову вартість на кінець того ж звітного кварталу - 18350 грн;
- у грудні проведено компенсацію за фактично відпрацьований час - 720 грн.

ЗАДАЧА 2

Використовуючи наведені дані, розрахувати суму витрат, які формують базу оподаткування податком на прибуток за IV квартал 20_р.:

- оприбуткована науково-технічна література - 3100 грн;
- вартість лотерей для участі в азартних іграх - 200 грн;
- витрати на поточний і капітальний ремонт - 15250 грн (7% сукупної балансової вартості основних фондів на початок року);
- сума включених дивідендів - 185 грн;
- вартість попередньо оплаченої сировини та матеріалів (в тому числі ПДВ) - 41000 грн;
- сума страхування ризику для здійснення статутної діяльності - 180 грн;
- сума витрат на придбання іноземної валюти, включаючи витрати, пов'язані з оплатою вартості послуг інших осіб, які здійснюють обмінні операції, за лютий - 1200 грн, за грудень - 1550 грн;
- сплачена сума податку на прибуток - 11850 грн;
- витрати на рекламу - 3800 грн.

ЗАДАЧА 3

Розрахувати суму витрат, які формують базу оподаткування податком на прибуток за III квартал 20__ р., враховуючи наведені дані:

- витрати на ремонт, реконструкцію і модернізацію основних засобів (у межах 5% балансової вартості на 1.01.20__ р.) - 10000 грн.;
- сплачені штрафи за рішенням суду - 8320 грн;
- виплачені винагороди працівникам - 5100 грн;
- витрати на відрядження, підтверджені відповідними документами - 520 грн;
- витрати на проведення добровільного аудиту (в т. ч. ПДВ) - 7300 грн;
- балансова вартість матеріалів на складі, у незавершеному виробництві та залишках готової продукції на початок кварталу перевищує їх балансову вартість на кінець того ж звітного кварталу - 28000 грн;
- суми безнадійної заборгованості, коли відповідні заходи щодо стягнення таких боргів не привели до позитивного наслідку - 8100 грн;
 - кошти, витрачені на підготовку, організацію виробництва і реалізацію продукції у червні - 40000 грн, у липні-вересні — 120000 грн;
 - витрати, не підтверджені відповідним документами — 720 грн.

ЗАДАЧА 4

1. На основі наведених даних визначити загальну суму витрат, які припадають на період з 1.01.20__ р. до 31.12.20__ р.

- оприбуткована готівка у касі 14.02.20__ р. за реалізацію матеріалів - 5000 грн;
- представлено авансовий звіт з товарним чеком на придбані товари 7.09.20__ р. - 18000 грн;
- оприбутковані матеріали 14.07.20__ р. для виробничих потреб - 21400 грн;
- з банківського рахунку 29.12.20__ р. списані кошти на оплату матеріалів для потреб виробництва - 4800 грн;
- вилучена виручка з касового апарата 7.04.20__ р. — 8920 грн;
- нарахована оплата праці робітникам основного виробництва 4.01.20__ р. — 12000 грн;
- здійснені відрахування на соціальні заходи 4.01.20__ р. згідно з діючими тарифами — ? грн;
- нараховано роялті 17.01.20__ р. - 2000 грн;
- отримано на розрахунковий рахунок дивіденди 5.05.20__ р. — 1280 грн;
- від перерахунку іноземної валюти отримана позитивна різниця 31.03.20__ р. - 2350 грн.

ЗАДАЧА 5

Розрахувати суму витрат, які формують базу оподаткування податком на прибуток за IV квартал (1 жовтня - 31 грудня) 20__ р., використовуючи дані обліку:

- витрати на поточний і капітальний ремонт становлять 12860 грн, що становить 10% сукупної балансової вартості основних фондів на початок року;
- вартість оприбуткованої науково-технічної літератури становить 4240 грн;
- витрати на вирощування багаторічних насаджень склали 8280 грн;
- витрати підприємства на утримання та експлуатацію моторних човнів і яхт, призначених для відпочинку, становлять 1680 грн (підприємство займається виробничою діяльністю);
- вартість лотерей для участі в азартних іграх - 1200 грн;
- вартість попередньо оплаченої сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виробів, запасних частин за звітний період становить 48590 грн;

- вартість послуг, теплової електроенергії і робіт виробничого характеру у III кварталі дорівнює 10300 грн;
- сума сплачених дивідендів становить 650 грн;
- сума страхування ризику для здійснення статутної діяльності у звітному періоді склала 360 грн;
- сума витрат на придбання іноземної валюти, включаючи витрати, пов'язані з оплатою вартості послуг інших осіб, які здійснюють обмінні операції, за вересень становить 2500 грн, грудень - 3900 грн.

ЗАДАЧА 6.

Необхідно розрахувати розмір амортизаційних відрахувань для визначення податку на прибуток, використовуючи прямолінійний та кумулятивний методи нарахування, якщо відомо таке:

Станом на початок року залишкова вартість основних фондів становила:

- по третій групі – 4230 тис. грн (будівлі); 2300 тис. грн (споруди);
- по четвертій групі – 850 тис. грн;
- по п'ятій групі 690 тис. грн;
- по шостій групі – 450 тис. грн.

У першому кварталі року введено у дію будівлю цеху, вартість якої становить 540 тис. грн (з ПДВ); придбано 2 автомобілі ГАЗ-3110, вартість яких дорівнює 90 тис. грн з ПДВ; придбано офісні меблі сумарна вартість яких становить 30 тис. грн (з ПДВ); закуплено лінію з виробництва кондитерських виробів, вартість якої становить 220 тис. грн. (з ПДВ).

Тестові завдання

Оберіть єдино правильну відповідь

1 Які з вищеперерахованих витрат не відносяться до витрат подвійного призначення?

- а) фінансові витрати;
- б) витрати на рекламу;
- в) витрати на страхування;
- г) витрати на здійснення гарантійних ремонтів або гарантійних замін проданої продукції (товарів).

2. Підприємство добровільно перерахувало кошти неприбутковій організації в сумі 4000 грн. Оподатковуваний прибуток попереднього звітного року становив 60000 грн. На витрати буде віднесена сума:

- а) 4000 грн;
- б) 0 грн;
- в) 2400 грн;
- г) 1600 грн.

3. Витрати на придбання товарно-матеріальних цінностей у нерезидентів, розташованих на території офшорних зон включають до складу витрат:

- а) 100%;
- б) 85%;
- в) 75%;
- г) 50%.

4. У податковому обліку до складу собівартості виготовлених і реалізованих товарів не включаються суми:

- а) амортизації виробничих основних засобів, безпосередньо пов'язаних з виробництвом товарів;
- б) витрат на збут;
- в) змінних загальноновиробничих витрат;
- г) вартість придбаних послуг, прямо пов'язаних з виробництвом товарів.

5. Згідно податкового законодавства амортизації підлягає

- а) вартість безоплатно отриманих основних засобів,
- б) вартість основних засобів, що придбані з метою подальшої реалізації;
- в) вартість об'єкту основних засобів, що отриманий в операційну оренду;
- г) вартість об'єкту основних засобів, придбаного за договором фінансового лізингу.

6. Основні фонди, отримані як внесок до статутного капіталу, з метою оподаткування:

- а) включаються до доходів;
- б) включаються до витрат;
- в) в податковому обліку не відображаються;
- г) прирівнюються до придбання, збільшують балансову вартість відповідної групи основних засобів підлягають амортизації

Література:

1. Налоговый кодекс Украины: Раздел III. Налог на прибыль предприятий [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://dtkt.com.ua/show/2cid19903.html>
2. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: / Н. В. Гавриленко. – Львів : Новий світ-2000, 2008. – 352с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

ТЕМА: Визначення податку на прибуток

МЕТА: Засвоєння методичних особливостей визначення податку на прибуток

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Дайте визначення об'єкту і бази оподаткування податку на прибуток.
2. Які ставки податку на прибуток ви знаєте?
3. Охарактеризуйте загальні положення щодо визначення бази оподаткування податком на прибуток.
4. Розкрийте порядок обчислення податку на прибуток.
5. Які методики розрахунку бази оподаткування податком на прибуток передбачені для великих і звичайних платників?
6. Які платники звільнені від оподаткування прибутку?

Стислі теоретичні відомості та рекомендації до виконання

Як розрахувати податок на прибуток підприємств в Україні? Якщо ж одночасно з податком на прибуток підприємство є платником ПДВ, то вам необхідно звернути увагу на те, що облік ПДВ ведеться окремо, а ПДВ, отриманий у складі доходу, не враховується при визначенні розміру податкового зобов'язання. Облік ПДВ, а саме розрахунок податкового кредиту та податкового зобов'язання, ведеться виключно згідно виписаних та отриманих податкових накладних в податковому періоді.

Розглянемо конкретний приклад розрахунку податку на прибуток - юридична особа за підсумками місяця виписала податкові накладні на 540,00 грн і отримала накладних на 360,00 грн, а розмір оподатковуваного прибутку склав 1200,00 грн (в т.ч. ПДВ - 200,00 грн).

Розмір ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, визначається як різниця між податковим зобов'язанням і податковим кредитом, а саме: податкове зобов'язання = 540,00 / 6 = 90,00 грн
податковий кредит = 360,00 / 6 = 60,00 грн, розмір ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету = 90,00 - 60,00 = 30,00 грн.

Наступний етап - розрахунок суми податку на прибуток. Згадана вище особливість оподаткування податком на прибуток платників ПДВ на практиці має такий вигляд: від розміру оподатковуваного прибутку необхідно відняти розмір «заробленого» ПДВ = 1200,00 / 6 = 200,00 грн. Таким чином, сума прибутку до оподаткування становить 1000,00 грн.

$1000,00 \times 0,18 = 180,00$ грн - розмір податку на прибуток.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

Визначте суму податку на прибуток на підставі даних про господарські операції підприємства:

Господарські операції за звітний період:

№	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	Списуються витрати по закінченому капітальному ремонту: а) в межах 5% балансової вартості основних засобів на початок; б) більше 5% балансової вартості основних засобів на початок	1700 2200
2	Отримано безповоротну фінансову допомогу від ТзОВ "Мрія"	2300
3	Списано паливо на потреби допоміжного виробництва	15000
4	Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва	14000
5	Нараховано заробітну плату адміністрації підприємства	15000
6	Проведені обов'язкові нарахування на заробітну плату працівників	?
7	Виставлено рахунок №2020 від 9.01.20 р. ТзОВ "Сокіл" за виконані БМР (вартість робіт без ПДВ), виписана податкова накладна №13 від 9.01.200 р. ПДВ Всього до оплати	30000 36000
8	Надійшла згідно з платіжним дорученням №10 від 10.01.20 р. попередня оплата від ТзОВ "Інфотехцентр" за монтаж обладнання, в т.ч. ПДВ	24000
9	Отримано згідно з платіжним дорученням №14 від 11.01.20 р. кошти на розрахунковий рахунок від ТзОВ "Сокіл"	36000
10	Проведено згідно з виставленим об'єднанням "Укрпошта" рахунком №11 від 12.01.20 р. передплату газети "Все про бухгалтерський облік"	350
11	Отримана сума відшкодування за понесені застраховані збитки	3000

12	Перераховано ВАТ "Евріка" згідно з платіжним дорученням №19 від 13.01.20 р. грошові кошти за сталь круглу, яку ще не отримано в т.ч. ПДВ (отримано податкову накладну №73 від 13.01.20 р.)	6000 1000
13	Списуються витрати на відрядження, які підтверджені відповідними документами	760
14	Отримано від ВАТ "Метал" за накладною №18 від 17.01.20 р. сталь кругла, попередньо оплачена на суму (без ПДВ) ПДВ Всього	5000 1000 6000
15	За рішенням господарського суду отримано від МП "Вікторія" штрафи за несвоєчасну оплату виконаних робіт.	3000
16	Нарахована амортизація за основними засобами	4200

ЗАДАЧА 2

Визначити суму податку на прибуток, що сплачується кожного кварталу, якщо:

а) сума оподаткованого прибутку за перший квартал дорівнює 60 тис. грн, за другий квартал від'ємне значення об'єкта оподаткування дорівнює 20 тис. грн, за третій квартал оподатковуваний прибуток становить 13 тис. грн, за четвертий — 22 тис. грн;

б) від'ємне значення об'єкта оподаткування за перший квартал становить 110 тис. грн, оподатковуваний прибуток за другий квартал — 30 тис. грн, за третій квартал — 40 тис. грн, за четвертий квартал — 14 тис. грн, за перший квартал наступного року — 55 тис. грн.

ЗАДАЧА 3

Скоригований дохід підприємства за звітний квартал становив 150 тис. грн, витрати на заробітну плату — 60 тис. грн, на соціальне страхування — ? тис. грн. Витрати на оплату покупних матеріалів для виробничої діяльності становили 2,4 тис. грн (з ПДВ). Матеріали були отримані у звітному кварталі. Визначити суму податку на прибуток, що підлягає сплаті за звітний квартал.

ЗАДАЧА 4

Розрахувати величину податку на прибуток, якщо про діяльність підприємства у I кварталі 20_року відомо таке:

- проплачено рахунки за сировину, яка ще не надійшла на склад підприємства в сумі 900 тис. грн. (з ПДВ);
- витрати на оплату праці становили 180 тис. грн;
- надійшла передоплата на суму 600 тис. грн (з ПДВ);
- сплачено штрафи постачальникам на суму 150 тис. грн;
- отримано штрафні санкції від постачальників на суму 80 тис. грн;
- відвантажено продукції на суму 3 млн грн (з ПДВ);
- оплачено роботу найманих працівників, що працюють за цивільно-правовими договорами в сумі 25 тис. грн;
- на відзначення Дня утворення підприємства витрачено 15 тис. грн (з ПДВ);
- витрати на страхове забезпечення діяльності склали 25 тис. грн;
- відвантажено продукцію покупцям на 450 тис. грн (з ПДВ);
- прямі матеріальні витрати становлять 2400 тис. грн (з ПДВ);

- на поліпшення основних засобів використано 250 тис. грн;
- витрати на рекламні заходи становили 150 тис. грн;
- дохід від операцій із цінними паперами становили 350 тис. грн;
- витрати на збут становили 150 тис. грн (з ПДВ);
- вартість безоплатно отриманих платником товарів склала 300 тис. грн;
- у нерезидента, що має офшорний статус придбано консалтингові послуги на суму 100 тис. грн;
- кошти витрачені на благодійництво становили 150 тис. грн.

Балансова вартість основних засобів на початок року року становила 2 млн. грн. Прибуток до оподаткування у попередньому звітному році склав 1 млн грн. Обсяг реалізації продукції у попередньому році становив 5 млн грн.

ЗАДАЧА 5

Обчислити суму податку на прибуток підприємства, якщо фінансовий результат до оподаткування за звітний період становить 80 млн грн, розмір нарахованої амортизації основних засобів 1,2 млн грн, сума витрат на виплати, пов'язані із оплатою праці працівникам, які відшкодовані за рахунок сформованих резервів 400 тис. грн, сума коштів перерахованих волонтерській організації за звітний період 20 тис. грн, сума коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування 2 млн грн, сума витрат, що відшкодовані за рахунок сформованих резервів 500 тис. грн, якщо оподатковуваний прибуток попереднього звітного року 60 млн грн.

ЗАДАЧА 6

Обчислити суму податку на прибуток підприємства, якщо фінансовий результат до оподаткування за звітний період становить 25 млн грн, сума витрат на формування резерву сумнівних боргів 12 млн грн, сума перевищення звичайних цін над договірною вартістю реалізованих товарів (робіт, послуг) при здійсненні контрольованих операцій 9 млн грн, сума нарахованих доходів від участі в капіталі інших платників податку на прибуток підприємств 14 млн грн, сума витрат на оплату відпусток працівникам, які відшкодовані за рахунок сформованих резервів 2 млн грн.

Література:

1. Налоговый кодекс Украины: Раздел III. Налог на прибыль предприятий [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://dtkt.com.ua/show/2cid19903.html>
2. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: / Н. В. Гавриленко. — Львів : Новий світ-2000, 2008. — 352с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 12

ТЕМА: Визначення податку на прибуток в операціях різного виду

МЕТА: Закріпити теоретичні знання та набути практичних навичок щодо визначення сум податку на прибуток за операціями особливого виду

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Назвіть особливості сплати податку на прибуток страховими компаніями та охарактеризуйте об'єкт оподаткування.
2. Охарактеризуйте особливості сплати податку на прибуток нерезидентами та охарактеризуйте об'єкт оподаткування
3. Поясніть порядок визначення об'єкта оподаткування у операторів ігрового бізнесу
4. Охарактеризуйте порядок формування об'єкта оподаткування при здійсненні операцій з цінними паперами

5. Назвіть ставки податку на прибуток для нерезидентів та охарактеризуйте об'єкт оподаткування
6. Охарактеризуйте особливості сплати податку на прибуток пов'язаними особами

Стислі теоретичні відомості та рекомендації до виконання практичних завдань

Податок на прибуток для страхової діяльності

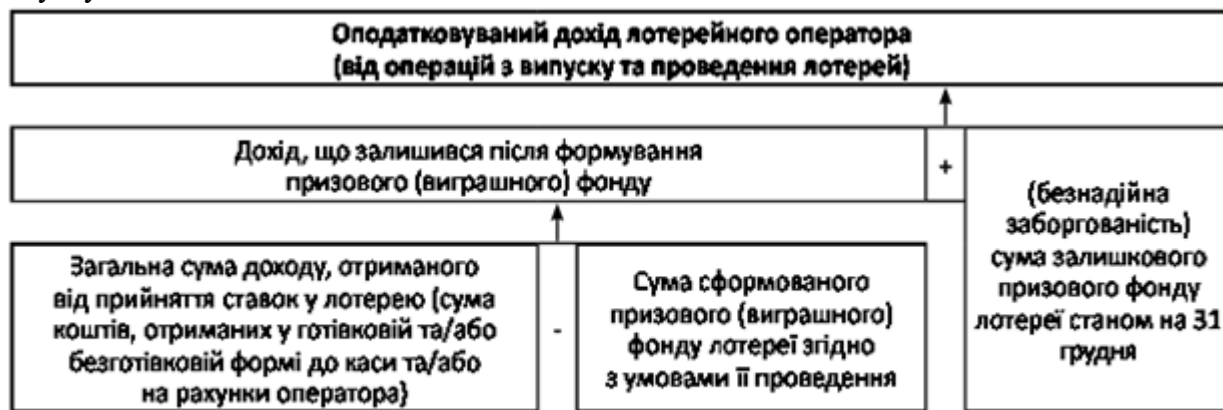
У п. 141.1 ПКУ врахували специфіку діяльності страхових організацій. По-перше, уточнили, що страхові платежі, страхові внески і страхові премії за договорами перестрахування в об'єкт оподаткування по спецставки 3% і 0% не включаються.

По-друге, ґрунтовно поміняли коректувальні різниці фінрезультату страховика. Тепер фінрезультат страховика буде коригуватися на різницю між: приростом (зменшенням) сформованих у відповідному періоді відповідно до П (С) БО і МСФЗ страхових резервів (технічних, математичних, належних виплат страхових сум та інших, формування яких передбачено законодавством у сфері страхування, крім тих, які не впливають на формування фінансового результату страховика (за винятком частки долі перестраховика в страхових резервах) і приростом (зменшенням) відповідних резервів, розрахованих за методикою, визначеною уповноваженим органом, що здійснює держрегулювання у сфері ринків фінансових послуг за погодженням з Мінфіном (за винятком частки участі перестраховувальників в страхових резервах).

Позитивна різниця між приростом (зменшенням) створених і розрахованих резервів збільшить фінрезультат страховика, а негативна – зменшить.

Податок на прибуток для операторів лотерей

Операторів, що випускають і проводять лотереї, «відокремили» від інших «азартних» операторів (які проводять азартні ігри (в тому числі в казино) і азартні ігри з використанням ігрових автоматів, букмекерів). Тепер дохід лотерейних операторів (суб'єктів, які здійснюють випуск і проведення лотерей) оподатковується за окремими правилами, прописаним в п. 141.8 ПКУ, і за особливою ставкою 30%, визначеної в п. 136.6 ПКУ, з урахуванням перехідних ставок з п. 48 підрозд. 4 розд. XX ПКУ (у 2017 році - 18%; в 2018 році - 24%; в 2019 році - 26%; в 2020 році - 28%; з 2021 року - 30%). За новими правилами з п.п. 14.1.271 ПКУ оподатковуваний дохід оператора визначається, як показано на рисунку.

Розрахунок оподаткованого доходу лотерейного оператора

Податок з доходів нерезидентів

При виплаті нерезидентам доходів з джерелом їх походження з України резиденту, як і раніше, необхідно сплачувати податок з доходів нерезидента (так званий податок на репатріацію). Які зміни відбулися тут?

Страховикам або іншим резидентам, які здійснюють страхові платежі та страхові виплати, дозволили застосовувати ставку податку з доходів нерезидентів 0 % при укладанні

договорів перестрахування з обов'язкового страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за шкоду, що може бути нанесена внаслідок ядерного інциденту.

Щодо «особливих» процентів, що виплачуються нерезидентам, установили нижчу ставку податку з доходів нерезидента — 5 %. Ідеться про **проценти** за позиками (фінансовими кредитами) з одночасним додержанням таких умов (*н.п. 141.4.11 ПКУ*):

а) кошти, надані нерезидентом за позикою або фінансовим кредитом, залучені ним шляхом розміщення іноземних боргових цінних паперів на іноземній фондовій біржі, що входить до переліку, затвердженого КМУ;

б) кошти, надані нерезидентом за позикою або фінансовим кредитом, залучені з метою надання (прямо або побічно) резиденту позики або фінансового кредиту;

в) нерезидент, якому виплачуються проценти, та/або уповноважена ним особа (якщо проценти виплачуються через таку особу), не є резидентом юрисдикцій, які на дату розміщення нерезидентом іноземних боргових цінних паперів уключені до переліку держав (територій), затвердженого КМУ відповідно до *н.п. 39.2.1.2 ПКУ*.

Увага! Не оподатковуватимуться проценти за позиками або фінансовими кредитами (*п. 47 підрозд. 4 розд. XX ПКУ*):

— наданими резиденту до 31 грудня 2016 року (*п. 46 підрозд. 4 розд. XX ПКУ*), якщо кошти, надані нерезидентом за позикою або фінансовим кредитом, були залучені шляхом розміщення іноземних боргових цінних паперів на іноземній фондовій біржі і відповідають умовам *пп. «б» і «в» н.п. 141.4.11 ПКУ*;

— що надані резидентам у період з 1 січня 2017 року до 31 грудня 2018 року та відповідають умовам *н.п. 141.4.11 ПКУ*.

І ще одна новинка: нерезиденти щороку можуть отримувати від контролюючих органів підтвердження українською мовою про сплату податку на прибуток (*п. 137.7 ПКУ*).

Податок на прибуток в операціях з цінними паперами

Як і раніше, високодохідники зобов'язані рахувати різниці за операціями з продажу або іншого відчуження цінних паперів (*п. 141.2 ПКУ*).

Зауважимо, за цими різницями кардинальних змін не сталося. Єдине, тут зробили уточнення в частині різниці, що виникає при уцінці цінних паперів, прописавши її точніше, а саме що вона виникає (збільшує фінрезультат) на суму від'ємного загального результату переоцінки цінних паперів (загальна сума уцінок цінних паперів перевищує загальну суму їх дооцінок за податковий (звітний) період).

Та і в *н.п. 14.1.44¹ ПКУ* з'явилася розшифровка поняття «державні цінні папери» (вони, як і раніше, не беруть участі при визначенні уціночної різниці). Під ними тепер розуміють облігації внутрішніх і зовнішніх державних позик і казначейські зобов'язання України, емітовані Мінфіном.

У частині визначення «деривативів», що теж перебувають поза ціннопаперовими різницями, доповнили, що порядок їх випуску і обігу установлюється законодавством, а стандартна (типова) форма затверджується КМУ (*н.п. 14.1.45 ПКУ*).

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

Підприємство—платник податку на прибуток продає іншому підприємству— платнику податку на прибуток, яке є його співзасновником (частка у статутному фонді 28%) товар. Ціна придбання товару — 24000,00 грн з ПДВ, ціна реалізації за затвердженням на підприємстві прайсом (звичайна ціна)— 36500,00 грн, у т. ч. ПДВ, ціна за укладеним між підприємствами договором купівлі-продажу — 30000,00 грн. Слід порахувати податки, які підприємство повинне сплатити.

ЗАДАЧА 2

Визначити величину прибутку і податку на прибуток страховика від страхової діяльності на кінець звітного періоду, виходячи з таких даних за звітний період. Сума заробленої страхової премії— 500 тис. грн. Сума премії, сплаченої перестраховикам — 240 тис. грн. Сума резерву незаробленої премії 100 тис. грн. Сума резерву збитків — 60 тис. грн. Сума комісійної винагороди за передачу ризиків у перестраховування — 20 тис. грн. Сума сплаченого страхового відшкодування — 220 тис. грн., у тому числі частка перестраховика – 110 тис. грн. Відрахування у централізовані страхові резервні фонди 30 тис. грн. Відрахування у вільні резерви страховика — 10 тис. грн. Витрати на ведення страхової справи — 180 тис. грн. Доходи від здавання майна в оренду — 90 тис. грн. Доходи від цінних паперів – 250 тис. грн. Доходи від врегулювання регресних вимог – 50 тис. грн.

ЗАДАЧА 3

Підприємство у IV кварталі 2015 року нарахувало нерезиденту:

- дивіденди у сумі 25000 грн;
- прибуток від операцій з державними казначейськими зобов'язаннями (номінал — 50000 грн) — 68000 грн (з початку року виплати доходу не здійснювались). Розрахувати податок на прибуток.

ЗАДАЧА 4

У резидента Росії за договором фінансового лізингу - нерухоме майно, розміщене на території України. Право власності переходить відповідно до договору до резидента України. Орендна плата становить \$1700,00, у тому числі відшкодування вартості об'єкта оренди - \$1205,00, фінансові витрати резидента орендаря (лізингоодержувача) - \$495,00. Курс НБУ на дату нарахування та сплати орендної плати не змінювався й становив 25,3 грн за 1 долар США.

ЗАДАЧА 5

ТОВ «Колосою» за договором міни (бартеру) передало ТОВ «Троянда» партію цегли № 1 одного кольору, а в обмін отримало партію цегли № 2 іншого кольору (при цьому кількість цеглин у кожній партії однакова — 50 000 штук). Справедлива вартість кожної цеглини, зазначена сторонами у договорі, — 1 грн, крім того, ПДВ — 0,2 грн. (ця сама вартість відповідає звичайній ціні цього товару, що застосовується для цілей податкового обліку). Загальна вартість кожної партії цегли становить 50 000 грн., крім того, ПДВ — 10 000 грн, усього — 60 000 грн. Визначте суму податку на прибуток.

ЗАДАЧА 6

Витрати нерезидента за 2017 рік становлять 5782000,00 грн. Із них 485000,00 грн — витрати постійного представництва в Україні. Вартість ОЗ — 1458000,00 грн, із них 365000,00 грн належать постійному представництву. Кількість працівників нерезидента — 140 осіб, із них 23 особи працюють в Україні. Доходи головної компанії — 46489000,00 грн, Нерезидентам за весь період 2017 року доходи не виплачувалися. Діяльність, звільнена від оподаткування, не провадилася.

ЗАДАЧА 7

Акціонерне товариство протягом звітного періоду викупило 100 акцій власної емісії. Вартість викупу становила 20000 грн (200 грн за одну акцію). Номінальна вартість акції – 300 грн. У тому ж звітному періоді було розміщено 50 акцій за ціною 350 грн за одну акцію. Обчислити податок на прибуток

ЗАДАЧА 8

ТОВ «Дніпро» за договором міни (бартеру) передало ТОВ «Сяйво» партію товарів № 1, а в обмін отримало партію товарів № 2, які є неподібними запасами. Сторони у договорі міни

(бартеру) встановили, що право власності у набувача майна виникає з моменту передання майна.

Договірна та справедлива вартість кожної одиниці товару з партії № 1, яку передає ТОВ «Дніпро», становить 100 грн, крім того, ПДВ — 20 грн, а балансова вартість одиниці — 95 грн. Кількість товарів у партії № 1 — 1000 одиниць, тому загальна договірна і справедлива вартість товарів у розрахунку на всю партію № 1 становить 100 000 грн, крім того, ПДВ — 20 000 грн, усього — 120 000 грн.

Договірна та справедлива вартість кожної одиниці товару з партії № 2, яку передає ТОВ «Сяйво», становить 50 грн, крім того, ПДВ — 10 грн, а балансова вартість одиниці — 45 грн. Кількість товарів у партії № 2 — 2000 одиниць, загальна договірна і справедлива вартість товарів у розрахунку на всю партію № 2 становить 100 000 грн, крім того, ПДВ — 20 000 грн., усього — 120 000 грн. Визначте суму податку на прибуток і ПДВ, що сплатить кожне підприємство в бюджет.

ЗАДАЧА 9

У 2017 році підприємство продало: пакет акцій підприємства А балансовою вартістю 81 000 грн за 90 000 грн. Акції було придбано в 2016 році за 80 000 грн і дооцінено на 31.12.17 р. до 81 000 грн; пакет облігацій підприємства Б балансовою вартістю 24 000 грн за 22 000 грн. У податковому обліку підприємства числяться збитки від продажу ЦП у 2016 році, які не враховувалися під час визначення об'єкта оподаткування в цьому періоді. Сума ціннопаперових збитків становила 5 000 грн, у тому числі збитки від біржових ЦП — 500 грн, збитки від небіржових ЦП — 4 500 грн. Визначити податок на прибуток

ЗАДАЧА 10

Підприємство «Альфа» придбало (оплата та передача ЦП відбулася протягом четвертого кварталу) у четвертому кварталі 2017 року через торговця ЦП на вторинному ринку: 1) облігації підприємства «Гама» на суму 25000 грн. Облігації були продані у четвертому кварталі за суму 24000 грн через торговця ЦП; 2) акції підприємства «Сігма» на суму 55000 грн. Акції були продані за вигідним курсом у четвертому кварталі на суму 65000 грн через торговця ЦП. Визначити податок на прибуток.

ЗАДАЧА 11

Підприємство «Olio di oliva», зареєстроване в Україні, відкрило своє представництво в Італії та реалізує там оливкову олію за плату. Прибуток від продажу олії в Італії становив 20 тис. євро. Ставка податку на прибуток в Італії становить 10%. Обчислити податок на прибуток. «Olio di oliva», якщо на території України було реалізовано 100 т олії за ціною 500 євро за тону і понесено витрати в сумі 30 тис. грн.

ЗАДАЧА 12

Підприємство «Olio di oliva», зареєстроване в Італії, відкрило своє представництво в Україні та реалізує оливкову олію за плату. Прибуток від продажу олії в Україні становив 50 тис. євро. Дохід від надання послуг фрахту становив 60 тис. грн. Обчислити податок на прибуток.

ЗАДАЧА 13

Виходячи з нижче наведених даних діяльності комерційного банку за I квартал поточного року необхідно обчислити суму податку на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету. Оподатковуваний прибуток минулого звітного року — 30,0 тис. грн.

Зміст операції	Сума, тис. грн
1. Процентні витрати за кредитними операціями	21,0

2. Процентні доходи кредитними операціями	22,8
3. Позитивне значення курсових різниць	25,0
4. Суми коштів (зборів), внесені до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	15,0
5. Процентні доходи за депозитними операціями	32,0
6. Комісійні доходи розрахунково-касове обслуговування	2,0
7. Суми дотацій, субсидій, капітальних інвестицій із фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або бюджетів	8,4
8. Процентні доходи за цінними паперами	2,5
9. Амортизація основних засобів та необоротних активів	5,6
10. Від'ємне значення об'єкта оподаткування попереднього звітного (податкового) періоду	12,6
11. Витрати на службові відрядження	10,0
12. Доходи від володіння борговими вимогами	2,3
13. Дивіденди, отримані платником від інших платників податку	4,6
14. Перераховані добровільні внески до Державного бюджету	2,8
15. Витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорону та інші послуги з утримання приміщень	1,5

ЗАДАЧА 14

Страхова компанія за звітний квартал одержала такі показники:

Показники	Сума, тис. грн
1. Страхові платежі	18,4
2. Інвестиційний дохід	5,5
3. Отримана суми штрафних санкцій за невиконання умов договору страхування, визначеної боржником за рішенням суду	0,7
4. Нарховані суми страхових відшкодувань за страховими випадками	8,6
5. Винагороди за надання послуг страхового брокера	2,7
6. Витрати на винагороди страховому агенту	0,8

7. Суми повернення частки страхових платежів за договорами перестрахування у випадку їх дострокового припинення	3,4
8. Витрати у вигляді курсових різниць, отриманих від перерахунку страхових резервів	1,6
9. Страхові платежі, нараховані страховиком за договорами перестрахування	2,3
10. Витрати на оплату за видачу ліцензій на ведення страхової діяльності	0,4
11. Витрати на оплату праці	5,4
12. Амортизаційні відрахування	2,3

Необхідно обчислити суму податку на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету.

ЗАДАЧА 15

Страхова компанія за звітний квартал одержала такі показники:

Показники	Сума, тис. грн
1. Дохід від страхової діяльності з довгострокового страхування життя	22,4
2. Суми витрат страховика, який здійснює довгострокове страхування життя	2,8
3. Дохід від пенсійного страхування в межах недержавного пенсійного забезпечення	8,9
4. Інвестиційний дохід, отриманий від розміщення коштів за договорами довгострокового страхування життя	5,8
5. Витрати на оплату праці	8,4
6. Амортизаційні відрахування	6,2

Необхідно обчислити суму податку на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету.

ЗАДАЧА 15

Протягом звітного кварталу страхова компанія здійснювала такі операції:

1. Нараховані страхові платежі за договорами страхування життя нерезидента - 15500,0 грн.
2. Нараховані страхові платежі за договорами майнового страхування нерезидента - 25600,0 грн.
3. Виплачені страхові відшкодування за договорами страхування життя нерезидента - 3600,0 грн.
4. Виплачені страхові премії за договорами майнового страхування нерезидента - 3500,0 грн.
5. Нарахована орендна плата за надані в оренду нежитлові приміщення - 1600,0 грн.
6. Нарахована заробітна плата страхових агентів за договорами страхування життя нерезидента - 2890,0 грн.

7. Нарахована заробітна плата страхових агентів за договорами майнового страхування нерезидента - 1100,0 грн.
8. Нарахована амортизація основних засобів, які надані в оренду - 550,0 грн.
9. Сума податку на прибуток, надміру перерахована в попередньому податковому періоді до бюджету за договорами майнового страхування нерезидента – 150,0 грн.

Необхідно обчислити суму податку на прибуток від страхової діяльності страхової компанії.

ЗАДАЧА 16

Юридична особа – нерезидент за I квартал поточного року одержала такі показники:

Показники	Сума, грн
1. Дивіденди, які сплачуються на її користь резидентом	4,4
2. Орендна плата	7,1
3. Доходи від розповсюдження реклами на користь резидента	1,8
4. Фрахт	3,2
5. Інші доходи від провадження нерезидентом господарської діяльності в Україні	8,7
6. Витрати на оплату праці	6,5
7. Витрати від здійснення операцій із торгівлі цінними паперами	3,4
8. Доходи, одержані від діяльності у сфері розваг (крім державної лотереї)	1,6
9. Амортизаційні відрахування	4,8
10. Витрати на оплату послуг теплопостачання	1,2

Необхідно обчислити суму податку на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету.

Література:

1. Налоговый кодекс Украины: Раздел III. Налог на прибыль предприятий [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://dtki.com.ua/show/2cid19903.html>
2. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: / Н. В. Гавриленко. – Львів : Новий світ-2000, 2008. – 352с
3. Н. Адамович .Налог на прибыль./ налоги и бухгалтерский учет.- Январь , 2017/№ 05 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://i.factor.ua/journals/nibu/2017/january/issue-05/article-24444.html>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 13

Тема: Визначення єдиного податку 4-ї групи

Мета: практично закріпити основні теоретичні положення теми; навчитися розраховувати єдиний податок 4-ї групи та на основі розрахунків робити економічно обґрунтовані висновки.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Хто є платником єдиного податку 4-ї групи?
2. Що є об'єктом оподаткування?
3. Від чого залежить ставка єдиного податку 4-ї групи?
4. Що враховується при визначенні суми єдиного податку 4-ї групи на рік?
5. Як розподіляється річна сума єдиного податку 4-ї групи за кварталами?
6. Як визначити суму єдиного податку 4-ї групи на місяць?
7. Вкажіть термін сплати єдиного податку 4-ї групи?
8. Вкажіть термін подання податкової декларації з єдиного податку 4-ї групи до податкової інспекції.
9. Яку відповідальність несуть платники єдиного податку 4-ї групи:
 - а) за несвоєчасне подання податкової декларації?
 - б) за заниження суми податку?
 - в) за несвоєчасну сплату податку?

Стислі теоретичні відомості та рекомендації до виконання практичної частини

1. Під час визначення суми єдиного податку 4-ї групи на рік враховують:
 - площу земельної ділянки;
 - грошову оцінку 1 га земельної ділянки;
 - ставку єдиного податку 4 групи.
2. При визначенні суми єдиного податку 4 групи на квартал враховують, що річна сума податку розподіляється за кварталами в таких розмірах:
 - I квартал – 10%;
 - II квартал – 10%;
 - III квартал – 50%;
 - IV квартал – 30%.
3. Сума єдиного податку 4 групи на кожен місяць встановлюється в розмірі третини суми податку, визначеної відповідно на кожний квартал поточного року.

Єдиний податок у 2018 році в Україні для виробників сільськогосподарських товарів, що відносяться до четвертої групи, має кілька особливостей. Базою оподаткування є:

- нормативна грошова оцінка 1 га сільськогосподарських угідь (рілля, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року;
- нормативна грошова оцінка для земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ) з урахуванням певного коефіцієнта індексації.

Для платників єдиного податку 4 групи розмір ставок податку з 1 га сільськогосподарських угідь та / або земель водного фонду залежить від категорії (типу) земель і їх розташування (у відсотках бази оподаткування):

- рілля, сінокоси і пасовища (крім гірських зон та поліських територій, а також сільськогосподарських угідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту) - 0,95%;
- рілля, сінокоси і пасовища в гірських зонах та на поліських територіях - 0,57%;
- багаторічні насадження (крім гірських зон та поліських територій) - 0,57%;
- багаторічні насадження в гірських зонах та на поліських територіях - 0,19%;
- землі водного фонду - 2,43%;
- сільськогосподарські угіддя, що знаходяться в умовах закритого ґрунту - 6,33%.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

Дохід юрособи за 2015 рік становить 10000000 грн. При цьому дохід від сільгосппродукції — 8900000 грн, у т. ч. дохід від вирощування декоративних рослин — 5000000 грн. Чи може така юрособа бути платником єдиного податку 4-ї групи?

ЗАДАЧА 2

СВК "Лідія" є платником єдиного податку 4-ї групи і для ведення товарного сільгоспвиробництва в межах території одного органу місцевого самоврядування (за місцем своєї реєстрації) має у власності сільськогосподарські угіддя: рілля площею 1808 га (нормативна грошова оцінка 1 га - 1650,00 грн), багаторічні насадження площею 130 га (нормативна грошова оцінка 1 га - 2280,00 грн), пасовища - 80 га (нормативна грошова оцінка 1 га - 2280,00 грн) та сіножаті площею 55 га (нормативна грошова оцінка 1 га-1650,00 грн). Розрахуйте податок за рік, і суму сплати поквартально.

ЗАДАЧА 3

Кооператив «Зоря» є сільськогосподарським товаровиробником і зареєстрований платником єдиного податку 4-ї групи. Підприємство має на власному балансі 50 га ріллі та 10 га фруктових садів. У квітні платник отримав в оренду від місцевої сільської ради, яка не є платником єдиного податку 4-ї групи, земельну ділянку площею 5 га у вигляді багаторічних насаджень (ягідники) до вступу їх у пору плодоношення. Необхідно розрахувати суму нарахованого податку і податку до сплати.

ЗАДАЧА 4

Дохід юрособи за 2017 рік становить 5000000 грн. При цьому доходи, отримані від реалізації продукції рослинництва, що вироблена (вирощена) на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності, становить 3000000 грн, доходи, отримані від реалізації продукції тваринництва і птахівництва, становлять 1200000 грн. Дохід від реалізації основного засобу, який був у використанні 5 років, — 100000 грн. Розрахуйте частку сільгосптоваровиробництва. Чи може така юрособа перейти на сплату єдиного податку 4-ї групи?

ЗАДАЧА 5

ТОВ «Агрофірма «Широкі лани Миколаївщини»» станом на 01.01.2017 р. має такі земельні ділянки:

№ з/п розрахунку	Категорія земельних ділянок	Площа (га)	Грошова оцінка 1 га (грн)	Орган самоврядування
1*	Рілля, усього	50	10000,00	Первомайський район Миколаївської області
2*	Сіножаті, усього	50	11000,00	Вознесенський район Миколаївської області
3*	Пасовища, усього	50	10000,00	Вознесенський район Миколаївської області
4*	Багаторічні насадження, усього	50	11000,00	Первомайський район Миколаївської області

Місце реєстрації підприємства – Первомайськ, Миколаївська обл., розрахуйте суму єдиного податку по всіх угіддях і в цілому. Як звітує платник по єдиному податку 4-ї групи.

ЗАДАЧА 6.

На балансі сільгосппідприємства „Світанок" станом на 01.01. поточного року значаться земельні ділянки загальною площею 466 га, у тому числі: рілля - 159 га, сіножаті - 107 га, багаторічні насадження - 200 га. Грошова оцінка 1 га с/угідь становить: для ріллі - 6655,43 грн.; для сіножаті - 3000,62 грн; для багаторічних насаджень - 3251,69 грн. Визначте єдиний

податок 4-ї групи для кожної земельної ділянки, в цілому і скільки підлягає сплаті по кварталах?

ЗАДАЧА 7

Сільськогосподарське підприємство „Світанок” займається переробкою молочної продукції. Підприємство також утримує ферму, на якій вирощує худобу з метою подальшого продажу. Підприємство розміщено на земельній ділянці площею 107 га (пасовища). Грошова оцінка даного гектара - 5600 грн. За минулий рік обсяг виручки від реалізації продукції склав 8905000 грн. До складу виручки увійшла виручка від реалізації продуктів переробки молока - 8000000 грн, а також виручка від реалізації худоби - 905000 грн. Чи може дане підприємство перейти на єдиний податок 4-ї групи, якщо так – розрахуйте його суму.

ЗАДАЧА 8

ПП «Миколаївське» використовує для посівів зернових земельну ділянку площею 10 га (за своїм місцезнаходженням), грошова оцінка 1 га якої становить (умовно) 87000 грн. При цьому загальний обсяг реалізації у 2017 р. становив 500000 грн, у т. ч. продукції власного виробництва — 400000 грн. Підприємством було прийняте рішення про реєстрацію платником єдиного податку 4-ї групи. Чи може підприємство перейти на єдиний податок? Розрахуйте частку доходу від реалізації сільгосппродукції власного виробництва та продуктів її переробки в загальній сумі доходу; розрахуйте суму податку.

ЗАДАЧА 9

Сільгосппідприємство для ведення товарного сільгоспвиробництва в межах території одного органу місцевого самоврядування (за місцем своєї реєстрації) має у власності сільськогосподарські угіддя: ріллю площею 484,8500 га (нормативна грошова оцінка 1 га — 1 650,00 грн), багаторічні насадження площею 48,74 га (нормативна грошова оцінка 1 га — 2 280,00 грн) та ставки для розведення риби і площею 484,8500 га (нормативна грошова оцінка 1 га — 3 650,00 грн.). Розрахуйте загальну суму єдиного податку 4-ї групи на рік і поквартально за ці сільськогосподарські угіддя.

Література:

1. Єдиний налог в 2018 году в Украине. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://maanimo.com/indexes/139690-edinyy-nalog-v-ukraine-razmery-stavok-i-osobennosti-nalogooblozheniya>
2. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: / Н. В. Гавриленко. – Львів : Новий світ-2000, 2008. – 352с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 14

ТЕМА: Визначення податку з доходів фізичних осіб

МЕТА: закріпити знання щодо порядку оподаткування доходів фізичних осіб в Україні, виробити практичні навички щодо обчислення податку на доходи фізичних осіб та заповнення податкової звітності

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Хто є платником ПДФО?
2. Що є об'єктом оподаткування?
3. Що враховується при визначенні суми податку на доходи фізичних осіб?
4. Вкажіть розмір ставок ПДФО?
5. Як визначається сукупний місячний оподаткований дохід?
6. Що таке соціальна податкова пільга?
7. Назвіть види соціальних податкових пільг.
8. Укажіть термін сплати податку на доходи фізичних осіб.

Стислі теоретичні відомості та рекомендації до виконання практичної частини

Розміри ставок ПДФО визначені в ст. 167 ПКУ. Основний ставкою є 18%. Вона застосовується майже для всіх видів доходів громадян заробітна плата; всілякі компенсаційні та заохочувальні виплати, інші виплати та винагороди, які нараховуються у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами; виграш у державну та недержавну грошову лотерею; виграш гравця (учасника), отриманий від організатора азартної гри. і т.д.

Ставка в розмірі 18% застосовується для пасивних доходів: доходи у вигляді відсотків на банківських рахунках (депозит, поточний); процентний (дисконтний) прибуток за іменними ощадними (депозитними) сертифікатами; процентний вклад (депозит), пайова виплата в кредитній спілці дисконтні доходи виплати по облігаціях інвестиційні доходи роялті

Розмір і нарахування прибуткового податку (ПДФО)

При нарахуванні доходів у формі заробітної плати база оподаткування визначається як нарахована заробітна плата, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду. Тут все просто, оскільки підприємства використовують бухгалтерські послуги. При нарахуванні доходів у вигляді винагороди за цивільно-правовими договорами за виконання робіт (надання послуг) база оподаткування визначається як нарахована сума такої винагороди.

Розрахунок податку на доходи громадян

Розглянемо приклад розрахунку прибуткового податку. Законом «Про Державний бюджет України на 2018 рік» встановлено розмір мінімальної заробітної плати - 3723 грн. При цьому з 2016 року скасовано ЄСВ, утримуваний раніше з сум доходів, що виплачуються найманим працівникам.

Нараховано виплату в розмірі 10 000 грн. База оподаткування ПДФО: 10 000 грн.

ПДФО: $10\,000 \times 18\% = 1\,800$.

Військовий збір $10\,000 \times 1,5\% = 150$ грн.

Зарплата до видачі $10\,000 - 1800 - 150 = 8\,050$ грн.

При помилковій або надмірній сплати можливе повернення прибуткового податку з бюджету. Як і раніше, закон передбачає відшкодування прибуткового податку, якщо частина доходу була витрачена на оплату навчання, відсотків по іпотечі, усиновлення дитини і в деяких інших випадках. Багатьох батьків, чії діти навчаються у ВНЗ за умовами контрактів, цікавить відшкодування прибуткового податку за навчання. Сума повертається платнику на підставі заповненої ним декларації та документів, які підтверджують оплату.

З детальною процедурою про те, як повернути прибутковий податок, можна ознайомитися в Порядку, затвердженому наказом Мінфіну від 03.09.2013. № 787, а також Порядком, затвердженим спільним наказом Міндоходів і Мінфіну від 30.12.2013 року №882 / 1 188.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

Зарплата у Іванова В.І становить 1600 гривень. Розрахуйте всі утримання із його заробітної плати і визначте суму заробітної плати, яку він отримає на руки.

ЗАДАЧА 2

У батьків на вихованні перебуває двоє дітей 5 і 8 років. Батько заробляє 3000 гривень на місяць, а мати - 1500 гривень. Визначте ПСП і всі утримання із заробітної плати.

ЗАДАЧА 3

Працівнику підприємства в січні 2015 року нарахували заробітну плату в розмірі 10000 грн і премію за IV кв. у розмірі 5000 грн. Інших доходів у звітному місяці він не отримував. Розрахуйте суму заробітної плати, яку він отримає на руки.

ЗАДАЧА 4

Працівникові підприємства (бухгалтеру) у січні нарахували заробітну плату в розмірі 8000 грн. Крім того, в січні працівник отримав новорічний подарунок від фірми - ноутбук вартістю 7 000 грн. Як такі доходи обкладати ПДФО і в якій послідовності застосовувати шкалу оподаткування?

ЗАДАЧА 5

Працівникові (основне місце роботи) встановлено посадовий оклад - 2600 грн, а працює він на 0,5 ставки. Визначте суму зарплати, яку працівник отримає на руки.

ЗАДАЧА 6

На підприємстві встановлено такі строки виплати заробітної плати: 17 числа аванс за першу половину місяця; 2 числа наступного місяця – остаточний розрахунок. Згідно з колективним договором аванс працівникам виплачується за фактично відпрацьований час. Відповідно до графіка роботи, встановленого на підприємстві, у березні 2018 року 21 робочий день. Зарплата за першу половину місяця нараховується за 11 робочих днів з 01 березня по 17 березня. Посадовий оклад Степаненка М.К. дорівнює 2300 грн. Визначте всі утримання із заробітної плати Степаненка і скільки зарплати він отримає на руки.

ЗАДАЧА 7

Іваненко О.Я. в лютому 2018 року було нараховано 17536,00 грн. Визначте ПДФО і військовий збір.

ЗАДАЧА 8

Щомісячна зарплата працівниці підприємства становить 2 500 грн. У січні їй було нараховано відпусткові за січень і лютий у сумі 4800 грн (у т. ч. за січень – 2500 грн, за лютий – 2300 грн) Відпусткові було включено до січної зарплати. Визначте всі утримання із заробітної плати

ЗАДАЧА 9

Щомісячна зарплата працівниці підприємства становить 1 900 грн. Вона має трьох дітей 4, 6, 9 років. Визначте всі утримання із заробітної плати

ЗАДАЧА 10.

Працівнику Соболеву Д.С. в лютому поточного року нараховано за основним місцем роботи:

- зарплату – 3463,50 грн;
- премію – 500,00 грн;
- компенсацію за невикористану відпустку – 685,90 грн;
- вартість лікування за рахунок коштів підприємства – 1350,5 грн.

Працівник має посвідчення інваліда I групи.

Необхідно обчислити податок на доходи фізичних осіб, який слід утримати з працівника.

ЗАДАЧА 11

Самотній матері, яка виховує дитину - інваліда 2002 р. н., нараховано за місцем роботи: зарплата – 2215,70 грн, премія – 250,0 грн. Є заява на застосування податкової соціальної пільги.

Необхідно утримати податок на доходи фізичних осіб.

ЗАДАЧА 12

.Обчислити суму податку на доходи фізичних осіб за такими даними:

Посада	П.І.Б.	Нараховано заробітної плати (грн)	Примітка
Директор	Громов В.І.	12550,0	
Головний бухгалтер	Миронова О.М.	2272,12	Двоє дітей віком 2 і 8 років, є заява на застосування податкової соціальної пільги
Секретар-референт	Петрова М.М.	2283,4	Є заява на застосування податкової соціальної пільги
Комірник	Гуцул Р.В.	2480,85	Герої України. Є заява на застосування податкової соціальної пільги.

ЗАДАЧА 13

Обчислити суму загального місячного оподаткованого доходу та податок на доходи громадянам, які одержали протягом січня такі доходи:

1. Гончар А.М. - заробітну плату - 2315,86 грн, соціальну матеріальну допомогу - 350 грн, дохід, отриманий як додаткове благо -650 грн, чорнобилець 1-ї категорії. Є заява на застосування податкової соціальної пільги.

2. Буров В.О. - інвалід I групи, державну пенсію - 2355 грн.

3. Іванова О.Р. - заробітну плату - 3410,5 грн, винагороду за вислугу років 545,50 грн, одержані аліменти - 720,69 грн, за місцем іншої роботи — 1180,0 грн, крім того є заява на застосування податкової соціальної пільги.

Література:

1. Податковий кодекс. Розділ IV. Податок на доходи фізичних осіб (ст. 162 - 179) .

[Електронний ресурс] / Режим доступу:

<https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/nalogovyi-kodeks/rozdil-iv-podatok-1020941.html>

2. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: / Н. В. Гавриленко. — Львів : Новий світ-2000, 2008. — 352с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 15

ТЕМА: Визначення податку з доходів фізичних осіб за видами доходів

МЕТА: засвоєння теоретичних знань та набуття навичок розрахунку ПДФО за різними видами доходів

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Яка класифікація об'єктів нерухомості для цілей оподаткування податком на доходи фізичних осіб?
2. Охарактеризуйте порядок оподаткування виграшів та призів.
3. Які особливості оподаткування інвестиційного прибутку?
4. Які умови надання безподаткової благодійної допомоги на наукові дослідження?

5. Охарактеризуйте порядок оподаткування операцій з продажу та обміну об'єктів нерухомого майна.
6. Який порядок обчислення і сплати податку за операціями продажу або обміну рухомого майна?
7. Яка класифікація об'єктів спадщини з метою оподаткування доходів фізичних осіб?
8. Які особливості податкового обліку операцій іпотечного житлового кредитування у членів подружжя?
9. На які види поділяється благодійна допомога для цілей оподаткування доходів фізичних осіб?
10. Хто є податковим агентом платника податку - вкладника за договором пенсійного вкладу, учасника недержавних пенсійних фондів?

Тести

Оберіть єдино правильну відповідь:

1. Коефіцієнт для визначення частини суми процентів за іпотечними кредитами розраховується шляхом:
 - а) ділення фактичної площі житла на мінімальну площу житла;
 - б) ділення мінімальної площі житла на фактичну площу житла;
 - в) ділення мінімальної загальної площі житла на 1.
2. При отриманні спадщини спадкоємцем від спадкодавця – нерезидента використовується ставка:
 - а) 5 % до об'єкта спадщини;
 - б) 15 % до об'єкта спадщини;
 - в) 30 % до об'єкта спадщини.

Стислі теоретичні відомості та рекомендації до виконання практичної частини

Оподаткуванню підлягають такі доходи: 1. Для резидентів: загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід; доходи з джерела їх походження в Україні, остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання); іноземні доходи - доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України. 2. Для нерезидентів: загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід; доходи з джерела їх походження в Україні, остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, компенсації).

Прибутковий податок з лікарняного листа розраховується та сплачується на загальних підставах.

Згідно зі ст.172 ПКУ прибутковий податок при продажу нерухомості оплачується в розмірі 5% від вартості нерухомості тільки за наявності умови про те, що нерухомість (її частину) знаходиться у власності продавця менше трьох років.

Дохід, отриманий при продажу квартири як другого об'єкта житлової нерухомості, що продається протягом одного календарного року, підлягає оподаткуванню за ставкою 5%.

Прибутковий податок з продажу автомобіля сплачується за ставкою: 5% - при другій і наступних продажах протягом календарного року 5% - при продажу вантажного автомобіля (ст. 173 ПКУ) не обкладається - при продажу одного легкового автомобіля (мотоцикла, мопеда) протягом одного податкового року.

Виділимо основні нюанси оподаткування доходів громадян: уніфікована ставка податку - 18%; розмір податкової соціальної пільги - 50% від суми прожиткового мінімуму; податок на дивіденди - 9% від суми, отриманої від підприємства-єдиноподатника (5% від підприємства на загальній системі оподаткування); скасована подача річної декларації у разі

отримання доходів виключно від податкових агентів; уточнено порядок оплати авансу з податку для фізосіб-підприємців (три аванси замість чотирьох);

Ставка податку на доходи фізичних осіб

Розміри ставок ПДФО визначені в ст. 167 ПКУ. Основною ставкою є 18%. Вона застосовується майже для всіх видів доходів громадян, отриманих як заробітна плата; всілякі компенсаційні та заохочувальні виплати, інші виплати та винагороди, які нараховуються у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами; виграш у державну та недержавну грошову лотерею; виграш гравця (учасника), отриманий від організатора азартної гри. і т.д.

Ставка в розмірі 18% застосовується для пасивних доходів: доходи у вигляді відсотків на банківських рахунках (депозит, поточний); процентний (дисконтний) прибуток за іменними ощадними (депозитними) сертифікатами; процентний вклад (депозит), пайова виплата в кредитній спілці дисконтні доходи виплати по облігаціях, інвестиційні доходи, роялті. Дивіденди обкладаються двома способами: отримання дивідендів від підприємства, яке перебуває на загальній системі оподаткування, оподатковуються за ставкою 5% дивіденди від підприємства-неплатника податку на прибуток (в т.ч. єдиноподатники) - оподатковуються за ставкою 9%.

Ставка 15% застосовується для бази оподаткування щодо доходів, нарахованих як пенсія, сума якої перевищує встановлений державою розмір суми довічного утримання. Ставка 10% застосовується для зарплати шахтарів, зайнятих на підземних роботах повний робочий день і не менше 50% річного робочого часу, а також працівників відповідних державних воєнізованих аварійно-рятувальних служб (п.167.4 ПКУ).

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

Спадкоємець Бородін Т.Г. одержав в 2017 р. таку спадщину від тітки: 1) будинок вартістю 240000,00 грн; 2) автомобіль вартістю 18000,00 грн; 3) акції на суму 50000,00 грн; 4) грошові кошти в сумі 25000 грн; 5) вклад в установі Ощадбанку СРСР покладений в 1988 році в сумі 3000 грн. Розрахуйте ПДФО зі спадщини.

ЗАДАЧА 2

Нерезидент отримав у спадщину від резидента земельну ділянку, оціночна вартість якої — 40000 грн. З такої спадщини нерезидент має сплатити ПДФО. Розрахуйте його суму.

ЗАДАЧА 3

Громадянину нараховано за місяць відсотки у розмірі 2500 грн на вкладений в український банк депозит. Розрахуйте ПДФО і скільки він отримає на руки.

ЗАДАЧА 4.

Дочка успадкувала від батька квартиру вартістю 450000 грн. Розрахуйте ПДФО і скільки він отримає на руки.

ЗАДАЧА 5

Онука отримала в дарунок від бабусі будинок оціночної вартості 145 000 грн. Розрахуйте ПДФО і скільки вона повинна сплатити податку зі спадщини.

ЗАДАЧА 6

Син, громадянин Молдови, отримав у подарунок від матері, громадянки України, квартиру (оціночна вартість 248000 грн) та автомобіль (оціночна вартість 190000 грн) . Розрахуйте ПДФО і скільки вона повинна сплатити податку зі спадщини.

ЗАДАЧА 7

Фізичною особою 15.04.2017 р. продано земельну ділянку, дохід від відчуження ділянки склав 555125,00 грн. Окрім цього, на початку січня, а саме, 04.01.2017 року, продано квартиру,

що знаходилась у власності з 2014 року. Дохід від продажу квартири склав 288000 грн. Окрім цього, платником 18.07.2017 року продано будинок, яким продавець володів з квітня 2003 року. Дохід від продажу будинку склав 455789 грн. Необхідно визначити дохід від відчуження зазначених об'єктів нерухомості та податок, що необхідно сплатити.

ЗАДАЧА 8

Фізичною особою продано 17.05.2017 р. легковий автомобіль. Дохід від його відчуження склав 122222 грн. 18.04.2017- катер. Дохід від продажу водного транспортного засобу склав 222222 грн. Необхідно визначити податок, що необхідно сплатити.

ЗАДАЧА 9

Фізичною особою продано: 15.01.2017 р. квартиру, яка у володінні з 15.01.2014 р. Сума компенсації від відчуження такого об'єкту склала 288177 грн; 22.02.2017 р. будинок, яким продавець володів з квітня 2003 року. Дохід від продажу будинку 455789 грн; 23.02.2017 р. садовий будинок, яким продавець володів з квітня 2001 року. Сума компенсації від відчуження такого об'єкту склала 188177 грн. 18.04.2017 р. катер. Сума компенсації від відчуження такого об'єкту склала 222222 грн. Необхідно визначити податок, що необхідно сплатити.

ЗАДАЧА 10

Фізичною особою продано: 16.05.2017 р. мопед. Дохід від продажу мопеду склав 22222 грн. 17.05.2017 р. легковий автомобіль. Сума компенсації від відчуження автомобіля склала 122222 грн. Необхідно визначити податок, що необхідно сплатити.

ЗАДАЧА 11

Фізособа уклала договір страхування нерухомого майна — житлового будинку — строком на рік зі сплатою 200 грн страхових внесків щомісяця. Страхова сума договору 200 тис. грн дорівнює оціночній вартості будинку. На момент настання страхового випадку (пожежа) страхувальник сплатив внески за 6 місяців (1200 грн). Збитки визнано в сумі 120 тис. грн, які було перераховано страховиком фізособі. Необхідно визначити податок, що необхідно сплатити.

ЗАДАЧА 12

Фізична особа за договором довгострокового страхування життя отримує страхову виплату в сумі 188 120,403 грн. Розрахуйте суму податку і скільки страхової виплати вона отримає на руки.

ЗАДАЧА 13

Підприємство надає фізичній особі нецільову благодійну допомогу в розмірі 5000 грн. Розрахуйте суму податку і скільки допомоги вона отримає на руки.

ЗАДАЧА 14

Благодійником у банк було покладено ендавмент на набувача благодійної допомоги в сумі 30000 грн на 6 місяців з нарахуванням простих відсотків 15 % на суму такого ендавменту. Розрахуйте суму податку і скільки він отримає на руки.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.10 р. № 2755-VI (зі змін і доп.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : .
2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]. : [Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV, зі змін.] – Режим доступу : .

3. Про оплату праці [Електронний ресурс].: [Закон України від 24.03.95 р. №108/95-ВР, зі змін і доп.] – Режим доступу .:

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 16

ТЕМА: Визначення податкових зобов'язань за спрощеною системою оподаткування

МЕТА: засвоєння теоретичних знань та набуття навичок розрахунку єдиного податку за різними групами платників

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Що таке спрощена система оподаткування?
2. Хто може бути платником єдиного податку?
3. Хто не може бути платником єдиного податку?
4. При дотриманні яких умов можна перейти на спрощену систему оподаткування?
5. Від сплати яких податків і зборів звільнені єдиноподатники?
6. Які види діяльності можуть здійснювати фізичні особи – підприємці: а) першої групи; б) другої групи; в) третьої групи?
7. Які види діяльності заборонені для платників єдиного податку – а) юридичних осіб? б) фізичних осіб – підприємців другої групи?
8. Що включається до доходів для цілей стягнення єдиного податку?
9. Що не є доходом та не включається до доходу для цілей стягнення єдиного податку?
10. Дата формування доходу для цілей стягнення єдиного податку?
11. Ставки єдиного податку
12. Який податковий період встановлено для єдиноподатників?
13. Хто може отримати право роботи в першій групі і за яких умов?
14. Хто може працювати в другій групі і за яких умов?
15. Хто може працювати в третій групі і за яких умов?

Методичні рекомендації з виконання практичних занять

Під час вирішення завдань враховуються такі особливості чинного порядку оподаткування єдиним податком:

- 1) єдиний податок віднесено до місцевих податків, тобто таких, які встановлюються на певній території органами місцевого самоврядування;
- 2) ставки єдиного податку для платників першої – другої груп встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру мінімальної заробітної плати (далі – МЗП), встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року. Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними та міськими радами для фізичних осіб-підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності з розрахунку на календарний місяць;
- 3) згідно з п. 293.6 ст. 293 Податкового кодексу, у разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп кількох видів господарської діяльності застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарської діяльності;
- 4) згідно з положенням п. 293.4 ст. 293 Податкового кодексу, у разі перевищення встановленого граничного обсягу доходу, сума перевищення обкладається за ставкою 15 %;
- 5) доходом платника єдиного податку – юридичної особи – є будь-який дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі. У цьому разі, згідно з Податковим кодексом, сума ПДВ до складу доходу не включаються. До суми доходу

платника єдиного податку третьої групи, який є платником ПДВ, включається сума кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності;

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

СИТУАЦІЇ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

Ситуація 1

Платник єдиного податку 1-ї групи, який займається роздрібним продажем товарів населенню на ринку, у 2 кварталі 2017 року отримав дохід 302 тис. грн. Які дії припускає така ситуація для платника?

Ситуація 2

Фізична особа – платник єдиного податку 3-ї групи, неплатник ПДВ, вирішив із 3 кварталу 2018 року перейти до 1-ї групи. Обсяг його доходу за 2017 рік становить 350 тис. грн. Чи можливо це?

Ситуація 3

Єдиноподатник 1-ї групи, який займається роздрібним продажем товарів населенню на ринку, у 2 кварталі 2018 року переніс своє робоче місце в магазин, розташований у торговельному центрі, який побудований на ринку. Чи дотримані критерії відповідності групи?

Ситуація 4

Згідно з умовами ЗЕД-контракту юрособа – єдинник третьої групи (3%) 7 квітня 2018 року отримав від нерезидента передоплату за товар у сумі 10 тис. дол. США. 8 квітня на поточні рахунки єдинника надійшло 2500 дол. США і 204 000 грн. Курс НБУ на 08.04.18 р. – 27 грн. за 1 дол. США. Який дохід єдинника від отримання іновалютної виручки?

Ситуація 5

Покупець перерахував єдиннику 10000 дол. США. Фактично до єдинника дійшло тільки 9975 дол. США. (25 дол. США утримав банк при переказі коштів) З якої суми буде визначатися дохід єдинника?

Ситуація 6

- а) отримання передоплати – на загальній системі, відвантаження – на єдиному податку
- б) відвантаження на загальній системі оподаткування, оплата на єдиному податку;
- в) оприбуткування – на загальній системі оподаткування, оплата та реалізація – на єдиному податку;
- г) перерахування передоплати – на загальній системі, оприбуткування та реалізація – на єдиному податку
- д) придбання – на ЄП, відвантаження – на загальній системі;
- е) придбання та реалізація – на ЄП, оплата – на загальній системі;
- ж) отримання передоплати – на ЄП, реалізація – на загальній системі

Ситуація 7

За 1 квартал 2018 року дохід юрособи – єдинника, зареєстрованого платником ПДВ (3%), становить 1920 тис. грн, включаючи ПДВ. Із них на поточний рахунок було перераховано 1200

тис. грн, а на суму 720 тис. грн. був проведений взаємозалік зустрічних вимог. Чи дотримані критерії?

ЗАДАЧА 1

За 1 квартал 2018 року дохід юрособи-платника єдиного податку, зареєстрованого платником ПДВ, становить 1920000 грн(з ПДВ). Із них на поточний рахунок було перераховано 1200000 грн., а на суму 720000 було проведено взаємозалік зустрічних вимог. Розрахуйте суму єдиного податку.

ЗАДАЧА 2

Приватний підприємець 2-ї групи єдиного податку, має три найманих працівники, здійснює пошиття одягу. Загальний його дохід за 2017 рік, за даними Книги обліку доходів, склав 200 000 грн. Також він отримав дохід 9000 грн від діяльності, яка не вказана в реєстрі платника єдиного податку – 95.23. Ремонт взуття та шкіряних виробів». Скільки єдиного податку повинен сплатити підприємець?

Задача 3

10.01.2018 - підприємець реалізував товар на суму 2 000 грн;

15.02.2018 - підприємець реалізував товар на суму 3 000 грн;

15.02.2018 - попередньому покупцю не сподобався товар, та він вирішив його повернути. Підприємець повертає гроші покупцю 2 000 грн.

16.02.2018 - юридича особа подарувала підприємцю товари на суму 1 000 грн;

20.03.2018 - підприємець реалізував товар на суму 5000 грн;

21.03.2018 - колись давно, три роки тому, підприємець отримав товари, за які одразу не розрахувався (у нього виникла кредиторська заборгованість перед своїм постачальником). Пройшло три роки, проте ФОП досі не заплатив за отриманий товар.

21.03.18 строк позовної давності щодо кредиторської заборгованості сплинув. Сума заборгованості складає 4 000 грн.

22.03.2018 - здійснено взаємозалік взаємних зустрічних вимог (або бартер) на суму 2 000 грн.

а) розрахуйте єдиний податок для платника 2 групи; б) 3-ї групи без сплати ПДВ; в)з групи зі сплатою ПДВ

ЗАДАЧА 4

Підприємство "А" - платник 5% єдиного податку - отримало у вересні від підприємства "А" передоплату за товар, але товар у цьому місяці покупцеві не був відвантажений; підприємству "Б" було відвантажено товар на суму 1200 грн - розрахунок проведено також у вересні, підприємству "В" - на 1300 грн, - це підприємство не розрахувалось за товар; від підприємства "Д" надійшла безоплатна фінансова допомога в розмірі 500 грн.

ЗАДАЧА 5

Протягом лютого 2018 р. підприємець (друга група платників єдиного податку) отримав такі доходи:

07.02.2018 р. — на банківський рахунок підприємця надійшли кошти від продажу товарів: від першого покупця — у сумі 20 000 грн., від другого — у сумі 30 000 грн;

10.02.2018р. — отримано від покупця на банківський рахунок передоплату за товар у сумі 40 000 грн;

16.02.2018 р. — частково повернуто передоплату за товар покупцю у розмірі 5000 грн;

21.02.2018 р. — надійшли кошти від продажу товарів на банківський рахунок підприємця (3000 грн.) та отримано готівку від продажу товарів (2000 грн);

23.02.2018 р. — підприємець безоплатно отримав товари на суму 1000 грн;

24.02.2018 р. — закінчився строк позовної давності за кредиторською заборгованістю на суму 2500 грн;

28.02.2018р. — надійшли кошти (доходи) на банківський рахунок підприємця від діяльності, не зазначеної у свідоцтві, — 60 000 грн. Визначте суму єдиного податку до сплати.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Інформаційний ресурс Бухгалтерія. – Режим доступу : www.buhgalteria.com.ua. 28.
3. Інформаційний ресурс Ліга Бізнес-Інформ. – Режим доступу : www.liga.net.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 17

ТЕМА: Визначення плати за землю

МЕТА: поглиблення теоретичних знань, що були отримані у ході лекційної та самостійної роботи та набуття практичних навичок щодо визначення плати за землю

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Наведіть поняття, види і економічне значення плати за землю в Україні.
2. Які існують форми плати за землю в Україні.
3. Охарактеризуйте грошову оцінку земель як правовий засіб забезпечення справляння плати за землю в Україні.
4. Назвіть правові підстави і порядок справляння податку на землю в Україні.
5. Охарактеризуйте орендну плату як форму плати за землю в Україні.
6. Наведіть порядок формування бази оподаткування плати за землю в Україні.
7. У чому полягає зв'язність з земельного податку

Методичні рекомендації щодо виконання практичних завдань

Згідно з нормами Податкового кодексу і Рішення місцевих рад під час розрахунку податкових зобов'язань земельного податку необхідно враховувати такі особливості:

1) нарахування фізичним особам сум податку проводиться контролюючими органами, які видають платникові до 1 липня поточного року податкове повідомлення-рішення про внесення податку. Базою оподаткування земельним податком, згідно з положенням пп. 271.1.1 ст. 271 Податкового кодексу, є нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації.

Базою оподаткування є нормативна грошова оцінка (далі – НГО) земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації або площа земельних ділянок, НГО яких не проведено (п. 271.1 ПК). Рішення рад відносно НГО земельних ділянок, розміщених у межах населених пунктів, повинні офіційно оприлюднитися відповідними органами місцевого самоврядування до 15 липня року, що передує бюджетному періоду, у якому планується застосування НГО або змін (плановий період) (п. 271.2 ПК). Якщо такий порядок не дотримано, норми відповідних рішень застосовуються не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим. Коефіцієнт індексації щорічно розраховується та оприлюднюється до 15 січня Держземагентством. Цей обов'язок покладено на нього нормою п. 289.2 ПК.

Слід звернути увагу на вимоги ст. 281 Податкового кодексу, згідно з якою для ряду фізичних осіб передбачено пільги з земельного податку шляхом звільнення від оподаткування частини площі земельної ділянки; 2) згідно з положенням ч. 2 п. 286.6 ст. 286 Податкового кодексу, за земельну ділянку, на якій розташована будівля, що перебуває у спільній частковій власності кількох юридичних або фізичних осіб, податок нараховується з урахуванням прибудинкової території кожному з таких осіб пропорційно належній частці кожної особи; 3) згідно з Переліком пільг, встановлених Податковим кодексом, від сплати земельного податку звільняються фізичні особи, які виховують трьох і більше дітей віком до 18 років. Звільнення від сплати податку за земельні ділянки, передбачене для відповідної категорії фізичних осіб, поширюється на одну земельну ділянку за кожним видом використання у межах граничних норм. Оскільки одному з дітей 17 травня виповнилося 18 років, право на пільгу було втрачено. Відповідно до п. 284.2 ст. 284 Податкового кодексу, у разі втрати права на пільгу протягом року податок сплачується, починаючи з місяця, що настає за місяцем, у якому втрачено це

право, тобто починаючи з червня; 4) базою оподаткування земельним податком земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено, є площа таких ділянок.

Згідно з положенням п. 277.1 ст. 277 Податкового кодексу, ставка податку за земельні ділянки, розташовані за межами населених пунктів, встановлюється у розмірі не більше 5 % від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по області. Показники нормативної грошової оцінки 1 гектара сільськогосподарських угідь (ріллі та перелогів, багаторічних насаджень, природних сіножатей, пасовищ) у середньому по Україні та в розрізі регіонів оприлюднює Державне агентство земельних ресурсів України. У разі відсутності затверджених органом місцевого самоврядування ставок плати за землю на поточний рік відповідно до пп. 12.3.5 ст. 12 Податкового кодексу, використовуються ставки, що діяли у попередньому році – 5 % від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по області.

Розрахунок земельного податку проводять за формулою 1:

$$П_З = Д_З \times Ц \times С_Н, \quad (1)$$

де $Д_З$ – площа оподатковуваної ділянки землі. Одиниця площі оподатковуваної земельної ділянки:

– у межах населеного пункту - 1 (один) метр квадратний (кв. метр);

– за межами населеного пункту - 1 (один) гектар (га);

$Ц$ – нормативна грошова оцінка земельних ділянок, гривень (додаток № 9);

$С_Н$ – ставка земельного податку у відсотках від грошової оцінки (додаток №9).

Центральний орган виконавчої влади з питань земельних ресурсів за індексом споживчих цін за попередній рік щороку розраховує величину коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земель, на який індексується нормативна грошова оцінка сільськогосподарських угідь, земель населених пунктів та інших земель несільськогосподарського призначення за станом на 1 січня поточного року, що визначається за формулою 2:

$$Кі = [I - 10]:100, \quad (2)$$

де I - індекс споживчих цін за попередній рік.

Коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель застосовується кумулятивно залежно від дати проведення нормативної грошової оцінки земель.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

У торговельного підприємства є у власності земельна ділянка площею 3,5 га, на якій розташовані склади. Пільг із земельного податку в підприємства немає. НГО земельної ділянки на 1 січня 2018 року – 71 200 грн за 1 га, коефіцієнт індексації – 1,433. Визначте річну і місячну суму земельного податку.

ЗАДАЧА 2

Підприємство 01.03.18 р. зареєструвало право власності на земельну ділянку категорії «землі промисловості» площею 2800 м². НГО земельної ділянки не проведено. НГО 1 га ріллі по області – 70 000 грн, коефіцієнт індексації – 1,433. Визначте суму земельного податку, яку підприємство повинне сплатити за весь період і щомісячно.

ЗАДАЧА 3

СТЗОВ "Мрія" має такі види земельних угідь (за даними кадастрової книги): рілля - 1468 га, багаторічні насадження -412 га; землі населених пунктів - 50 га. Довідкою відділу земельних ресурсів встановлено вартість зазначених угідь: рілля - 56400,00 грн/га;

багаторічні насадження - 43000,00 грн/га; землі населених пунктів - 63000,00 грн/га. Коефіцієнт функціонального використання земель населених пунктів складає 1,433, сільгоспугідь – 1,2. Розрахуйте податок за землю по всіх угіддях окремо і загальну суму до сплати, суму щомісячного податку.

ЗАДАЧА 4

ПСП «Сад» має такі види земельних угідь (за даними кадастрової книги): пасовища - 450 га, багаторічні насадження -40 га; озера - 30 га. Довідкою відділу земельних ресурсів встановлено вартість зазначених угідь: пасовища- 33200,00 грн/га; багаторічні насадження - 47000,00 грн/га; водойми - 59000,00 грн/га. Коефіцієнт функціонального використання сільгоспугідь – 1,2. Розрахуйте податок за землю по всіх угіддях окремо і загальну суму до сплати, суму щомісячного податку

ЗАДАЧА 5

Підприємство уклало договір 20.03.18 р., а зареєструвало його 25.04.18 р. Згідно з договором воно бере під оренду ділянку площею 9,7 га із цільовим призначенням - землі промисловості. НГО ділянки на момент укладання договору – 22 237 300 грн. Сума орендної плати на рік за договором – 960 000 грн. Коефіцієнт індексації – 1,433. Перевірте, чи виконується умова Податкового кодексу про мінімальний розмір орендної плати.

ЗАДАЧА 6

У громадянина Іванова, який проживає в місті, у власності є земельна ділянка під житловим будинком площею 0,1 га, під дачним будинком – 0,1 га, під гаражем 0,01 га. Грошова оцінка землі – 58450 грн/га. Коефіцієнт індексації – 1,433. Розрахуйте податок за землю.

ЗАДАЧА 7

У громадянина Іванова, який проживає в сільській місцевості, у власності є земельна ділянка під житловим будинком площею 0,25 га, під господарськими угіддями - 0,15 га, під особистим селянським господарством – 3 га. Грошова оцінка землі для населеного пункту – 49650 грн/га, сільськогосподарського призначення – 35600 грн/га. Коефіцієнт індексації – 1,433. Розрахуйте податок за землю.

ЗАДАЧА 8

Земельна ділянка – сільськогосподарські угіддя, загальною площею 30 га належить одночасно трьом власникам з однаковою часткою володіння. НГО землі – 67890 грн/га. сільгоспугідь – 1,2. Розрахуйте податок за землю для всіх землевласників окремо і загальну суму до сплати, суму щомісячного податку.

ЗАДАЧА 9

Земельна ділянка – сільськогосподарські угіддя, загальною площею 50 га належить одночасно двом власникам з часткою володіння – 30 і 70%. НГО землі – 77090 грн/га. сільгоспугідь – 1,2. При цьому 3 га землі перебувають у стадії сільськогосподарського освоєння. Розрахуйте податок за землю для всіх землевласників окремо і загальну суму до сплати, суму щомісячного податку.

ЗАДАЧА 10

Земельна ділянка загальною площею 15 га ТОВ «Всесвіт» зайнята основними, підсобними, допоміжними будівлями і спорудами промислового призначення, НГО – 67850 грн/га. Також підприємство має у власності землі водного фонду загальною площею 30 га, в т.ч. що використовується для рибогосподарства - площею 10 га, інша площа зайнята болотами, береговими смугами водних шляхів. НГО землі – 98890 грн/га. Коефіцієнт індексації – 1,433. Розрахуйте податок за землю: загальну суму до сплати і суму щомісячного податку.

ЗАДАЧА 10

Підприємство 01.04.18 р. зареєструвало право власності на земельну ділянку категорії «землі сільськогосподарського призначення» площею 4000 м², з них – 1000 м² застосовується

як господарські шляхи, полезахисні лісосмути. НГО земельної ділянки не проведено. НГО 1 га ріллі по області – 60 000 грн, коефіцієнт індексації – 1,433. Визначте суму земельного податку, яку підприємство повинне сплатити за весь період і щомісячно.

ЗАДАЧА 11

Підприємство орендує у фізичної особи земельну ділянку площею 2 га. Нормативна грошова оцінка 1 га землі – 60230 грн/га. Індексацію не проведено. Розрахуйте всі податки, пов'язані з орендою землі для орендодавця .

ЗАДАЧА 12

Підприємство орендує у платника єдиного податку другої групи земельну ділянку з об'єктом нерухомості, яка перебуває в його власності площею 1 га. Загальна площа земельної ділянки – 1,5 га. Нормативна грошова оцінка 1 га землі – 40230 грн/га. Індексацію не проведено. Розрахуйте податок на землю .

ЗАДАЧА 13

Підприємство орендує у платника єдиного податку третьої групи приміщення в нерухомому об'єкті, розташоване на земельній ділянці 1 га, яка перебуває в його власності. Частка площі земельної ділянки, яка припадає на орендоване приміщення – 1/3. Нормативна грошова оцінка 1 га землі – 70430 грн/га. Індексація-1,433. Розрахуйте податок на землю .

Тестові завдання

Наведіть єдино правильну відповідь

1. Власники землі та землекористувачі, крім орендарів, сплачують:

- а) земельний податок;
- б)орендну плату;
- в)плату за землю.

2. Пільгами щодо плати за землю є:

- а)часткове звільнення на певний строк;
- б)відстрочення платежів;
- в)зниження ставки податку.

4. Власники землі і орендарі сплачують:

- а)земельний податок;
- б)орендну плату;
- в)плату за землю.

5. Податок на земельні ділянки сільськогосподарського призначення, справляється в розмірі:

- а)1 % від земельного податку;
- б)0,02 % від земельного податку;
- в)100%.

8. Пільги з земельного податку передбачені для:

- а) інвалідів I і 2 групи
- б) вдов і вдівців;
- в)платникам єдиного податку 1-3 групи.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Інформаційний ресурс Бухгалтерія. – Режим доступу : www.buhgalteria.com.ua. 28.
3. Інформаційний ресурс Ліга Бізнес-Інформ. – Режим доступу : www.liga.net.

4. Поняття: плата за землю, земельний налог, арендна плата [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.juridicheskij-supermarket.ua/page_nalog-na-zemlyu.html
5. Податкова система: практикум: Навч. посіб.: / Н. В. Гавриленко. – Львів : Новий світ-2000, 2008. – 352с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 18

ТЕМА: Визначення плати за ресурси та послуги

МЕТА: закріпити рівень теоретичних знань щодо ресурсних платежів, досягти розуміння студентами на практиці застосовувати отримані знання з обчисленням даних платежів

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

Дати відповідь на питання з кожного виду ресурсного платежу:

збору за використання лісових ресурсів, збору за використання радіочастотних ресурсів, рентної плати за надрокористування, рентної плати за водокористування

1. Хто є платниками даного ресурсного платежу?
2. Що є об'єктом оподаткування щодо даного виду ресурсу?
3. Що є базою оподаткування щодо даного виду ресурсу?
4. Який термін подачі звітності і сплати?
5. Відповідальність платників.

Стислі теоретичні відомості, методичні рекомендації, формули для виконання практичної частини

Об'єктом оподаткування **рентної плати** є ширина смуги радіочастот, що визначається як частина смуги радіочастот загального користування у відповідному регіоні та зазначена в дозволі на експлуатацію радіоелектронного засобу та випромінювального пристрою для технологічних користувачів та користувачів, які користуються радіочастотним ресурсом (далі - РЧР) для поширення телерадіопрограм або в ліцензії на користування РЧР (п. 254.3 Податкового кодексу України).

Обчислення суми рентної плати відбувається по кожному регіону окремо з урахуванням виду радіозв'язку, ширини смуги радіочастот та розміру встановлених ставок. Розрахунок рентної плати наведено в таблиці 1 нижче:

Таблиця 1

Розрахунок рентної плати за використання радіочастотного ресурсу

Вид радіозв'язку (ст. 254.4 ПКУ)	Діапазон радіочастот (МГц)	Коефіцієнт	Ставка рентної плати за 1 МГц полоси радіочастот в місяць, гривень	Податкове зобов'язання з рентної плати (наприклад, для смуги радіочастот шириною 40 МГц (20 МГц для використання коефіцієнта)) (2 x 3 x 4)
Радіозв'язок у системі передавання даних з використанням шумоподібних сигналів	1427-2400 МГц	-	26,211	40x26,211= 1048,44
	2400-2483,5 МГц	-	26,211	
	5150-5850 МГц	-	26,211	

Радіозв'язок в багатоканальних розподільчих системах для передавання та ретрансляції телевізійного зображення, передавання звуку, цифрової інформації	2-7 ГГц	-	45,83	40x45,83= 1833,20
	Для ширини полоси радіочастот до 30 МГц (15 x 2)	0,75	45,83	20x0,75x45,83=687,45
	10-42,5 ГГц	-	16,37	40x16,37= 654,80
	Для ширини полоси радіочастот до 30 МГц (15 x 2)	0,75	16,37	20x0,75x45,83= 245,55

Розрахунок збору за спеціальне водокористування

Збір на воду розраховується відповідно до п. 14 Порядку № 1494). Розрахунковим періодом є квартал. Розрахунок заповнюється за формою додатка 2 до Інструкції № 231 та протягом 40 календарних днів, що настають за останнім днем звітного кварталу, подається платником за місцем своєї податкової реєстрації. У разі перевищення встановленого річного ліміту збір на воду розраховується в п'ятикратному розмірі від нормативу для обсягу води, використаного понад ліміт (п. 6.5 Інструкції № 231).

Приклад

Приватне підприємство займається виготовленням кондитерських виробів. В укладеному з Водоканалом договорі річний ліміт встановлений в розмірі 1200,0 куб. м. Припустимо, що Водоканал рахунок підприємству виставляє не щомісяця, а щокварталу. І за 1-й квартал 20xx року на підставі отриманих від підприємства показань лічильника Водоканал у виставленому підприємству рахунку розраховував по воді 100,0 куб. м, по стокам- 70,0 куб. м. За 2-й квартал: по воді - 200,0 куб. м, по стокам - 200,0 куб. м. Тоді Розрахунок за 1-е півріччя 20xx р, поданий підприємством до податкової інспекції за місцем своєї реєстрації, буде заповнений в такий спосіб.

Показник	Одиниця виміру	Код рядка	Назви водогосподарських систем	Загально-державного значення	Місцевого значення	Усього
1	2	3	4	5	6	7
Установлений річний ліміт використання водних ресурсів	куб. м	01	1200,0	...		1200,0
Обсяг фактично використаної води з урахуванням втрат у системах водопостачання, усього:	куб. м	02	570,0 ¹	...		570,0
у межах установленого річного ліміту	куб. м	03	570,0	...		570,0
понад установлений річний ліміт (р. 02 - 01)	куб. м	04		...		
Обсяг води, пропущеної через турбіни гідроелектростанцій	куб. м	05		...		
Нормативи збору:				...		
з поверхневих водних об'єктів:	коп./куб. м		11,5	...		11,5
за підземні води:	- " -	06		...		
...						
Нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів у межах установленого річного ліміту з початку року (р. 03 x р. 06 x р. 07)	грн.	08	65,55 ²	...		65,55
Нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів понад установлений річний ліміт з початку року (р. 04 x р. 06 x р. 07) x 5	грн.	09		...		
Нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів з початку року, усього (р. 08 + р. 09)	грн.	10	65,55	...		65,55
а) у т. ч. за спеціальне використання з поверхневих водних об'єктів	грн.	11	65,55	...		65,55
б) за спеціальне використання з підземних вод	грн.	12		...		
Нарахована сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики з початку року (р. 05 x р. 06)	грн.	13	x	...	x	
Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів за попередній звітний період*	грн.	14	19,55 ³	...		19,55
Нарахована сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики за попередній звітний період*	грн.	15	x	...	x	
Нараховано в звітному кварталі збору за спеціальне використання водних ресурсів, усього (р. 10 - р. 14):	грн.	16	46,00 ⁴	...		46,00
а) у т. ч. до Державного бюджету	грн.	17	46,00	...	x	460,00
б) у т. ч. до місцевого бюджету	грн.	18	x	...		

¹ 100,0 куб. м + 70,0 куб. м + 200,0 куб. м + 200,0 куб. м = 570,0 куб. м.

² 570,0 куб. м x 11,5 коп. = 6555 коп. = 65,55 грн.

³ (100 куб. м + 70,0 куб. м) x 11,5 коп. = 1955 коп. = 19,55 грн.

⁴ 65,55 грн - 19,55 грн = 46,00 грн.

Обчислюємо рентну плату за надкористування

Розглянувши правила визначення бази обкладення рентною платою гірничим підприємством, не зайвим буде нагадати також правила визначення податкових зобов'язань (ПЗн). Їх розраховують за такою формулою 1 (п. 252.18 ПКУ):

$$\text{ПЗн} = V_f \times V_{\text{вк}} \times C_{\text{внз}} \times K_{\text{пп}}, \quad (1)$$

де V_f — обсяг (кількість) відповідного виду товарної продукції (мінеральної сировини), видобутої у податковому (звітному) періоді (в одиницях маси або об'єму). Ці дані беруть із журналів обліку видобутих корисних копалин;

$V_{\text{вк}}$ — вартість одиниці видобутої корисної копалини. Цей показник визначають за більшою з таких величин:

- за фактичними цінами. Тобто виходячи з розміру доходу, отриманого від реалізації корисної копалини (п.п. 252.7.1 ПКУ). Правила визначення фактичної ціни прописано для різних видів корисних копалин у п. 252.8 ПКУ.

Важливо! У разі обчислення вартості товарної продукції за фактичними цінами реалізації вартість одиниці відповідного виду товарної продукції встановлюється платником рентної плати за величиною суми доходу, отриманого (нарахованого) від виконаних у податковому (звітному) періоді господарських зобов'язань з реалізації відповідного обсягу (кількості) такого виду товарної продукції (п. 252.8 ПКУ).

При цьому, визначаючи розмір доходу, слід пам'ятати, що сума доходу, отриманого (нарахованого) від реалізації відповідного виду товарної продукції, зменшується на суму

витрат платника, пов'язаних з її доставкою. Перелік витрат, на які зменшується дохід, наведено у п. 252.9 ПКУ;

- за розрахунковою вартістю, тобто орієнтуючись на витрати, понесені на видобування корисних копалин, які скориговані на рівень рентабельності гірничого підприємства (п.п. 252.7.2 ПКУ). Правила визначення розрахункової вартості прописані у п.п. 252.16 ПКУ. Загалом, якщо проаналізувати положення цього пункту, то можна говорити, що розрахункова вартість товарної продукції — це собівартість одиниці виробленої товарної продукції за податковий період, яка збільшена на коефіцієнт рентабельності.

Знайти розмір коефіцієнта рентабельності гірничого підприємства можете у матеріалах геолого-економічної оцінки запасів корисних копалин ділянки надр, які має кожне гірничодобувне підприємство. Якщо така оцінка не проведена, використовують тимчасові усереднені коефіцієнти, які розраховує Державна комісія України по запасах корисних копалин. Податківці рекомендують застосовувати їх і негірничим підприємствам. **Пам'ятайте!** Гірничі підприємства, що порушили строк регулярної повторної геолого-економічної оцінки запасів корисних копалин ділянки надр, обчислюють податкові зобов'язання із застосуванням коефіцієнта рентабельності, що дорівнює трикратному розміру облікової ставки НБУ. Тому не забувайте своєчасно його продовжувати;

Свнз — ставка ренти за надра у відсотках. Такі ставки наведені у п. 252.20 ПКУ;

Кпп — коригуючий коефіцієнт, зафіксований у п. 252.22 ПКУ.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

ПП «Таврія» використовує природні печери площею 500 кв. м для проведення екскурсій і зберігання вин. Для зберігання винної продукції підприємство використовує ділянку надр площею 100 м кв. Ставка ренти за використання печери для зберігання вина становить 0,85 грн/м², а за використання печери для іншої господарської діяльності — 1,19 грн/м². Розрахуйте рентну плату за використання надр за 2 квартал 2018 року.

ЗАДАЧА 2

Підприємство отримало дозвільні документи на користування радіочастотним ресурсом України: 05.01.18 р. — ліцензію № 12111 МЗ на користування стільниковим радіозв'язком в Харківській і Сумській областях строком на 5 років. Ширина смуги згідно з ліцензією — 0,32 МГц; 23.03.18 р. — ліцензію № 38456 МЗ на користування стільниковим радіозв'язком у Дніпропетровській області строком на 3 роки.; 19.06.18 р. — спеціальний дозвіл № 111 на право використання транкінгового радіозв'язку в Запорізькій області строком на 2 роки. Ширина смуги — 0,3 МГц. Розрахуйте суму рентної плати за 2 квартал 2018 року, якщо ставка ренти за користування стільниковим радіозв'язком — 20 366,34 грн за 1 МГц на місяць; за транкінговий радіозв'язок — 2534,18 грн з 1 МГц на місяць.

ЗАДАЧА 3

ТОВ «Дніпровська хвиля» у 2 кварталі 2018 року використовувало 2205 м³ води, у тому числі: Забір поверхневої води з Дніпра на південь від Києва (без Інгульця) — 1,879 м³, у межах ліміту (річний ліміт — 5000 м³); використання підземних вод із джерел Дніпропетровської області — 84 м³ (річний ліміт — 600 м³); використання водних об'єктів місцевого значення — 242 м³ (річний ліміт — 200 м³). Ставка за спеціальне водокористування поверхневої води з Дніпра і за використання водних об'єктів місцевого значення — 33,92 грн. за 100 м³. Ставка за спеціальне використання підземних вод Дніпропетровської області — 49,95 грн. за 100 м³. Розрахуйте суму ренти за використання водними об'єктами.

ЗАДАЧА 4

Підприємству був виданий лісорубний квиток, яким передбачена заготівля 100 м³ ділової деревини (дуб середній без кори) протягом кварталу. Підприємство-лісокористувач і відповідна лісова ділянка знаходяться в Закарпатській області. Відстань від центру урочища до пункту відвантаження деревини становить 25 км, рельєф місцевості – гірський. Закарпатська область належить до другого поясу лісів. Для користування відстані в лісах з гірським рельєфом застосовується коефіцієнт 1,5. Ставка рентної плати для дуба середнього 3-го розряду – 105,34 грн/м³. Розрахувати суму рентної плати за весь об'єм деревини за звітний квартал.

ЗАДАЧА 5

Гірничовидобувне підприємство веде розробку родовища залізної руди для збагачення. Обсяг погашених у надрах балансових запасів з початку року (за I і II квартали) склав 5200000 т. Базовий норматив плати за одиницю погашених у надрах запасів залізної руди для збагачення 0,32 грн./т. Понижувальний коефіцієнт, який застосовується до нормативу плати, 0,2. Розрахуйте суму плати за користування надрами для видобування залізної руди.

ЗАДАЧА 6.

Нафтовидобувним підприємством при експлуатації важковидобувного родовища нафти за період з початку року (за I і II квартали) видобуто 20000 т нафти. Базовий обсяг (ліміт) видобутку складає в перерахунку на півріччя - 18000 т. Норматив плати за користування надрами за одиницю видобутку 1,64 грн./т. Коефіцієнт при видобуванні нафти понад базові обсяги - 0,5. Розрахуйте суму плати за користування надрами для видобування нафти за період.

ЗАДАЧА 7

Цементний завод веде розробку родовища сировини для виготовлення цементу-вапняку. Обсяг погашення балансових запасів за звітний період становить 105000 т. Обсяг погашення позабалансових запасів становить 10400 т. Базовий норматив плати до одиниці погашених в надрах запасів вапняку 0,19 грн/т. Понижувальний коефіцієнт до базового нормативу 0,3. Коефіцієнт при погашенні позабалансових запасів 0,5. Визначити: а) плату за користування надрами для видобування вапняку з балансових запасів; б) плату за користування надрами для видобування вапняку з позабалансових запасів; в) плату за користування надрами для видобування вапняку з балансових і позабалансових запасів (сумарна).

ЗАДАЧА 8.

Об'єднання санаторно-курортних установ на ділянці родовища підземних вод за період з початку року видобуло 145758 куб. м мінеральної води, з якої 138458 куб. м використано як лікувальні питні і 7300 пішло на скид без використання. Фактичний дебіт (видобуток за добу) становив 399 куб. м за добу. Категорія родовища - III. Розрахунок ведеться з обсягу використання мінеральної води для внутрішнього застосування (норматив 3,0 грн/куб. м) в обсязі 138458 куб. метрів. Квота видобутку 140000 куб. метрів. З початку року внесено плату за користування надрами для видобування мінеральної води 311530,5 грн, у тому числі до Державного бюджету 124612,2 грн і місцевого бюджету 186918,3 грн. Визначте суму рентної плати за період з початку року.

ЗАДАЧА 9

Підприємство використовує підземні пористі геологічні утворення для зберігання природного газу. Основні показники проекту підземного сховища для зберігання природного газу: загальний об'єм - 1650000 тис. куб. м; активний об'єм - 900000 тис. куб. м. Річний норматив плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, за 1000 куб. м активного об'єму підземного сховища для зберігання природного газу становить 0,05 грн/рік. Розрахуйте річну і квартальну рентну плату для зберігання природного газу.

ЗАДАЧА 10

Промислове підприємство, розташоване у Кам'я-нець-Подільському районі Хмельницької області, використовує у своїй діяльності водні ресурси загальнодержавного значення, а саме:

із підземної води (артезіанської свердловини) та з поверхневих водних об'єктів (притоки річки Дністер). Установлений ліміт використання води на I квартал становить 9000 м³. Фактично використано (з урахуванням втрат у системах водопостачання) 10 550 м води, в тому числі 8440 м — з басейна річки Дністер, решта — з підземних вод.

Норматив збору за використання води з басейну річки Дністер складає 23,02 коп./м³, за спеціальне використання підземних вод Кам'янець- Подільського району — 29,58 коп./м³. Розрахуйте суму ренти.

ЗАДАЧА 11.

На підставі лісорубного квитка (ордера) лісозаготівельнику на рік виділено дві лісосіки (ділянки) під насадження сосни для заготівлі ділової (без кори) деревини загальною площею 5 га. Ліміт використання лісосічного фонду на рік підприємству встановлено 600 м³, в тому числі з I ділянки (лісосіки) — 100 м³, з II — 500 м³. Обсяг фактично заготовленої деревини склав 682 м³, в тому числі обсяг відпущеної деревини з I лісосіки — 81,8 м³, з II — 601,2 м.

Такса (плата) за 1 м³ деревини складає для I розряду — 16,8 грн./м³, II розряду — 12,0 грн./м³, III — 9,7 грн./м³, IV — 7,2 грн./м³, V — 4,8 грн./м³. Пряма відстань від місця вирубки до пункту відвантаження деревини залізницею складає для I ділянки 8 км, для другої — 45 км. Визначити суму ренти за використання лісових ресурсів. За перевищення нормативу — такса 82 грн./м³

Література:

1. Водний кодекс України від 06.06.95 р № 213/95-ВР.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 03.06.2008 р № 309-VI.
3. Постанова КМУ «Про внесення змін до Порядку встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору» від 03.12.2008 р № 1050.
4. Порядок встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору, затвердженого постановою КМУ від 01.03.99 р № 303.
5. Інструкція про порядок обчислення і справляння збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту, затверджена наказом Мінфіну, ДПАУ, Мінекономіки, Мінекобезпеки від 01.10.99 р № 231/539/118 / 219.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 19

ТЕМА: Визначення єдиного соціального внеску

МЕТА: набуття практичних навичок щодо визначення сум єдиного соціального внеску (ЄСВ); закріплення і поглиблення теоретичних знань

Теми для рефератів/доповідей (самостійна робота студентів)

1. Переваги та недоліки адміністрування єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
2. Недержавне соціальне страхування: проблеми та перспективи розвитку
3. Економічна політика України у сфері соціального страхування

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Які фактори вплинули на запровадження єдиного соціального внеску?
2. Обґрунтуйте організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
3. Як розподіляється єдиний соціальний внесок?
4. Вкажіть переваги та недоліки адміністрування єдиного соціального внеску Державною фіскальною службою України

Стислі теоретичні відомості, методичні рекомендації, формули для виконання практичної частини

Максимальна величина бази нарахування

Починаючи з 01.01.2018, змінився розмір максимальної бази нарахування ЄСВ. Причина не у підвищенні прожиткового мінімуму для працездатних осіб, з якого її наразі обчислюють, а у зміні методики її обчислення. Максимальна сума місячного доходу, на яку нараховуватимуть ЄСВ, дорівнює 15 розмірам мінімальної заробітної плати (МЗП), встановленої законом. Зважаючи на закладені в законопроекті «Про Державний бюджет України на 2018 рік» розміри прожиткового мінімуму для працездатних осіб та МЗП максимальна величина бази нарахування ЄСВ у 2018 році не змінюватиметься.

З 2016 року встановлена загальна ставка ЄСВ 22 % та ставка 8,41% для працівників-інвалідів.

Спеціальні ставки для підприємств та організацій громадських організацій інвалідів - 5,5 %, а якщо організація всеукраїнська, то 5,3% (згідно з п. 14 ст. 8 Закону про ЄСВ).

Мінімальний розмір внеску (щомісячно) має такі розміри.

З січня 2018 по грудень = $3723 \times 0,22 = 819,06$ гривень;

- це стосується 2, 3 групи спрощенців, підприємців на загальній системі та незалежних професіоналів, які сплачують 819,06 гривні незалежно від того, отримували вони доходи у календарному місяці чи ні;

- для 1 групи спрощенців - вдвічі менше, тобто 409,53 грн;

- пенсіонери (за віком та за інвалідністю) не сплачують ЄСВ за себе:

Максимальний розмір внеску (у 2018 році розраховується з 15 розмірів мінімальної зарплати, у 2017 році - розрахований на 25-разовий на працездатну особу) складає:

- з січня 2018 по грудень = $3723 \times 15 \times 0,22 = 12285,90$ гривень.

- з січня 2017 по квітень = $1600 \text{ грн} \times 0,22 \times 25 = 8800$ гривень, з травня 2017 = $1684 \times 0,22 \times 25 = 9262,00$ гривень, у грудні 2017 = $1762 \times 0,22 \times 25 = 9691,00$ гривень.

На зарплату працівникам робимо нарахування за ставкою 22%.

Мінімальна сума нарахувань:

- з січня 2018 по грудень = $3723 \times 0,22 = 819,06$ гривень

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

Працівниця підприємства йде у декретну відпустку з 13 травня на 126 к.д. Середньоденна зарплата становить 70 грн, загальна сума допомоги – 8820 грн. У травні їй нараховано зарплату 500 грн. Необхідно розрахувати ЄСВ із доходу працівниці.

ЗАДАЧА 2

Працівник йде в щорічну відпустку на 19 к. д. із 18 травня по 5 червня 2018 р. Йому нараховані відпусткові за травень в сумі 3425 грн, із них відпусткові за травень – 3050 грн, за червень – 375 грн. Крім того, у червні працівник перебував у відпустці без збереження ЗП 12 к.д. Йому була нарахована зарплата: у травні – 600 грн, у червні – 638 грн. Необхідно розрахувати ЄСВ.

ЗАДАЧА 3

Підприємство нараховувало ЗП за першу половину червня в сумі 30000 грн, у т.ч. для виплати ЗП інвалідам – 13000. Визначити ЄСВ

Нараховано заробітну плату працівникам підприємства (дані спільні для всіх варіантів).

	Директор	Начальник цеху	Головний бухгалтер	Бухгалтери	Касир	Ст. інженер	Зав. складу	Робітники
Оклад, грн.	6 000	3 900	3 800	2 800	2 300	2 500	1 800	415000
Кількість осіб	1	1	1	2	1	3	1	110

Вказані працівники мають податкові пільги, зокрема: бухгалтер – одинока мати 2-х дітей до 18 років; зав. складу – інвалід другої групи; зав. відділом маркетингу – вдова, яка має дитину до 18 років.

Відобразити нарахування заробітної плати та суми єдиного соціального внеску і податку на доходи фізичних осіб.

Далі врахуйте вихідні дані для індивідуального завдання. Нарахувати ПДФО і ЄСВ.

Номер варіанту		Прізвище, ім'я, по батькові працівника	Місце роботи	Подача заяви про застосу-вання подат-кової соціальної пільги		
1	1	Козак Г.Т	основне	+		
	2	Хрущ О.Л.	основне	—		
	3	Юхимчук О.А.	за сумісництвом	+		
	4	Зарицька І.Л.	основне	+		
	5	Михальчук Т.Л.	основне	+		
	6	Ворко П.М.	основне	+		
2	1	Мельник В.Л.	основне	+		
	2	Голик О.В.	основне	+		
	3	Коваль С.В.	основне	—		
	4	Дубчак В.А.	основне	+		
	5	Шевчук Ю.О.	за сумісництвом	—		
	6	Попович Б.Б.	основне	+		
3	1	Даткун Г.В.	за сумісництвом	—		
	2	Житар О.Д.	основне	+		
	3	Фоменко А.Р.	за сумісництвом	+		
	4	Дем'янчук Р.П.	основне	+		
	5	Осовський П.П.	основне	+		
	6	Войтюк Б.С.	основне	—		
Перша цифра порядко-вого номера студента в групі	Додаткові умови					
	Порядковий номер працівника					
	1	2	3	4	5	6
0	самотня матір (батько)	—	2 категорія постражда-лих внаслідок Чорнобильської катастрофи	вдова (вдвєць)	—	інвалід III групи

1	I категорія постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи	самотня матір (батько), 2 дітей до 18 років	аспірант	—	—	інвалід II групи
2	студент	—	3 категорія постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи	інвалід I групи	—	багатодітна сім'я
3	вдова (вдівець)	—	ординатор	самотня матір (батько)	—	3 категорія постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи

Відповідно до номера варіанта, заробітна плата коригується приписуванням цифри варіанта, наприклад, для 1 варіанту 780 – 1780.

№ Варіанту	Сума заробітної плати																	
	жовтень 2017 р.						листопад 2017 р.						грудень 2017 р.					
1	780	900	520	130	650	450	605	650	360	860	785	560	450	650	450	652	856	680
2	640	580	710	460	530	790	900	750	860	560	540	480	750	684	560	563	564	740

Тестові завдання

Оберіть єдино правильну відповідь

1. Ознаки цільового призначення властиві:

- а). відрахуванням і внескам;
- б). податкам;
- в). податковим платежам;
- г). миту;

2. Податкова система сприяє вирівнюванню доходів громадян, виконуючи:

- а). фіскальну функцію;
- б). принцип економії;
- в). соціальну функцію;
- г). принцип компетентного підходу.

3. До зборів на обов'язкове загальнодержавне страхування відносять:

- а) єдиний соціальний внесок;
- б) збір до Пенсійного фонду України;
- в) збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;
- г) збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.

4. Платниками оподаткування єдиного внеску на загальнодержавне соціальне страхування є:

- а). резиденти та нерезиденти;
- б). податкові агенти;
- в). роботодавці та наймані особи;
- г). Всі відповіді вірні.

5. Базою оподаткування єдиного внеску на загальнодержавне державне соціальне страхування для роботодавців є:

- а). сума нарахованої заробітної плати ;
- б). обсяг реалізованої продукції;
- в). чистий прибуток;
- г). додана вартість.

9. Визначити суму єдиного соціального внеску для фізичних осіб – підприємців, якщо фонд оплати праці на підприємстві 27300 грн:

- а). 546 грн;
- б). 724 грн;
- в). 9473,1 грн;
- г). 6006 грн.

10. Визначити суму утримань єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, якщо нарахована заробітна плата складає 2730 грн:

- а). 98,28 грн;
- б). 724 грн;
- в). 90,63 грн;
- г). 0 грн.

Література:

1. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI
2. Нарахування ЄСВ у 2018 році: зміни та новації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.golovbukh.ua/article/7054-narahuvannya-sv-u-2018-rots-zmni-ta-novats>
3. Щодо нарахування доплати до мінімальної заробітної плати та її врахування при розрахунку виплат працівникам», лист Мінсоцполітики України від 25.05.2017 № 1545/0/101-17/28

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 20

ТЕМА: Визначення транспортного податку та податку на нерухомість

МЕТА: набуття практичних навичок щодо розрахунку сум транспортного податку та податку на нерухомість; закріплення і поглиблення теоретичних знань

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Як розраховується транспортний податок для юридичних осіб?
2. Хто є платниками транспортного податку?
3. Які транспортні засоби оподатковуються та в якому розмірі?
4. Якщо автомобіль продано/придбано в середині року, який порядок сплати податку?
5. Хто є платниками податку на нерухомість?
6. Які граничні ставки податку на нерухомість передбачені в Податковому кодексі?
7. Які нерухомі об'єкти є об'єктом оподаткування податком на нерухомість?
8. Які пільги з податку на нерухомість передбачені в Податковому кодексі?
9. Яке майно відноситься до нерухомості з метою стягнення податку на нерухомість?
10. Що є об'єктом оподаткування податком на нерухомість? Назвіть види таких об'єктів.
11. Назвіть об'єкти нерухомості, з яких не справляється податок.
12. З якими ставками справляється податок на нерухомість? Які пільги надаються зі сплати цього податку?
13. Розкрийте порядок та строки сплати податку на нерухомість.

Методичні рекомендації щодо виконання практичних завдань

Під час визначення загальної суми транспортного податку, слід враховувати, що об'єктом оподаткування є легкові авто, вартістю понад 375 мінімальних зарплат (МЗП станом на 1 січня

звітнього року). Податок «на розкіш» оплачується за рік, а у разі отримання права власності на автомобіль, що потрапляє під транспортний податок, або його продажу посеред року – мінімальний період оплати становитиме кожний повний або неповний місяць.

Ставка податку – 25000 грн за один об'єкт оподаткування.

Відповідно до норм Податкового кодексу та Рішення місцевих рад **податок на нерухоме майно**, відмінне від земельної ділянки справляється з урахуванням таких особливостей:

1) обчислення суми податку з об'єкта житлової нерухомості ($S_{\text{нм}}$), що перебуває у власності фізичних осіб, здійснюється контролюючим органом за місцем податкової адреси (місцем реєстрації) власника такої нерухомості. За наявності у власності платника податку одного об'єкта житлової нерухомості, податок обчислюється, виходячи з бази оподаткування (БОНм), зменшеної відповідно до пп. 266.4.1 ст. 266 Податкового кодексу на пільги, що надаються за рішенням органів місцевого самоврядування з неоподатковуваної площі таких об'єктів (Помс) та відповідної ставки податку ($R_{\text{нм}}$) за формулою (1):

$$S_{\text{нм}} = (\text{БОНм} - \text{Помс}) \times R_{\text{нм}}. \quad (1)$$

Базою оподаткування є загальна площа об'єкта житлової нерухомості. Нормами Податкового кодексу передбачено можливість збільшення граничної межі житлової нерухомості, на яку зменшується база оподаткування сільськими, селищними та міськими радами. За наявності у власності платника податку об'єктів житлової нерухомості різних видів (квартира, будинок), податок обчислюється виходячи з сумарної загальної площі таких об'єктів, зменшеної відповідно на суму пільги, встановленої Податковим кодексом та органом місцевого самоврядування з неоподаткованої площі таких об'єктів (у разі її встановлення), та відповідної ставки податку.

Базою оподаткування є загальна площа об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, у тому числі її часток.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА № 1

Фізична особа є власником двох квартир загальною площею 55 кв. м і 110 кв. м. Ставка – 2%. Розрахувати податок на нерухомість.

ЗАДАЧА № 2

Власник має квартиру площею 320 кв. м. Ставка – 2%. Яку суму податку на нерухомість в рік він повинен заплатити?

ЗАДАЧА № 3

Сім'я складається з п'яти осіб: чоловік, дружина і троє неповнолітніх дітей. Дружина володіє 2 квартирами та дачею: 1. Квартира загальною площею 80 кв. метрів; 2. Квартира загальною площею 60 кв. метрів; 3. Дача – 150 кв. метрів.

Чоловік володіє 1 квартирою й будинком: 1. Квартира загальною площею 50 кв. метрів; 2. Будинок загальною площею 60 кв. метрів. Ставка – 2%. Розрахувати податок на нерухомість для кожного власника.

ЗАДАЧА 4.

У фізособи є квартира загальною площею 100 кв. м у м. Києві. Ставка – 1%. Яку суму податку на нерухомість фізособа сплатить?

ЗАДАЧА 5.

У фізособи є два будинки, загальна площа яких становить 400 кв. м. Ці будинки розташовані у м. Києві. Ставка – 1%. Яку суму податку на нерухомість фізособа сплатить?

ЗАДАЧА 6.

Фізична особа має у власності: звичайнісіньку квартиру площею - 75 кв. м, батьківський будиночок в селі площею – 160 кв.м, сарай та літню кухню у дворі сільського будинку – 30 кв. м. Ставка – 2%. Розрахувати податок на нерухомість для кожного власника.

ЗАДАЧА 7.

Розрахуйте податок для квартири площею 130 кв. м, яка знаходиться у власності двох осіб – поділена 50х50 (по 65 кв.м. у кожного) та гаража, що перебуває у власності однієї особи за умов:

а) у Первомайську ставки та пільги з податку затверджені рішенням Первомайської міської ради. Згідно з цим рішенням, під пільгу підпадають квартири площею 120 кв. м, будинки – 250 кв. м, для різних типів об'єктів житлової нерухомості сумарно 370 кв. м. Для нежитлової нерухомості є пільга на об'єкти некомерційного призначення фізичних осіб виключно в межах присадибних ділянок. Ставка для житлової та нежитлової нерухомості – 1%;

б) у с.Піківець Уманського району ставки та пільги з податку затверджені рішенням Піківецької сільської ради. Згідно з рішенням під пільгу підпадають квартири площею до 60 кв. м. включно, будинки – 120 кв. м. Для нежитлової нерухомості є пільга на об'єкти що перебувають у власності фізичних осіб в залежності від зональності. Ставка для житлової нерухомості – 0,5% (та нежитлової – 0%).

ЗАДАЧА 8

Розрахуйте податок для будинку площею 275 кв.м., який знаходиться у власності однієї особи, з господарськими спорудами, ліпньою кухнею, надвірною вбиральною та гаражем за умови:

а) Згідно з рішенням Черкаської міської під пільгу підпадають будинки площею 250 кв. м. Для нежитлової нерухомості є пільга на об'єкти некомерційного призначення фізичних осіб виключно в межах присадибних ділянок. Ставка для житлової та нежитлової нерухомості – 1%

б) Згідно з рішенням Піківецької сільської ради під пільгу підпадають будинки площею 120 кв.м. Для нежитлової нерухомості є пільга на об'єкти що перебувають у власності фізичних осіб в залежності від зональності. Ставка для житлової нерухомості – 0,5% та нежитлової – 0%

ЗАДАЧА 9

Розрахуйте податок для квартири площею 68 кв. м та будинку з господарськими спорудами площею 101 кв. м, які знаходяться у власності однієї особи, якщо:

а) Згідно з рішенням Первомайської міської ради під пільгу підпадають різні типи об'єктів житлової нерухомості сумарно 370 кв. м. Для нежитлової нерухомості є пільга на об'єкти некомерційного призначення фізичних осіб виключно в межах присадибних ділянок.

б) Згідно з рішенням Піківецької сільської під пільгу підпадають квартири площею 60 кв. м, будинки – 120 кв. м. Для нежитлової нерухомості є пільга на об'єкти, що перебувають у власності фізичних осіб залежно від зональності.

ЗАДАЧА 10.

Розрахуйте податок для квартир площею 70 кв. м і 49 кв. м та будинку площею 290 кв. м, які знаходяться у власності однієї особи, якщо:

а) Згідно з рішенням Первомайської міської ради під пільгу підпадають різні типи об'єктів житлової нерухомості сумарно 370 кв. м. Для нежитлової нерухомості є пільга на об'єкти некомерційного призначення фізичних осіб виключно в межах присадибних ділянок. Ставка для житлової та нежитлової нерухомості – 1%

б) Згідно з рішенням Піківецької сільської ради під пільгу підпадають квартири площею 60 кв. м, будинки – 120 кв. м. Ставка для житлової нерухомості – 0,5%

ЗАДАЧА 11

Розрахуйте податок для власника квартири площею 82 кв. м, та будинку площею 270 кв. м, якщо за рішенням Піківецької сільської ради під пільгу підпадають квартири площею 60 кв. м, будинки – 120 кв. м. Ставка для житлової нерухомості – 0,5%.

ЗАДАЧА 12

На балансі підприємства на 1 січня 2018 року обліковуються такі транспортні засоби:

1) автомобіль ВАЗ 2109 з об'ємом циліндрів двигуна 1500 куб. см, рік випуску – 1998;

2) автомобіль Dodge Caliber з об'ємом циліндрів двигуна 2000 куб. см, рік випуску 2015. Розрахуйте суму транспортного податку за рік, квартал і місяць.

ЗАДАЧА 13

Платник податку придбав новий легковий, автомобіль, дата реєстрації -11.03.18 з об'ємом циліндрів двигуна- 3500 куб. см. Вартість – 800000 грн. Визначте транспортний податок до сплати з розбивкою по місяцях.

ЗАДАЧА 14.

Платник податку має у власності легковий автомобіль, дата придбання - 27.05.16 р., був придбаний новим з об'ємом циліндрів двигуна -3000 куб. см. Визначте транспортний податок до сплати з розбивкою по місяцях.

Тестові завдання

Вкажіть єдино правильну відповідь

1.Платниками транспортного податку в Україні є юридичні та фізичні особи, які здійснюють реєстрацію:

- а) Причепів (напівпричепів), мопедів і велосипедів;
- б) Суден зареєстрованих у Державному судовому реєстрі України або у Судновій книзі України;
- в) Машин і механізмів для сільгоспробіт(товарні позиції 8432 і 8433 згідно з УКТ ЗЕД);
- г) Транспортних засобів швидкої медичної допомоги;
- д) Легкових автомобілів.

2.Об'єктом оподаткування транспортним податком із перерахованих транспортних засобів є:

- а) Транспортні засоби та інші самохідні машини і механізми, що закріплені на праві оперативного управління за військовими частинами;
- б) Транспортні засоби на гусеничному ходу;
- в) Транспортні засоби швидкої медичної допомоги;
- г) Літаки і вертольоти, зареєстровані у Державному реєстрі цивільних повітряних суден України або у Реєстрі державних повітряних суден України;
- д) Легкові авто, вартістю понад 375 мінімальних зарплат.

3. Об'єм циліндрів та потужність двигуна є базою оподаткування під час сплати збору за першу реєстрацією транспортного засобу для:

- а) Колісних транспортних засобів;
- б) Літаків, вертольотів;
- в) Суден;
- г) Легкових автомобілів, обладнаних електродвигуном;
- д) Вірних відповідей немає.

4. Об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно є:

- а) Земельна ділянка;
- б) Об'єкт житлової нерухомості;
- в) Земельна ділянка і об'єкт житлової нерухомості;
- г) Об'єкти житлової нерухомості, які перебувають у власності держави;

5. Базовий податковий період для податку на нерухоме майно дорівнює календарному:

- а) Місяцю;
- б) Кварталу;
- в) Півріччю;
- г) Року;

д) Три квартали.

6. *Ставки податку на нерухоме майно за 1 кв. метр житлової площі для квартир, житлова площа яких не може перевищувати:*

- а) 0,1 % мінімальної заробітної плати;
- б) 2 % мінімальної заробітної плати;
- в) 1,5 % мінімальної заробітної плати;
- г) 1% мінімальної заробітної плати.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Податок на нерухомість: відповіді на актуальні запитання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1031707.html>
3. Транспортний податок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://dtkt.com.ua/show/0sid061.html>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 21

ТЕМА: Визначення місцевих зборів. Визначення екологічного податку

МЕТА: набуття практичних навичок щодо місцевих зборів та екологічного податку; закріплення і поглиблення теоретичних знань

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Назвіть місцеві податки і збори, які є обов'язковим для встановлення місцевими радами?
2. Рішення щодо справляння яких місцевих зборів влада приймає самостійно?
3. Хто нараховує та сплачує збір за місця паркування транспортних засобів?
4. Що є об'єктом оподаткування збору за місця для паркування транспортних засобів?
5. Що слід розуміти під базою оподаткування збору за місця для паркування транспортних засобів?
6. За якими ставками сплачується збір за місця для паркування транспортних засобів?
7. Розкрийте методику нарахування зобов'язань зі сплати збору за місця для паркування транспортних засобів?
8. За який період і перед ким звітує платник щодо збору за місця для паркування транспортних засобів?
9. Хто сплачує екологічний податок? Хто такі податкові агенти?
10. Назвіть об'єкти і базу справляння екологічного податку.
11. Який порядок застосування ставок для визначення суми екологічного податку?
12. Розкрийте порядок застосування ставок екологічного податку для стаціонарних джерел забруднення.
13. Розкрийте порядок застосування ставок екологічного податку за скиди у водні об'єкти.
14. Розкрийте порядок застосування ставок екологічного податку за розміщення відходів.
15. Назвіть особливості обчислення екологічного податку за викиди стаціонарними джерелами забруднення.
16. Назвіть особливості обчислення екологічного податку за викиди пересувними джерелами забруднення.
17. Назвіть особливості обчислення екологічного податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти.

Методичні рекомендації щодо виконання практичних завдань

Сплата екологічного податку і місцевих зборів, що вивчаються на даному занятті, справляється з урахуванням вимог, встановлених Податковим Кодексом.

Відповідно до вимог Податкового кодексу визначено, що базою оподаткування збором за паркування транспортних засобів є площа земельної ділянки, відведена для паркування, а також площа комунальних гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету. У цьому разі, до бази оподаткування не включається 20 % площі земельної ділянки, відведеної для безкоштовного паркування транспортних засобів, передбачених ст. 30 Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" та швидкої медичної допомоги. Ставки збору встановлюються за кожний день провадження діяльності з забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 м² площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі 0,075 % мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року;

Базою справляння **туристичного збору** є вартість усього періоду проживання (ночівлі), за вирахуванням податку на додану вартість. До вартості проживання не включаються витрати на харчування чи побутові послуги (прання, чистка, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), телефонні рахунки, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, витрати на усний та письмовий переклади, інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду. Ставка встановлюється у розмірі від 0,5 до 1 відсотка до бази справляння збору. Під час розрахунку податкових зобов'язань з цього збору необхідно враховувати, що пп. 286.2.2 ст. 286 Податкового кодексу встановлено пільг для окремих категорій громадян-платників збору.

Сума податку, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин розраховується платником податку самостійно щокварталу, виходячи з фактичних обсягів викидів та ставок податку. Розрахунок проводиться за формулою 1 (яка наведена у Податковому кодексі):

$$Пвс = \sum_{i=1}^n M_i \times Нп_i, \quad (1)$$

де M_i — фактичний обсяг викиду i -тої забруднюючої речовини, т;

$Нп_i$ — ставки податку в поточному році за 1 т i -тої забруднюючої речовини, грн. коп.

де M_i – фактичний обсяг викиду i -ої забруднюючої речовини в тоннах (т);

$Нп_i$ – ставки податку в поточному році за тонну i -ї забруднюючої речовини у гривнях з копійками.

Суми податку, який справляється за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти ($Пс$), обчислюються платниками самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів скидів, ставок податку та коригуючих коефіцієнтів за формулою 2:

$$Пс = \sum_{i=1}^n (M_{лi} \times Нп_i \times Кос), \quad (2)$$

де $M_{лi}$ — обсяг скиду i -тої забруднюючої речовини, т;

$Нп_i$ — ставки податку в поточному році за 1 т i -того виду забруднюючої речовини, грн. коп.;

$Кос$ — коефіцієнт, що дорівнює 1,5 і застосовується у разі скидання забруднюючих речовин у ставки та озера (в іншому разі коефіцієнт дорівнює 1).

Суми податку, який справляється за розміщення відходів ($Прв$), обчислюються платниками самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів розміщення відходів, ставок податку та коригуючих коефіцієнтів за формулою 3:

п

$$\text{Прв} = \sum_{i=1} (\text{Нпі} \times \text{Млі} \times \text{Кт} \times \text{Ко}), \quad (3)$$

де Нпі — ставки податку в поточному році за 1 т і-того виду відходів, грн. коп.;

Млі — обсяг відходів і-того виду т;

Кт — коригуючий коефіцієнт, який враховує розташування місця розміщення відходів і який наведено у п. 246.5 ст. 246 Податкового кодексу;

Ко — коригуючий коефіцієнт, що дорівнює 3 і застосовується у разі розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів.

*Коефіцієнт 3 — за місце розміщення відходів у навколишньому природному середовищі в межах населеного пункту або на відстані менш як 3 км від таких меж (п. 246.5 ст. 246 Податкового кодексу).

Статтею 246¹ Податкового кодексу встановлено ставки утилізаційного податку, до яких застосовувався коефіцієнт залежно від робочого об'єму циліндрів двигуна або повної маси транспортного засобу.

Так, ставка утилізаційного податку для транспортних засобів, що класифікуються за кодом товарної позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД, становила 5500 грн, а для транспортних засобів, що класифікуються за кодами товарних позицій 8702, 8704, 8705 згідно з УКТ ЗЕД, — 11 000 грн.

Суми утилізаційного податку (Пу) на підставі п. 249.9 ст. 249 Податкового кодексу обчислюються платниками за формулою 4:

$$\text{Пу} = \text{Н} \times \text{К} \times \text{Тр}, \quad (4)$$

де Н — відповідна ставка податку; К — відповідний коефіцієнт; Тр — кількість транспортних засобів (кузовів).

Коефіцієнти, що застосовуються до ставок утилізаційного податку, встановлено:

- для вироблених нових транспортних засобів, що класифікуються за кодами товарної позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД залежно від робочого об'єму циліндрів двигуна та оснащені електричним двигуном;
- для транспортних засобів, що класифікуються за кодами товарних позицій 8702, 8704, 8705 згідно з УКТ ЗЕД залежно від повної маси.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА 1

Підприємство має паркувальний майданчик площею 100 кв. м. Протягом звітного І кварталу воно здійснювало діяльність з надання послуг (90 календарних днів). Ставка збору за парковку становить 0,03% . Розрахуйте збір за паркування.

ЗАДАЧА 2

Підприємство провадить діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів. Земельна ділянка, виділена під паркування, є комунальною власністю. Площа парковки – 297,5 м². Парковка розрахована на 35 паркувальних місць. Ставка збору встановлена в розмірі 0,09%. Розрахуйте суму збору за квартал і за рік.

ЗАДАЧА 3

Підприємство провадить діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів. Площа парковки – 187,5 м², з них 16 м² відведено для транспортних засобів спеціального призначення швидкої допомоги та аварійної служби. Парковка розрахована на 28 паркувальних місць. Ставка збору встановлена в розмірі 0,09%. Розрахуйте суму збору за квартал і за рік.

ЗАДАЧА 4

Підприємство провадить діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів і використовує для парковки дві земельні ділянки: Парковка № 1 — 60 м² і Парковка «Базар» — 140 м², на кожній парковці виділено по 8,5 м² для паркування автомобілів МВС, швидкої допомоги, аварійної служби. Ставка збору – 0,1%. Розрахуйте суму збору за квартал і за рік.

ЗАДАЧА 5

Готель «Перлина Слобожанщини» приймає відвідувачів в номерах різної цінової категорії. Міською радою встановлено ставка збору становить 1%. У III кварталі дані для заповнення декларації туристичного збору були такими:

Категорії номерів	Вартість проживання, грн.	Вартість проживання без ПДВ,	Нараховано збору, грн
Вища	3600000		
Перша	7200000		
Друга	54000		

ЗАДАЧА 6

ТОВ "Готель "Затишок" за I квартал 2018 року надало готельних послуг на 54075 грн, у т.ч. ПДВ. Міською радою встановлено турзбір у розмірі 0,9% вартості проживання в місцях тимчасового розміщення. У загальній сплаченій вартості проживання клієнтами, якими надано наказ про відрядження, було оплачено на суму 36000 грн, у т.ч. ПДВ. Розрахуйте туристичний збір.

ЗАДАЧА 7

Розрахувати суму збору за паркування транспортних засобів за перший квартал 2018 р. та щомісячних авансових внесків, що має сплатити приватне підприємство. Площа земельної ділянки, яка відведена підприємству для паркування транспортних засобів відповідно до рішення місцевого органу самоврядування, становить 1 000 кв. м. Стоянка працює цілодобово. Ставка збору встановлена у розмірі 0,1%.

ЗАДАЧА 8

Розрахувати суму туристичного збору, який має утримати з двох фізичних осіб податковий агент в особі адміністрації готелю, який розташований у курортному місці. Особи, які прибули до готелю, були розміщені в одномісних номерах. Вартість проживання 1 особи в одномісному номері становить 250 грн. за добу. Термін проживання першої особи Іваненко А.О. у готелі – 15 днів, другої особи Степанова В.І., який прибув у відрядження, - 10 днів. Ставка туристичного збору, встановлена місцевим органом самоврядування, становить 0,5%.

ЗАДАЧА 9.

Готель «Призма» надає послуги проживання. Ставка туристичного збору – 1%. Протягом 2 кварталу підприємство надало послуги проживання загальною вартістю 950000 грн, в т. ч. дітям до 18 років на суму 12 000 грн, відрядженим – 6000 грн, учасникам ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС – 5300 грн. Розрахуйте суму збору до сплати.

ЗАДАЧА 10.

Готель «Призма» надає послуги проживання. Ставка туристичного збору – 0,8%. Протягом чергового заїзду на 2 тижні відпочиваючих підприємство надало послуги з проживання 180 особам, загальною вартістю проживання на 1 особу – 300 грн на добу. У вартість проживання включено 25 грн на харчування і 5 грн на побутові послуги. Розрахуйте суму збору до сплати.

ЗАДАЧА 11

Металургійне підприємство у I кварталі 2018 р. здійснило викиди в атмосферне повітря: марганцю та його сполуки у розмірі 1,5 тонни і окислу вуглецю у розмірі 40,5 тонни. Ставки екоподатку за викид в атмосферу стаціонарними джерелами забруднення встановлені п. 243.1 і п. 2 підрозділу 5 розділу XX ПКУ і становлять: 4832 грн/т марганцю, 23 грн/т окислу вуглецю. Розрахуйте екологічний податок за I квартал 2018 р. щодо металургійного підприємства.

ЗАДАЧА 12.

Оптовий торговець паливом продав за I квартал 2016 р. 10 тонн мазуту. Ставку екоподатку за продаж мазуту встановлено п. 244.1 і п. 2 підрозділу 5 розділу XX ПКУ і вона становить 50% від 68 грн за тонну. Разом за I квартал 2018 р. торговець заплатить екоподатку – розрахувати.

ЗАДАЧА 13

Підприємство здійснило у I кварталі 2018 р. скиди нафтопродуктів у річку в кількості 0,8 тонн і 0,15 тонн — в озеро. Ставку екоподатку за скиди нафтопродуктів у водні об'єкти встановлено п. 245.1 і п. 2 підрозділу 5 розділу XX ПКУ і становить 50% від 4718,00 грн. за тонну. Розрахуйте екоподаток

ЗАДАЧА 14

Підприємство, що займається утилізацією люмінесцентних ламп, розмістило відходи від них протягом I кварталу 2018 р. у кількості 600 штук. Місце розміщення відходів розташоване на відстані понад 3 км від населених пунктів і абсолютно захищене від доступу атмосферного повітря і проникнення забруднюючих речовин у водні об'єкти. Розрахуйте екологічний податок.

ЗАДАЧА 15

Підприємство в 2 кварталі 2018 року здійснювало викиди ЗР стаціонарними джерелами забруднення. При цьому фактичний об'єм викидів становив: оксиду азоту – 53,4 т; ангідриду сірчистого – 35,9 т. Ставки податку : оксиду азоту – 1553,79 грн за тонну; ангідрид сірчистий – 1553,79 грн за тонну. Розрахуйте екологічний податок.

ЗАДАЧА 16

ТОВ «Верес» у 2 кварталі 2018 року зберігало 0,29 т зношених автошин(малонебезпечні відходи 4 класу) і 0,067 т відпрацьованих акумуляторів (перший клас безпеки). Ці відходи знаходяться в межах населеного пункту. Необхідно розрахувати суму екоподатку за розміщення відходів за 2 квартал. Ставка податку за надзвичайно небезпечні відходи – 890,79 грн/т, ставка за малонебезпечні відходи 4 класу – 3,17 грн/т.

Тестові завдання

Оберіть єдино правильну відповідь:

1. У якому випадку екологічний податок утримується і сплачується податковим агентом?

- а) за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;
- б) за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти;
- в) за викиди забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення;
- г) за розміщення відходів.

2. До податкових агентів зі сплати екологічного податку відносяться суб'єкти господарювання, які:

- а) використовують придбане паливо під час роботи транспортних засобів;
- б) здійснюють торгівлю паливом власного виробництва на митній території України;
- в) здійснюють експорт палива;
- г) здійснюють скиди у водні об'єкти.

3. Що є джерелами фінансування сплати екологічного податку?

- а) податкові витрати – на загальну суму нарахованих зобов'язань за даним збором;
- б) прибуток, що залишається у розпорядженні юридичних осіб, – на загальну суму нарахованих зобов'язань за даним збором;
- в) податкові витрати – на суму податку, обчисленого в межах ліміту;
- г) дохід від реалізації продукції, товарів, послуг.

4. Що з перерахованого нижче є підставою для диференціації ставки податку за викиди стаціонарними джерелами забруднення?

- а) клас небезпеки відходів;
- б) концентрація забруднюючих речовин;
- в) чисельність жителів населеного пункту;
- г) народногосподарське значення населеного пункту.

5. Базовим періодом для обчислення і подання податкової декларації з екологічного податку є:

- а) календарний місяць;
- б) календарний квартал;
- в) календарне півріччя;
- г) календарний рік.

6. Розрахунок екологічного податку складається:

- а) щомісяця;
- б) щоквартально;
- в) щоквартально нарастаючим підсумком;
- г) раз на рік.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Порядок обчислення та сплати екологічного податку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7255>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 22

Вид заняття: семінар

ТЕМА: Розвиток податкової системи України

МЕТА: закріплення теоретичних знань щодо основних етапів розвитку податкової системи України

Контрольні питання

1. Основні етапи становлення системи оподаткування України.
3. Класифікація податків і зборів України .
4. Податкова система України: поняття, основи побудови.
5. Основні закономірності розвитку податкової системи України
6. Непрямі податки, їх розвиток.
7. Місцеві податки і збори та порядок їх становлення та розвиток.
8. Податкова політика і податковий механізм.

Тематика рефератів

1. Історичні аспекти оподаткування селянства в Україні.
2. Проблеми непрямого оподаткування в Україні.

3. Митна політика в умовах інтернаціоналізації.
4. Проблеми співвідношення прямого і непрямого оподаткування (структура податків).

Перелік питань для надання експертної оцінки

1. Як відреагували бюджетні доходи на реформування податкової системи України? Оцінка динаміки надходжень до бюджету відповідних податків.
2. Чи високе податкове навантаження в Україні?
3. Чи зменшується ухилення від податків, а також чи зростає легалізація доходів при зниженні рівня оподаткування?
4. Найбільш вагомі заходи щодо реформування податкової системи України, які були здійснені за роки незалежності?
5. Критичні зауваження, які висловлюють науковці і практики до податкової системи і податкової політики України: огляд та визначення їх обґрунтованості.

Теми міні-лекцій

1. Розвиток податків у Римській імперії.
2. . Розвиток податкових відносин у феодальних містах.
3. Порівняння переваг і недоліків застосування податку на додану вартість і податку з обороту. Доцільність заміни ПДВ на податок з обороту в Україні.
4. Шляхи проведення пенсійної реформи в Україні.

Тестовий контроль

Оберіть єдино правильну відповідь:

1. *За допомогою податків перерозподіляються:*

- 1) резервні фонди;
- 2) ВВП і НД;
- 3) вартість основного капіталу.

2. *Які види платежів належать до прямих податків:*

- 1) акцизний збір, мито;
- 2) податок на прибуток підприємств, податок з доходів фізичних осіб;
- 3) ПДВ?

3. *Скільки місцевих податків існуватиме згідно з Податковим кодексом:*

- 1) десять;
- 2) п'ять;
- 3) сім.
- 4) два;
- 5) три

4. *Про що свідчить значна частинка непрямих податків:*

- 1) фіскальний характер податкової системи;
- 2) неефективну систему стягнення податків;
- 3) низький рівень податкової культури?

5. *Податкове зобов'язання – це.....?*

- а) сума ПДВ у вартісному придбанні сировини, матеріалів;
- б) сума ПДВ в обсязі реалізованої продукції і послуг;
- в) сума ПДВ, яка становить 20%.

6. *Назвіть правильно обчислену суму податку на прибуток, якщо оподатковуваний прибуток 340 тис. грн:*

- а) 51 тис. грн;

- б) 85 тис. грн;
- в) 64,6 тис. грн.

Література:

1. Актуальные проблемы налоговой политики в условиях модернизации экономики: опыт Украины и Белоруссии [Текст]: монография / Под ред. д.е.н., проф. С.В. Онышко. - Ирпень: НУ ДПС Украины, 2007. - 396 с.
2. Атаманчук О.В. Регулююча функція податків та регуляторний потенціал податкової системи [Текст] / О.В. Атаманчук // Економіка та держава. - 2008. - № 10. - С. 26-29.
3. Данілов О.Д. Податкова система та шляхи її реформування [Текст]: навч. посіб. / О.Д. Данілов, Н.П. Флісак. - К.: Парламентське слухання, 2001. - 215 с
4. Іванов Ю.Б. Сучасні проблеми податкової політики [Текст]: навч. посібник / Ю.Б. Іванов, О.М. Тищенко. - Харків: ІД "Інжект", 2006. - 327 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 23

ТЕМА: Розрахунок оптимізації податкових платежів

МЕТА: закріплення теоретичних знань щодо оптимізації податкових платежів та набуття навичок розрахунку наслідків податкової оптимізації

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Охарактеризуйте сутність податкової оптимізації в діяльності суб'єкта господарювання.
2. Назвіть основні способи оптимізації податків в Україні.
3. Що таке спеціальні податкові режими? Яка їх роль в оптимізації податкових платежів?
4. Розкрийте економічну сутність поняття «уникнення податків». Назвіть відмінності між поняттями «вилучення», «податкова знижка» та «податковий кредит».
5. Що таке податковий арбітраж? Який механізм його застосування?
6. Розкрийте економічну сутність поняття «ухилення від податків». Яка його відмінність від поняття «уникнення податків»?
7. Які причини підштовхують платника податків до ухилення від їх сплати?
8. Розкрийте сутність поняття «тіньова економіка» та роль явища «ухилення від податків» у її формуванні.
9. Які основні способи ухилення від сплати податків?
10. Розкрийте сутність «псевдо експортної» операції.
11. Наведіть приклад способу ухилення від сплати податків через Інтернет-магазин.
12. Що таке «зарплата в конвертах»? Поясніть причини існування цього явища.
13. Що таке податкові ризики? Які є методи їх визначення?
14. Яка існує відповідальність за ухилення від сплати податків? Наведіть приклади.
15. У якому вигляді застосовується фінансова відповідальність?

Теми рефератів

1. Порівняльний аналіз оптимізації та ухилення від оподаткування.
2. Податкові пільги та спеціальні податкові режими: позитивні та негативні особливості застосування.
3. Вплив тіньової економіки на податкову безпеку держави.
4. Аналіз існуючих схем ухилення від сплати податків.
5. Адміністративна та кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків.

Стислі теоретичні відомості та формули для розрахунку

Оптимізація податкового навантаження – це раціональна багатоваріантна мінімізація податкових платежів, отримання в результаті цього економії, додаткових

Під час складання податкового бюджету слід розраховувати такі показники:

1). Нараховані податки за формулою 1:

$$Hn = (ПБр - ПБн) Cn - Пn, \text{ грн.}, \quad (1)$$

де Hn – нарахований податок;

$ПБр$ – розрахована база оподаткування;

$ПБн$ – база оподаткування, що не оподатковується податком;

Cn – ставка податку;

$Пn$ – пільги з податку.

2). Податкові платежі поточного періоду за формулою 2:

$$Пн = Hn - П + Пр, \text{ грн.}, \quad (2)$$

де $Пн$ – податкові платежі, що підлягають сплаті;

Hn – нараховані податки;

$П$ – суми переплати податків;

$Пр$ – реструктуризовані платежі, термін сплати яких настав.

3). Суму погашення податкової заборгованості за формулою:

$$З = Зn + Hn - Зр - Пn, \text{ грн.}, \quad (3)$$

де $З$ – сума заборгованості яку необхідно погасити у звітному періоді,

$Зn$ – сума заборгованості на початок звітного періоду;

Hn – нараховані податки;

$Зр$ – заборгованість, яка буде або вже реструктуризована;

$Пn$ – податкові пільги.

Ефективність податкового планування визначається за такими показниками:

1. Загальним коефіцієнтом ефективності оподаткування, який визначається як відношення чистого прибутку до сукупних податкових витрат.
2. Податкоємністю продажів, що розраховується як відношення сукупних податкових витрат до обсягу продажів.
3. Коефіцієнтом оподаткування доходів, який визначається як відношення оборотних податкових витрат (обсягу непрямих податків) до виручки від реалізації.
4. Коефіцієнтом оподаткування витрат, який розраховується як відношення податків, які включаються до витрат, до загальної суми сукупних витрат.
5. Коефіцієнтом оподаткування прибутку, який розраховується як відношення податкових витрат, що здійснюється за рахунок прибутку, до прибутку.

Шкала оцінювання для показника податкомісткості:

- до 20 % - податкове навантаження сприятливе для розвитку бізнесу, необхідно забезпечити достовірний бухгалтерський та податковий облік;
- 20 – 45 % - бізнес має умови для розвитку, але необхідно забезпечити якісне податкове планування, при необхідності залучення аудиторів;
- 45 – 70 % - податкове навантаження є обтяжливим для ведення бізнесу, податкове планування повинне стати найважливішим елементом стратегічного планування, потрібна допомога спеціалістів та юристів для зниження податкового навантаження;
- більше 70 % - ведення бізнесу є недоцільним.

Чистий фінансовий результат підприємства можна розрахувати за формулою:

$$ЧФ = В - З - Пn - Пін, \text{ грн.}, \quad (9.4)$$

де $ЧФ$ – чистий фінансовий результат;

$В$ – виручка від реалізації, без ПДВ;

$Пn$ – податок на прибуток;

Пін – інші податки, що сплачуються за рахунок чистого прибутку.

Порівнявши чистий фінансовий результат до і після податкового планування можна визначити його ефективність.

Завдання для самостійної роботи **Ситуаційна вправа 1.**

Проаналізуйте та представте приклади використання основних схем оптимізації та ухилення від сплати податків. Обґрунтуйте, які способи частіше використовуються на вітчизняному ринку, а які за кордоном. Результати аналізу слід представити у вигляді таблиці 1, в якій зазначити назву способу оптимізації чи ухилення від сплати податку, приклад використання та коротку характеристику

Таблиця 1

Порівняльний аналіз способів оптимізації та ухилення від сплати податків

Назва способу оптимізації чи ухилення від сплати податків	Приклад застосування	Коротка характеристика способу оптимізації чи ухилення від сплати податків
	Оптимізація оподаткування	
	Ухилення від сплати податків	

Ситуаційна вправа 2.

Визначте фактори, що впливають на формування тіньової економіки в Україні. Відповідно до факторів наведіть методики визначення тіньової економіки та проаналізуйте динаміку тіньової економіки в Україні.

Методичні вказівки щодо виконання завдання. Результати аналізу варто представити у вигляді таблиць 2 і 3, в яких зазначити фактори, що впливають на існування тіньової економіки в країні та їх характеристику. Також слід навести характеристику методик визначення рівня тіньової економіки та визначити її рівень в Україні.

Таблиця 2

Фактори, що впливають на існування тіньової економіки в країні

Назва фактору	Характеристика фактору	Способи зменшення дії фактору

Таблиця 3

Методики оцінки рівня тіньової економіки в Україні

Назва методики	Характеристика методики	Оцінка рівня тіньової економіки в Україні

Ситуаційна вправа 3.

На основі Податкового кодексу проаналізуйте види порушень податкового законодавства та відповідальність, яку несуть платники податків за їх вчинення. Методичні вказівки щодо виконання завдання. Результати аналізу варто представити у вигляді таблиці 4, у якій зазначити норму Податкового кодексу, яку порушено платником податку, вид порушення та відповідальності за правопорушення, розмір штрафної санкції.

Санкції за порушення податкового законодавства

Норма ПКУ	Вид порушення	Вид відповідальності	Розмір штрафних санкцій	
			у разі вчинення вперше	у разі повторного вчинення

Література:

1. Бечко, П. К. Податковий менеджмент: навчальний посібник / П. К. Бечко, Н. В. Лиса ; Мін-во освіти і науки України, Мін-во аграрної політики України, Уманський держ. аграрний ун-т. – К. : ЦУЛ, 2009. – 288 с
2. Джаарбеков, С. М. Методы и схемы оптимизации налогообложения / С. М. Джаарбеков. – 2-е изд. – М. : МЦФЗР, 2004. – 672 с.
3. Дікань, Л. В. Податки у фінансовому менеджменті підприємництва : монографія / Л. В. Дікань. – Х. : Константа, 2003. – 87 с

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 24

ТЕМА: Розрахунок фінансових санкцій за податкові правопорушення різних видів

МЕТА: сформувати вміння та навички нарахування фінансових санкцій за порушення податкового законодавства з податку на прибуток підприємства.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Яка санкція застосовується при порушенні порядку реєстрації в контролюючих органах?
2. Яка санкція застосовується за порушення порядку подання податковим агентом податкової звітності?
3. Які санкції застосовуються за несвоєчасну сплату податку на прибуток?
4. Що враховується при визначенні суми пені?
5. Яка санкція застосовується при самостійному виправленні помилок у податковій декларації?
6. За які податкові правопорушення передбачена адміністративна відповідальність?

Стислі теоретичні відомості та дані для розрахунку штрафних санкцій

Штрафні санкції за результатами перевірок застосовуються в розмірах, передбачених законом, чинним на день прийняття рішень про їх застосування. Для нарахування суми фінансових санкцій за порушення податкового законодавства необхідно уважно опрацювати статті 113-129 Податкового кодексу України від 02.12.10р.

При здійсненні платником податків двох або більше порушень законів з питань оподаткування та іншого законодавства, штрафні санкції застосовуються за кожне вчинене порушення окремо.

Граничні строки застосування штрафних санкцій до платників податків - не пізніше закінчення 1095 дня, наступного за останнім днем граничного строку подання податкової декларації та/або граничного строку сплати грошових зобов'язань в т.ч. в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Термін давності не застосовується по нарахуванню єдиного соціального внеску, стягнення сум недоїмки, штрафів, пені.

Сплата податкового зобов'язання, протягом 10 календарних днів, наступних за днем отримання податкового повідомлення - рішення, крім випадків, коли протягом такого строку платник податків розпочинає процедуру оскарження рішення контролюючого органу.

Адміністративний штраф накладається одночасно з фінансовою санкцією і не замінює її. Алгоритм розрахунку пені податкового зобов'язання (ст.129 ПКУ) наведено в таблиці 1:

Таблиця 1

Алгоритм розрахунку пені податкового зобов'язання (ст.129 ПКУ)

Показники	Розрахунок пені платником податку	Розрахунок пені контролюючим органом
Облікова ставка НБУ в рік, що діє на день виникнення податкового боргу або на день його погашення (в разі різних застосовується велика), (%)	rate	rate
Кількість днів в поточному році	365	365
Проценти від облікової ставки НБУ	100%	120%
Розмір пені в день, (%)	rate/365	rate x 1,20/365
Податковий борг, (грн.)	tax	tax
Сума пені за (n) календарних днів (к.д.) прострочення податкового боргу, включаючи день погашення, (грн.)	tax x rate/365 x (n-90 к.д.)	tax x rate x 1,20/365 x n

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ЗАДАЧА № 1

Визначити суму донарахованих платежів і штрафних санкцій до бюджету згідно з актом перевірки податкової інспекції підприємства на підставі даних:

№ з/п	Показники	№1	№2	№3
1.	Дата виявлення заниження податку на прибуток за I квартал	15.07	22.08	25.09
2.	Сума заниженого податку на прибуток за I квартал, тис. грн.	22,4	33,2	4,5
3.	Строк сплати податку на прибуток за I квартал	20.05 середа	20.05 середа	20.05 середа
4.	Облікова ставка НБУ,%	77,75	77,75	77,5

Вказати нормативну базу для розрахунку штрафних санкцій.

ЗАДАЧА № 2

Визначити суму донарахованих платежів і штрафних санкцій до бюджету. Згідно з актом податкової інспекції від 20 серпня поточного року було встановлено, що в березні цього року було віднесено на витрати сплачений штраф АТП за порушення умов

договору в сумі 1200 грн. Строк сплати податку на прибуток за I квартал – 20 травня. Облікова ставка НБУ - 7,75%.

ЗАДАЧА № 3

20 червня поточного року інспектором податкової інспекції було проведено планову перевірку документації з податку на прибуток за I квартал поточного року. Під час перевірки було встановлено:

1. Фактична сума нарахованого податку на прибуток за I квартал згідно з актом податкового інспектора - 7800 грн.
2. Фактична сума сплаченого податку на прибуток за I квартал - 5700 грн.
3. Облікова ставка НБУ, що діяла на момент сплати – 7,75%.
4. Дата сплати податку на прибуток за I квартал - 20.05 п.р. Визначити суму пені за несвоєчасну сплату податку на прибуток підприємства.

Вказати адміністративні санкції за порушення чинного законодавства про оподаткування прибутку підприємства.

ЗАДАЧА № 4

ВАТ «Комерційний центр» подало податковій інспекції Декларацію з податку на прибуток за 9 місяців поточного року 25 листопада цього року. Платіжне доручення на сплату податку на прибуток було подано банку 28 листопада.

Вказати, які фінансові санкції були застосовані до підприємства за порушення податкового законодавства.

ЗАДАЧА № 5

За III квартал минулого року акціонерне товариство (недержавної форми власності) визначило дохід з метою оподаткування в сумі 450 тис. грн.

Перевірити достовірність цієї суми, виходячи з таких даних:

- виручка від операційної діяльності – 236 тис. грн (з ПДВ);
- надходження сум від фінансового лізингу – 30 тис. грн (з ПДВ);
- суми штрафних санкцій, що надійшли на підприємство за порушення умов договорів – 22 тис. грн;
- суми штрафних санкцій, що сплачені за порушення податкового законодавства – 11 тис. грн.;
- суми отриманих інвестицій – 95 тис. грн;
- надходження сум фінансової допомоги від інших підприємств – 35 тис. грн;

У разі виявлення порушень донарахувати податок на прибуток, а також застосувати фінансові санкції згідно з нормами Податкового кодексу та визначити загальну суму донарахувань до бюджету. Перевірка проведена 15 жовтня поточного року.

ЗАДАЧА № 6

Підприємство у серпні виготовило 570 шт. електроприладів. 380 одиниць товару було реалізовано за контрактною ціною 450 грн. за одиницю, 70 – передано в порядку бартерного обміну на території України, а 25 – на базу відпочинку, що знаходиться на балансі підприємства, а 65 шт. реалізовано на експорт за іноземну валюту.

Собівартість одиниці виробу – 340 грн. Податкові зобов'язання з податку на додану вартість визначені платником за вересень місяць в сумі 10, 6 тис. грн.

Необхідно перевірити достовірність визначення платником ПДВ, у разі встановлення порушення застосувати до платника відповідні фінансові санкції.

Примітка: перевірка проведена 20 листопада поточного року.

ЗАДАЧА № 7

Пред'явити відповідні санкції акціонерному товариству "Весна" за порушення чинного податкового законодавства.

Документальною перевіркою акціонерного товариства "Весна" встановлено:

1. При обчисленні податку на додану вартість в лютому місяці в оподаткований оборот (базу оподаткування) не включено 70810 грн. виручки від реалізації продукції, оплата якої проведена в касу підприємства.
2. Акціонерним товариством не включено в податкову декларацію минулий звітний рік прибуток в сумі 104800 грн. який одержано від позареалізаційних операцій.

Крім цього, даний платник несвоєчасно здав у відділення банку платіжне доручення, із затримкою на 37 днів, на сплату в бюджет 48750 грн податку на прибуток.

Примітка:

Перевірка проведена 15 жовтня поточного року, облікова ставка НБУ - 9 % (річних)

ЗАДАЧА № 8

В травні поточного року підприємством було виготовлено 890 шт. товару, з яких було реалізовано 720 шт., в тому числі:

- на експорт – 120 шт.
- за контрактною ціною – 500 шт.
- передано на базу відпочинку, яка знаходиться на балансі підприємства – 100 шт.

Собівартість одиниці товару - 400 грн., рентабельність – 30 відсотків.

Податкові зобов'язання з податку на додану вартість податкоплатником визначені в сумі – 52,0 тис. грн..

Перевірка проведена в серпні поточного року (20.08), податковий період в платника ПДВ – місяць, облікова ставка Нацбанку України 9 процентів річних.

Необхідно:

1. Перевірити достовірність визначення податкоплатником податкових зобов'язань з ПДВ за травень.
2. При встановленні порушень донарахувати податок на додану вартість та застосувати до платника відповідні фінансові санкції.
3. Вказати яким законодавчим актом необхідно керуватись при притягненні платника до фінансової відповідальності за порушення правил оподаткування.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
2. Постанова НБУ «Положення про валютний контроль» від 08.02.2000 р. № 49.
3. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.1994 р. №185 поточна редакція.
4. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI.
5. КЗпП – Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII.
6. КУАП № 8073 – Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X.
7. Штрафные санкции, пеня [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://vizitc.kiev.ua/ru/infokonsultant/shtrafi_penja.html